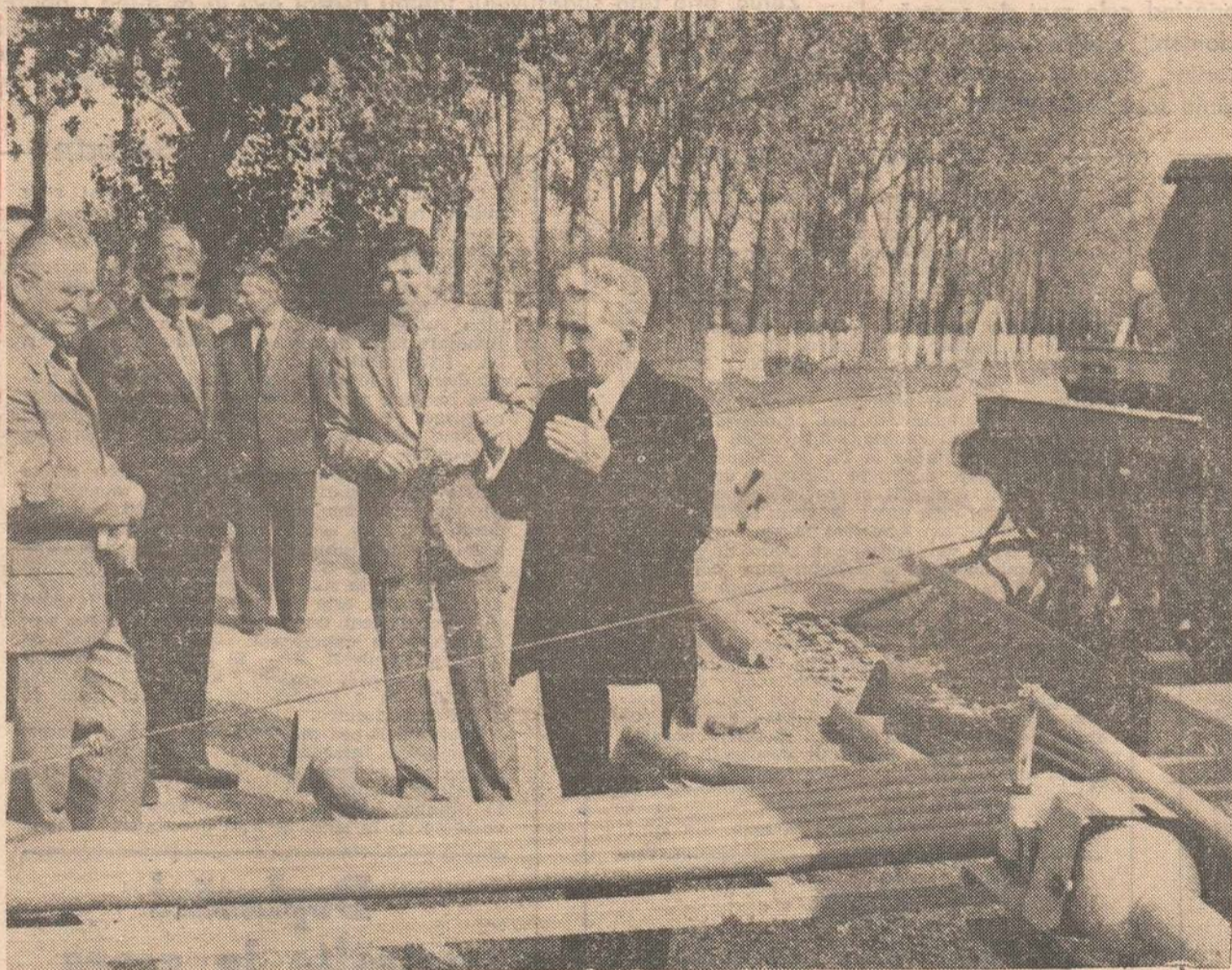

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU A EXAMINAT STADIUL REALIZĂRII SARCINILOR PRIVIND PERFECTIONAREA TRACTOARELOR ȘI MAȘINILOR AGRICOLE

Așa cum
ne cere țara
Așa cum
ne îndeamnă
președintele ei!

**Aceasta
este acum
datoria
patriotică
a tuturor
fiilor
satului!**

■ Roadele cîmpului,
pină la ultimul bob,
în hambare

■ Piinea anului ce vine
pregătită cu știință
și răspundere
de gospodari!

Comentarii, reportaje în pagini
4 și 6

Pe urmele eroilor

Eu vă caut ca lumina
Sîredelind cu pieptu-n munte
Să v-aduc la creștet ape
Din izvoare ne-ncepute.

Și în rîuri eu vă caut
Ape răscolind cu mina
Și-n legende vă descopăr
De vă mistuie furtuna.

Eu vă caut umbra-n codri
Unde crește stejarii teferi
Să v-aduc în preajmă luna
Și oceanul cu luceferi.

PETRE DINU MARCEL ■

**Seri de neuitat
la sărbătoarea
muzicii românești**

Cronici și impresii
în paginile 14 și 15

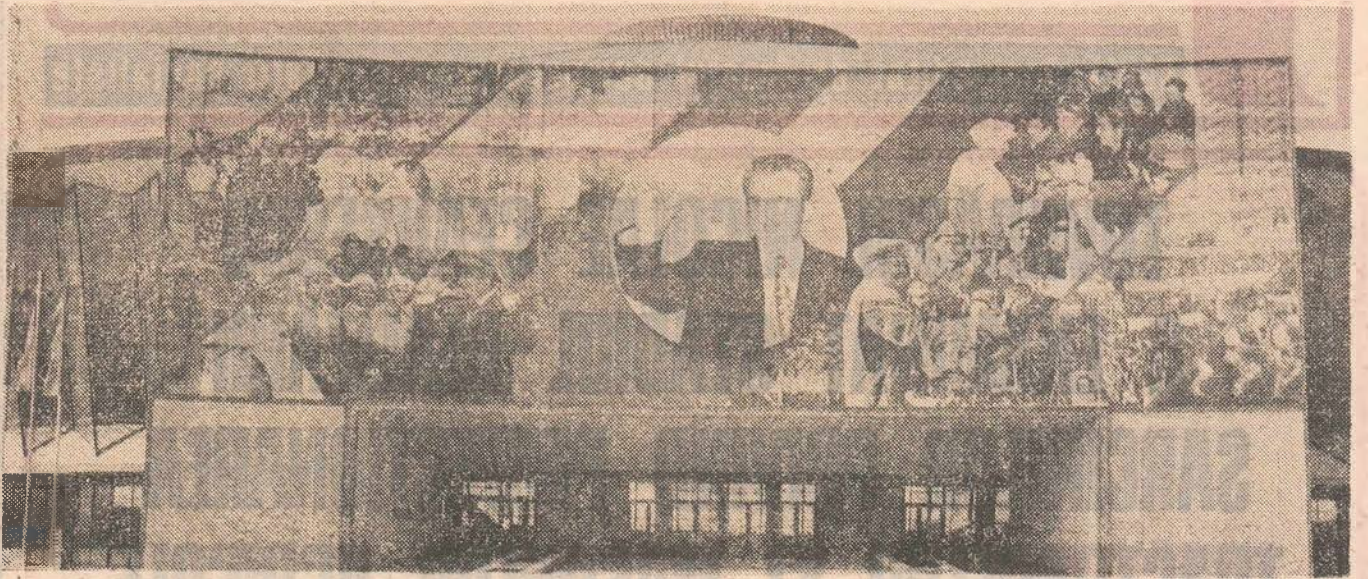
In acest număr

**Lucruri mari
în industria mică**
pagina 17

Interviu cu matematicianul
Gheorghe Păun
pagina 18

Viața o ia totdeauna înaintea cifrelor

TREI REPORTERI ÎNTR-O EXPOZIȚIE

Există, de o parte și de alta a aleii principale din incinta Pavilionului de expoziții din Piața Scintei, o expoziție de grafice și fotografii, inedită și unică în felul său, imagini cuprinzând cele mai de seamă realizări ale țării, ale județelor, din varii domenii, simboluri și semnificații menite să ne sugereze nouă, privitorilor, obișnuiți de altfel, cu astfel de **ilustrate**, drumul parcurs de România socialistă în toți acești

douăzeci de ani, de când la cirna trainică a țării se află cel mai stimat și iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Zilnic, prin fața sugestivului tablou așezat aici la al 3-lea Congres al consiliilor populare se perindă nenumărați oameni. Printre ei s-au aflat zilele trecute și reporterii ai revistei noastre. Trei dintr-ei vă împărtășesc astăzi, drept impresie, gândul care le-a însoțit pașii pe aleea-expoziție.

Oprea Georgescu

Pe unul din panourile expoziției „Epoca Ceaușescu — două decenii de mărețe înfăptuiri”, deschisă în complexul expozițional din Piața Scintei, citim că numărul locuințelor noi a crescut în țara noastră, în medie, de șase ori. Sint sate și orașe în care acest adevăr, se dovedește, mai ales pentru cei care au contribuit direct la realizarea lui, rămâne mai întotdeauna în urma realității.

Nu de mult, drumurile ne-au dus în municipiul Slobozia, capitala județului Ialomița. Era în urmă cu un an, tot în septembrie, o zi frumoasă de vară întinziată, cu citeva zile înainte de începerea școlilor. L-am întâlnit acolo pe Laurențiu Godeanu, șef de echipă la întreprinderea de antrepriză construcții-montaj Ialomița. Echipa condusă de Aurică Godeanu, așa îl știu mai bine oamenii, și cei cu care lucrează și cei pentru care a lucrat, fusese repartizată la finisarea unor lucrări de construcții necesare deschiderii școlilor. O nimica toată față de lucrările cu care erau obișnuiți. Era ora prinzului și am fost invitat acasă la meșter, la masă. Aproape că nu era clădire în oraș la care să nu fi pus umărul și Aurică Godeanu. În drum spre casa lui, pe bulevardul Cosminului și Unirii, meșterul îmi arată blocurile de locuințe, spitalul, policlinica, poșta, magazinele la care lucrase în acești ultimi 20 de ani. Tinea minte și ziua când se dăduse jos din trenul care-l adusese în Slobozia : 22 martie 1962. „Știi cum era pe aici? Pe unde mergem noi acum era o crivaie, un fel de riu năpădit de stof. Și în zona gării era la fel. Când m-am dat jos din tren și am pornit-o spre oraș, m-am speriat. Erau niște stine pe

Din vechiul oraș s-a păstrat doar numele

aici și s-au repezit cinișii la mine. Să spun drept, o clipă m-a bătut gândul să iau trenul înapoi. Aveam de lucru în București, dar am rămas. Înainte de a pleca în armată, am lucrat la spital și la policlinici. Casele vechi încăpeau la demolare în cupa unui excavator. Un pumn de lut și de surcele. Acesta e blocul în care stau. La el, așa a fost să fie, eu n-am bătut nici un cui. Au lucrat alții și pot să spun că au făcut-o bine, ca pentru ei. În anul 1975 mi-am cumpărat apartamentul. Până atunci am stat prin barăci, în camere cu chirie. Mi-am cumpărat apartamentul chiar înainte de a pleca cu șantierul în R.F.G., unde am construit un grup de hoteluri. Veniseră copiii, câștigam bine și mi-am putut permite să cumpăr o casă a noastră. Chiar pe locul acesta, când am venit în oraș, era o stină. Cumpăram brinză de la cioban. Credeam eu că voi locui chiar aici? Că totul s-a schimbat e puțin spus. Cine își mai aduce aminte de Slobozia de atunci, știe că totul e nou. S-a ridicat un oraș, care a păstrat din cel vechi doar numele. Și nu numai aici.”

Laurențiu Godeanu, al șaselea din cei șapte frați, a plecat din Năienii Buzăului să-și caute norocul prin alte părți de țară. S-a oprit la Slobozia. Astăzi orașul e de nerecunoscut și Aurică Godeanu, să-i spunem și noi cum îi spun ceilalți, e mîndru că la înălțarea lui a contribuit. Copiii, Lucian și Tanușa, azi-mine cu liceul terminat, aproape că nu pot înțelege cum arăta, în urmă cu doar 20 de ani, orașul în care trăiesc și învață astăzi. Iar Aurică Godeanu, parcă pentru a nu uita niciodată de unde a plecat, păstrează la mare cinste și frumusețe, într-o gastră, un pumn de spice de grâu de acasă. Cifrele, oricît ar fi ele de elocvente, nu pot ține totdeauna pasul cu viața.

Ca o concluzie, să spunem că în județul Ialomița, unde cel mai mare oraș al lui a fost recăldit din temelii, procentul de locuințe noi este mai mic decît cel mediu pe țară.

N. Grigore Mărășanu

M-am oprit, dintr-o deprindere firească, ne-exagerată cred, în fața emblemei județului meu, Brăila. Și am văzut printre alte imagini — blocuri noi, excavatoare ultramodern și cargonuri — și o piramidă de fructe ale pămîntului, ale ecelor două bărăgane, cel de pe terasa Dunării și cel nou, din Insula Mare a Brăilei. Nu știu dacă o astfel de piramidă, de cereale, de fructe și legume, s-a născut, fie și numai în grafică, să concureze cu piramidele Egiptului, dar știu că o altă imagine plastică, grafică nici că ar fi fost mai nimerită. Fiindcă pămînturile celor două bărăgane, în care odinioară oștile lui Darius, să poată înainta, culcau griul cu lăncile, la pămînt, au rămas la fel de mănoase. Și am văzut însumate acolo, în piramida de fructe a județului meu, a țării, și fructele adunate de pe țarina satului meu natal, Mărășeu. Fiindcă, nu cu mult în urmă, am traversat Insula, de la Brăila la Mărășeu, în sud, aproape de podul de la Vadul Oii, și îmi notasem în carnetul meu, mereu deschis vorbelor frumoase, îmi notasem de data aceasta vorbele lui Ion Dinu, inginer-șef al cooperativei agricole de producție din sat : „Din 1960 și pînă acum, zicea inginerul, producțiile noastre de grâu, orz, porumb, floare și sfeclă, aproape că s-au triplat. Anul trecut, de pildă, am adunat 6 520 kilograme de orz de pe un hectar, 4 350 kilograme de grâu, 6 000 kilograme porumb boabe, iar una dintre fermele noastre, Băndoiu, a obținut producții nesperate de oamenii aceștia vreodată : 7 500 kilograme de orz de pe un hectar și circa zece mii kilograme de porumb știuleți de pe un hectar ! Culegeam de zile în șir și nu se cunoștea că luăm din lan !”

Cum să nu fii mîndru de ai mei!

— Cum se explică saltul acesta nesperat ? l-am întrebat pe inginerul Ion Dinu.

Specialistul, care cu siguranță pregătise un astfel de salt, a stat citeva secunde cu ochii în imensitatea cimpului, pentru că nu i se părea obișnuit să explice, ci să obțină. Adunîndu-și gândurile însă mi-a spus următoarele : „Întii, avem oameni buni, harnici, pricepuți, care vin zilnic la muncă ; doi, sintem bine dotați cu tractoare, mașini agricole și combine, cu semințe de calitate, îngrășăminte și ierbicide ; trei, că aproape întreaga suprafață agricolă a cooperativei este irigată. În aceste condiții, am convins oamenii că trebuie, că nu mai există piedici pe care să nu le putem învinge și să nu putem să obținem producții mari, să devenim o unitate fruntașă pe județ !”

Și uite astfel, de la niște producții care deveniseră jenante aproape, care nu mi-au îngăduit prilejul să vorbesc o dată despre oamenii ăștia, harnici și înaintea, producțiile actuale mi-au îndemnat condeiul către rîndurile de față. Fiindcă, dacă numai cu doi sau trei ani în urmă cooperativei din Mărășeu aveau zece milioane lei datorii la stat, acum au în contul lor din bancă trei milioane lei beneficii. Și chiar și în condițiile de secetă ale acestui an, producțiile lor, aveam să aflui, sint aproape la fel de bune ca și cele de acum un an. De ce ? „Fiindcă sintem bine dotați !” Iar această dotare, într-o rezonanță mai nuanțată, descifrează esența unei politici. La această politică mă gîndeam acolo pe aleea principală a Pavilionului de expoziții naționale, la politica agrară și nu, numai agrară a României, și în imaginea amplă a țării descopeream aproape involuntar imaginea nouă a satului meu, iar în piramidă aceea de fructe ale pămîntului am întrezărit și fructele pămîntului meu natal, eforturile și speranțele sâtenilor mei. Lie mulțumesc pentru că, iată, mi-am procurat o mult așteptată bucurie.

Alexandru Serban

Oradea. La Institutul de subingineri s-au obținut rezultate spectaculoase în folosirea unei surse noi de energie : apele geotermale. La întreprinderea de sere din același oraș m-am convins că înalta tehnicitate nu este un atribut exclusiv al industriei. La serele inmulțitor a fost introdusă pentru prima dată în țară combina autopropulsată pe șenile care a redus la jumătate forța de muncă necesară la un hectar. La întreprinderea „Infrățirea”, una din mindriile județului, am văzut o semnificativă imagine a automatizării. Numai doi oameni asigurau buna funcționare a unei instalații enorme care lucra cu o precizie de ordinul micronilor.

Craiova. Întreprinderea de utilaj greu a fost creată din inițiativa personală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care a și asistat la 15 septembrie 1975 la plantarea primului stîlp al halei principale. Din cele citeva mii de oameni care lucrează acum aici, 70 la sută sint tineri. Media de vîrstă a colectivului este de 28 de ani. Acești tineri au ingenuncheat timpul și, numai în citeva ani, au căpătat o experiență care o egalează pe aceea a timpelor albe. El realizează mașini foarte moderne capabile să prelucreză piese gigantice cu o precizie de sutimi și chiar de mii de milimetri.

Botoșani. E cea mai recentă deplasare a mea, ca reporter. Întreprinderea „Electrocontact” a împlinit doar zece ani de la punerea ei în funcțiune. Acum zece ani se fabricau aici doar 14 produse. Acum, peste o mie. Comparația vorbește de la sine. Și încă o comparație. Pînă

Deplasări retrăite la scara unu pe unu

prin 1980, mi-a spus un inginer, județul Botoșani figura în evidențele OSIM-ului pe ultimele cinci locuri în ce privește cererile de brevete. Acum este între primele cinci județe, iar ponderea cea mai mare, cam 95 %, o are „Electrocontact”-ul.

În toate aceste fragmente de realitate, și în multe altele, asemănătoare, se reflectă marea adevăr al Țării, care devine din zi în zi mai puternică, mai aproape de viitorul jalonat la Congresele partidului. Și contemplînd această viață vie, clocotitoare, dinamică, reporterul începe să aibă prejudecata că cifrele globale, sintetice, sint aride. Dar, iată, trecînd pe aleea centrală de la Pavilionul expozițional din Piața Scintei, străjuită de mari panouri cu fotografii și date semnificative despre ascensiunea economică și socială a țării în ultimele două decenii, am notat aceste cifre : Între 1965 și 1985, valoarea fondurilor fixe a crescut în județele Bihor și Dolj de aproape 5 ori, iar în județul Botoșani de aproape 8 ori. Volumul activității economice pe locuitor în aceeași perioadă a crescut în Bihor de aproape 4 ori, iar în Dolj și Botoșani de aproape 5 ori. Și acestea nu sint procentele cele mai ridicate. Valoarea fondurilor fixe a crescut în aceste două decenii în Sălaj de 13 ori, în Gorj de aproape 10 ori, în Vilcea de peste 9 ori, în Mehedinți, Vaslui, Tulcea, Bistrița-Năsăud de aproape 9 ori, în Olt, Vrancea și Covasna de peste 8 ori. Volumul activității economice pe locuitor a crescut în ultimele două decenii în Sălaj de peste 7 ori, în Olt și Galați de peste 6 ori, în Mehedinți de aproape 6 ori, în Gorj, Vilcea, Argeș și Dimbovița de peste 5 ori. Cifre care luminează singure, puternic, adevărul că Epoca Nicolae Ceaușescu este epoca cea mai dinamică din istoria României. Cu ajutorul lor, reporterul înțelege mai bine, mai profund, ceea ce a văzut cu propriii săi ochi la scara 1/1.

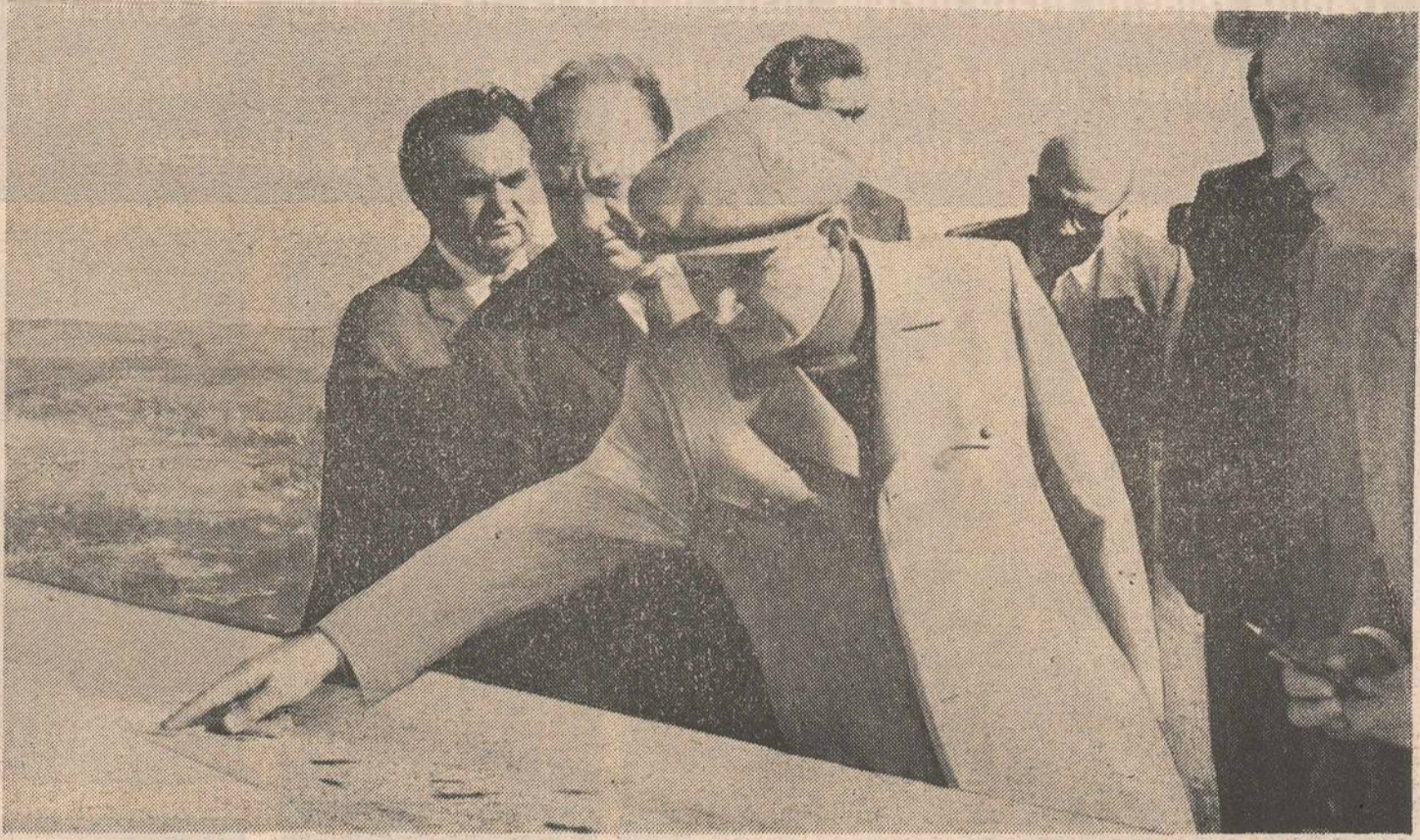
Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu

În județul Brașov

Activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu la conducerea partidului și statului evidențiază, ca o realitate din cele mai semnificative permanente dialog cu poporul asupra tuturor problemelor care angajează politica internă și externă a României socialiste.

Prin profunzimea analizelor pe care le-au prilejuit, vizitele în județe au însemnat de fiecare dată momente de referință în viața colectivelor de oameni ai muncii, a unităților și localităților respective, pentru orientarea activității în lumina unor exigențe tot mai înalte, ele înțipărindu-se adinec în memoria oamenilor. Indicațiile și cerințele formulate cu aceste ocazii au căpătat valoarea unor adevărate criterii de referință pentru activitatea de zi cu zi. În acest cadru se înscrie și vizita de lucru efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la sfârșitul săptămânii trecute, în județul Brașov.

Ca și în celelalte zone ale țării, și în județul Brașov ultimele două decenii au fost marcate de prefaceri înnoitoare în toate domeniile de activitate. Semnificativ din acest punct de vedere este faptul că 50 la sută din fondurile fixe ale județului au fost puse în funcțiune în ultimii 20 de ani, peste 40 la sută din totalul producției industriale revenind industriei constructoare de mașini. În prezent, județul Brașov deține primul loc în economia națională în ceea ce privește

producția industrială pe locuitor.

Mindri de aceste realizări, obținute în anii de mărețe împliniri ale Epocii Ceaușescu, locuitorii județului Brașov l-au întâmpinat și de astă dată pe conducătorul partidului și statului nostru cu calde manifestații de dragoste, de stimă și de prețuire. În cadrul vizitei, care a cuprins combinatele chimice Victoria și Făgăraș, secretarul general al partidului a cerut să se intensifice acțiunile vizând sporirea volumului producției, creșterea mai accentuată a productivității muncii. Unul din obiectivele vizitei l-a constituit examinarea diferitelor variante de amplasare a centralei nucleare-electrice „Victoria”. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a

cerut să se elaboreze soluțiile optime de amplasare în funcție de apropierea de sursele de alimentare cu apă, de structura și configurația terenului. S-a cerut, de asemenea, să fie adoptată varianta cea mai economică din punctul de vedere al costurilor, folosindu-se experiența deja acumulată în cursul proiectării și al construcției centralei de la Cernavodă, astfel ca lucrările să înceapă cit mai curând.

Ca și celelalte întâlniri cu oamenii muncii din județe, vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit și un puternic imbold pentru dezvoltarea în profil teritorial, potrivit cerințelor dezvoltării economice, a tuturor județelor și localităților țării. „În întregă activitate — spunea con-

dătorul partidului și statului nostru la Congresul consiliilor populare — este necesar să se acționeze cu toată fermitatea în vederea înlăturării neabătute a hotărârilor Congresului al XIII-lea al partidului. Tot ceea ce urmează să realizeze fiecare consiliu popular, și, pe ansamblu, consiliile populare, trebuie să aibă în vedere interesele generale ale poporului, ale locuitorilor din fiecare localitate, să servească dezvoltării generale a patriei, bunăstării materiale și spirituale a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor. Întâririi continue a forței materiale a României, a independenței și suveranității sale”.

Expresie a preocupării permanente a secretarului general al partidului pentru înlăturarea

neabătută, în condiții de calitate superioară, a sarcinilor economice, pentru modernizarea industriei, pentru dezvoltarea bazei energetice a țării, recenta vizită de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu în județul Brașov a dat prilejul colectivelor din unitățile vizitate, tuturor oamenilor muncii brașoveni să-și reînnoiască angajamentul de acțiune cu hotărâre pentru îndeplinirea sarcinilor ce le revin în acest an și pe întregul cincinal, pentru a trece la îndeplinirea cu succes a mărețelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru a-și aduce o contribuție tot mai însemnată la înflorirea continuă a României socialiste.

ION CODRU ■

La Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole de la Băneasa

Punind încă o dată cu pregnanță în evidență preocuparea statornică a tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru dotarea agriculturii noastre socialiste cu tractoare, mașini și utilaje agricole dintre cele mai perfecționate, prin a căror utilizare să se obțină recolte mari și sigure, să se ușureze munca în această ramură de bază a economiei naționale și să se creeze, paralel, unele disponibilități pentru export, miercuri a avut loc o întâlnire de lucru a secretarului general al partidului, președintelui Republicii, cu cadre de conducere și cu specialiști din cer-

cetare și producție din domeniul mecanizării agriculturii și al construcțiilor de mașini. În cadrul acestei întâlniri, a fost examinat modul în care se acționează pentru înlăturarea sarcinilor de perfecționare, în continuare, a unor sisteme de mașini realizate pe baza extinderii tipizării și modernizării tractoarelor și ale mașinilor folosite în agricultură, în vederea restringerii la strictul necesar a tipurilor acestora și, prin aceasta, a creșterii eficienței lor, a reducerii consumului de combustibil și de metal.

La această analiză, care s-a

desfășurat la Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole de la Băneasa, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost prezentate o serie de mașini și utilaje agricole noi sau modernizate, realizate recent ca prototipuri în cadrul institutului și de unele întreprinderi de profil din țară pe baza indicațiilor date de secretarul general al partidului cu prilejul altor analize de lucru. Printre exponatele prezentate s-au aflat un nou tip de tractor de 100 de cai putere, având o largă uti-

lizare, noi tipuri de pluguri, o semănătoare pentru cereale păioase, diferite echipamente de recoltat, mașini destinate legumiculturii, pomiculturii și viticulturii, instalații menite să contribuie la mărirea gradului de mecanizare în zootehnie, mijloace de transport în agricultură.

Apreciind, în încheierea vizitei, preocupările specialiștilor din cercetare și producție pentru realizarea unei sisteme de mașini și utilaje agricole de înaltă eficiență, conducătorul par-

tidului și statului nostru a cerut tuturor factorilor de răspundere din acest sector să revadă întreaga gamă de astfel de mașini și de utilaje în vederea realizării unui număr restrins de tipuri, dar cu utilizări multiple, universale. Cei prezenți s-au angajat să acționeze cu toată fermitatea pentru înlăturarea noilor indicații primite, a sarcinilor stabilite de Congresul al XIII-lea pentru înflorirea continuă a agriculturii României socialiste.

P. NICOARA ■

Fotoreportaj in actualitate

TOAMNA —

„Trebuie folosite toate forțele, luate măsuri ca toată lumea din comune să iasă la strînsul recoltei. Nimeni nu trebuie să justifice, într-o formă sau alta, că nu a strîns recolta atunci cînd trebuie, fără nici o pierdere!”

„Și nouă ne plac legumele, deci și noi le culegem! (Elevi ai Școlii generale nr. 15 din Buzău, în grădinile comunei Lipia).

Să-ți umpli minile cu dulceață, în livezile intensive de pruni ale C.A.P. Mereni!

Toamna aduce pretutindeni, în heraldica ei cu struguri și cu cozi de păun, și culorile unei aspre munci, pusă pisc peste asprele munci ale anului. Toamna se numără boboci și boabe, toamna e anotimpul-bilanț și anotimpul-sinteză al marilor bătălii naționale a pîinii.

A fost un an care ne-a certat cu o iarnă grea și cu o secetă și mai grea. Dar s-a trudit din răsputeri — românul știe să trudească, a știut-o dintotdeauna, o știe și mai bine astăzi, cînd trudește pentru el și pentru țară! — iar acum, sub clopotul sonor al lui septembrie, adunînd ecouri din toate zările României infierbîntate de febra culesului, e clipa cînd stortările unui an își aduc, iată, răsplata, așezînd-o în cămara țării ca într-o mare cămară gospodărească.

E o bătălie la care întreaga suflare a satelor, și nu numai a satelor, trebuie să-și aducă din plin obolul. E o mare și patriotică bătălie, o bătălie care, grefată pe un străvechi eroism popular, răspunde unor imperative vitale pentru economia și forța patriei, pentru ziua noastră de azi și de mîine. Agricultură — după cum sublinia recent secretarul general al partidului — „trebuie să ocupe permanent un loc principal” în activitatea consiliilor populare și a obștilor pe care acestea le reprezintă, deci în demersul constructiv general al unui popor devenit o singură ființă cu munca și cu creația închinată mai binelui. Nu e om, în aceste clipe, care să nu simtă arzătoarea însemnătate a indemnului formulat de cîrmaciul destinului național, indemn cu atît mai stringent cu cît condițiile dramatice ale anului au făcut ca fiecare bob de recoltă să concentreze o uriașă cantitate de energie, de tehnică, de capacitate tehnică, de sudoare. Mai ales de sudoare. Iar acum, fiecare din aceste trudite boabe, din aceste vitale boabe, trebuie adus în hambarele lui septembrie, cu toate forțele și cu toate mijloacele.

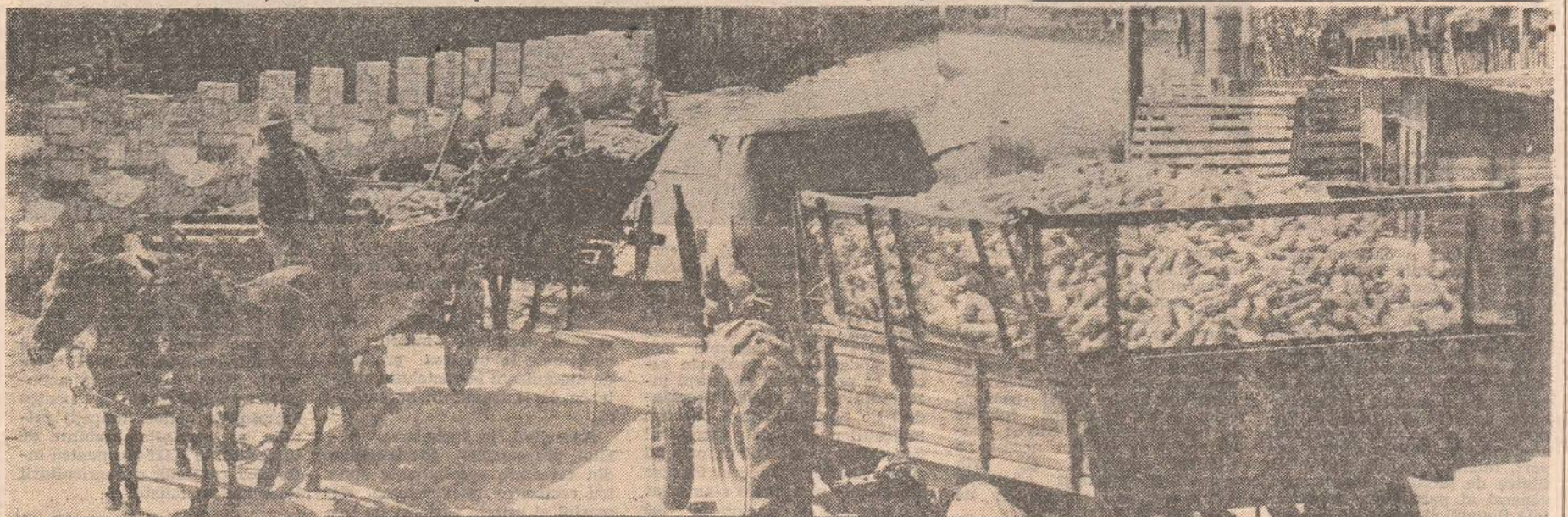
Bătălia pentru recoltă — o mare bătălie națională! Lingă truditarii cîmpilor au sărit în tranșeele toamnei și muncitorii orașelor, și studenții, și militarii, cămășile sufocate confundîndu-se cu bluzele kaki și cu salopetele, căpătînd de fapt o singură culoare, culoarea straiului nobil al bărbăției și eroismului, straiul întregului pămînt al românilor sub clopotul acestui vast și fierbinte septembrie. Din acest clopot de sticlă învăpăiată s-a făcut și clopoțelul cast al școlii, chemîndu-i pe copii și la carte, dar și pe cîmpii, în grădini, în livezi, în toate punctele de asalt ale frontului pîinii, ca să-și ajute părinții și frații mai mari. Puiul țaranului a făcut astfel

Recolta de ceapă (și nu orice ceapă, ci faimoasa „aurie de Buzău”, care dă 35 de tone la hectar) ia stăruial drumului spre cămarile iernii.

Vă mulțumim că ne-ați ieșit în cale cu poata plină!

Și camioane, și arhaice căruțe — mobilizare generală pentru culesul pîințului în C.U.A.S.C. Săhăteni!

STARE DE URGENȚĂ

„În fiecare județ dispunem de tot ce este necesar și trebuie să se acționeze cu toată hotărîrea, de către toate consiliile populare, în vederea înlăturării neabătute a programului de dezvoltare a agriculturii în toate ramurile și sectoarele sale”

Forumbul timpuriu, din grupa 30, a răsărit robust, spre bucuria celor ce l-au trudit.

Sandu Lambru, ing. șef al I.L.F.-Buzău — un beneficiar bogat al acestei toamne.

dintotdeauna, fiindcă la noi, la români, răspunderea pînii, adică a vieții familiei și a vieții țării, e sădită precoc, ca să rodească de timpuriu și robust.

Ca și pe front, în care omul luptă cu suflul, pînă la ultima răsufare, cu trupul, pînă la cămasă și la singe, cu toate armele, pînă la minile goale, bătaia culesului absoarbe — și trebuie să absoarbă tot mai intens — întreaga forță de muncă și dăruire a pămîntenilor noștri, întregul potențial dinamic al noului, toate mijloacele tehnice, de la cele moderne la cele arhaice, îndelung validate de practică, deci de istorie, toate resursele fizice, tot ceea ce înseamnă, în semnificație românească, efort, efort pentru țară. Nu e ușor, se știe, acest efort, dimpotrivă. El încheie truda și istovirile unui an dramatic, el se desfășoară la interferență cu alte presante munci (a eliberării terenurilor, a aratului, a însămînțării etc.), el pretinde o înfruntare a timpului cu ceasul în mină, o aprigă luptă pentru secundă și pentru bob. Cerul, cînicul cer al acestui an acum ne ajută, deci trebuie profitat de el. Trebuie profitat de fiecare rază de senin, așa cum trebuie profitat de fiecare mijloc de transport al recoltei din marea cîmpie a toamnei. A aduna în hambare și în cămări tot rodul pămîntului, a nu-i risipi nici un bob — iată chemarea acestor zile, suprema chemare, decisivă pentru împlinirea a ceea ce ne-am propus. O chemare pe care cei harnici au înțeles-o, și-au asumat-o și o transformă în faptă vie. Acolo unde aceasta n-a ajuns pe deplin în inimi, timpul nu-i încă pierdut, deși ireparabilă-i goană crește cu fiecare clipă, depărtîndu-se de noi cu viteze cosmice.

Cine străbate în aceste zile cîmpiile României poate întîlni nenumărate imagini ca acelea pe care le prezentăm în aceste pagini. Imagini care vorbesc de la sine, imagini prin care redescoperi sensul major al unor cuvinte, al unor formule ce ni se par uneori doar formule: toți ca unul, neșovăire, misiune, conștiință, răspundere, solidaritate, disciplină de fier. Ele înseamnă realitatea umană și monumentală a României acestui ceas, îndreptată cu toate forțele spre pămînt, ca să atingă cerul de aur al viitorului.

Aplecîndu-ți urechea spre Cîmpia Română, parcă auzi bătăile unei inimi. Parcă auzi propria-ți inimă, „ca și cum nu ți-ar bate în piept /-ci adinc în pămînt undeva”, cum spune poetul.

Inima noastră bate azi în pămînt, pentru pămîntul acestei țări și pentru roadele lui.

ILIE PURCARU ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Pe cele 820 hectare cu legume ale Merenilor, eulegătoarele, deși e mult de furcă, nu ostenesec. Bucuria roadelor răsplătește toate eforturile

Vor ajunge cartofii la timp în piață? Să sperăm că da!

Și uite-așa, încet-încet, vom crește mari, odată cu grădinile și cu roadele lor!

Apa și sapa, toamna și omul

Nicăieri, în aceste zile, truda culesului nu ni s-a părut mai dramatică, mai extenuantă ca pe pământul de „țară de piatră” al Țării Vrancei. Ni s-a înfățișat și aici aceea imagine monotonă, rurală, pe care în clipa de față o întilnești pretutindeni, cu combine vișind din greu prin porumbii uscați și chirchii de secetă, cu țărani fringind știuleții și fringându-și șale, ici-colo cu militari, distribuți nu pe grupe, nu pe plutoane, ci după rânduiala de veacuri a pământurilor, a părinților și a fraților lor risipiți în aceste ceasuri pe toate cimpurile României. Dar aici, cum spuneam, truda culesului are un „ce” aparte. Un „ce” decis și de condițiile vitrege ale anului, dar și de un relief torturat, cu soluri „grele”, suprapuse ciorchine, ca într-o pulpă de fructe de diferite culori. Culori frumoase (soarele intens al unei primăveri și al unei veri fără ploii le-a înteițit, le-a dat străluciri minerale), dar seci. Tehnicianul Gheorghe Tatu, președintele C.A.P.-ului din Milcovu, numără, pe cele vreo 3500 de hectare arabile pe care le păstorește, nici 20 la sută cernoziom, restul ocupându-l podzolul (peste 30 la sută) și alte soluri deloc frumoase pentru recolte, îngrămădiri de materiale eterogene, catalogate de specialiștii pământului la categoria a șasea. Pământul C.A.P.-

ului lui Gheorghe Tatu e totuși „bun”, căci vreo 2470 de hectare sînt irigate, trăgînd apă din apele Putnei, Milcovului și Rimnicului, care scaldă comuna. Ape fertile, deși cam năbădăoase, căci adesea ferăstruiesc pînă-n adineuri acest beton primitiv al solului, dizolvîndu-l și făcînd să apară chei la fel de spectaculoase ca și cele ale Bicazului. În schimb, în C.A.P.-ul din satul aparținător Gologanu irigațiile sînt abia în construcție. Gologaneni, cărora solul zgîrcit le-a făcut mina strînsă, n-au sovăit să cheltuiască totuși, vreo 4,5 milioane de lei, ca să întemeieze un sistem local de hrănire cu apă a plantelor întins pe vreo 400 de hectare. Cam vreo 300 sînt deja gata, pregătindu-se să-și aducă dobinda. Dar chiar și așa, chiar fără irigații, gologaneni au scos în vară și în toamna asta recolte deloc mai prejos decît cele trudite de milcoveni. Ceea ce înseamnă că ei, cei vreo 560 de cooperatori din Gologanu, sînt, ca și cei vreo 530 din Milcovu, oameni pe care, oricum i-ai număra și i-ai măsura, tot o bucată lese. Oameni dintr-o bucată.

Îl întrebăm totuși pe primul Niculie Vechiu, întors de la Congresul consiliilor populare cu cuvîntarea secretarului general al partidului știută pe dinafară și cu capul plin de proiecte și de idei pentru in-

florirea agriculturii comunei, pe care din cele două obști de cooperatori se bizuie cel mai mult. Se gîndește, parcă se adumbrește, parcă întrebarea nu-i place. Fruntea-i, brusc încrunțată, mobilează spațiul unei idei care nu mai vine. Ușurăm întrebarea, scoțînd din ea peste o mie de oameni, lăsînd doar doi. Pe cei doi președinți. Ei bine, repetăm, pe care din ei se bizuie? Gheorghe Tatu, vine răspunsul, e băiat tînr, n-are decît 38 de ani, președinte e numai de 3, dar „are studii”, e „doctor în meserie”, puțini îl bat la cunoștințe în materie de agricultură. Costică Radu are 62 de ani, e președinte de mai bine de-un sfert de veac, n-are studii agricole, e un simplu țărăn, dar suplinește „doctoratul” ce-luialt printr-o experiență, o știință, o incusință într-ale pămîntului ce l-au făcut celebru în tot județul. Așadar, oricum i-ai număra și i-ai măsura, amindoi sînt oameni dintr-o bucată, pe care te poți bizui.

Și la Milcovu, și la Gologanu, bătaia cu seceta a fost cruntă, silîndu-l pe oameni la o cursă a hărniciei în care, mai mult ca oricînd, au dat totul. În astfel de curse, de fapt, dau totdeauna mai mult ce se au mai puțîn, cei cu pămînt mai sîrac, cei loviți mai crîncen de vitregiile vremii. Ei dau tot, fiindcă își dau truda, pînă la ultimul strop de sudoare, fiindcă își dau existența, pînă la ultima clipă, fiindcă fiecare clipă a vieții lor e o aprigă înfruntare a timpului; astfel ca muncile întîrziate de vreme să fie, mereu și mereu, prinse din urmă, ca să nu se încalce, să nu se aglomereze, să nu-l strivească pe om sub povara lor. La Gologanu, cei de la Ferma nr. 3 (condusă pînă de curînd de Petre Gurguiatu, acum „promovat”, ajuns activist la U.J.C.A.P.) au scos porumb „ca în zile bune”, întregînd prașilele mecanice (două la număr) cu cele manuale (trei), deci cu bătrînele sape, minuite de miini bătrîne. Aproape toți cooperatorii locului sînt moșnegi și babe. Le-au sărit însă în ajutor, ne spune nea Costică Radu,

și tinerii, cei plecați la oraș, dar rămași totuși ai satului. Un Radu Mihalcea, de pildă, om de 65 de ani, n-a fost singur la sapa, i-au stat în dreapta și stînga feciorii, Ion și Vasile, muncitori la Focșani. Au trudit pe cîmp după amiezele, cînd veneau de la fabrică, iar acum, la cules, și-au luat concediu și sînt aici zi și noapte. Dîncolo, la Milcovu, același lucru, aceeași muncă de rob, monotonă, istovitoare la culme, fără nimic spectaculos. Și totuși, o narațiune epică palpitanță, în care personaje, conflicte, întîmplări de tot felul se înlanțuiesc în creșteri pline de tensiune, cu momente de răspîntie, adesea de eroism, ce modifice de la o clipă la alta relațiile din întregul tablou. Au bătut pe aici vînturi pustiitoare, secînd toată apa din sol, drept care arpile de ploaie au trebuit mutate de colo-colo fără istov, chiar și noaptea; a trebuit, ne povestește Gheorghe Tatu, ca grădinarii C.A.P.-ului să lupte din răsputeri cu aceste vînturi, să nu le lase să smulgă foliile care învelesc solarile, așa cum luptă sub furtuni marinarii, cînd pinzele catargelor le sînt în primejdie. Pe 20 aprilie, în zi de duminică, s-a năpustit din senin o furtună cinoasă, cu vînt și ploaie. La ferma de legume, cei 12 supraveghetori ai solarilor și-au dat seama că n-o s-o poată răzbi, așa că i-au trimis disperat veste lui Tatu, printr-un ins care a luat-o în fugă spre sat. Tatu l-a întilnit la jumătatea drumului. Tocmai se nevoia — spre grădină, pe bicicleta al cărei ghidon îi scăpa din miini, smuls de vînt. A făcut cale întoarsă, dar unde să se ducă, pe cine să cheme? În sat era nuntă mare, lată deci oameni „gata mobilizați”. A intrat cu bicicleta în plină nuntă adăpostită sub cort, a strigat „Săriți, ne dărimă vîntul solarile!”, și într-o clipă mesele s-au golit de oameni. Vreo cincizeci l-au urmat pe dată, după ei au mai venit și alții, și foliile au fost ancorate zdravăn, vîntul nu le-a mai putut face nimic. Au mai fost, zice

tînrul președinte, și alte momente care îndreptățesc zicerea despre omul dintr-o bucată al Milcovului. O inițiativă de toată isprava a avut-o O.D.U.S.-ul cooperativei, în frunte cu președintele organizației, Stela Moceanu. S-a întîmplat tot la grădina de legume, unde o aversă de ploaie, picată năprasnic chiar după irigări, a pus hotar trudei sapei și a pus în primejdie ceapa. Vreo 80 de „oduiste” au luat pe seama lor salvarea cepei, copilînd plantele fir cu fir, pe vreo 15 hectare. Și fiindcă tot vorbim despre oameni, adăugă președintele Tatu, notați-i, vă rog, și pe niște bătrîni din cooperativa noastră, fără de care astăzi n-aș mai fi în fața dv., de mult aș fi fost scos din muncă din pcrină de recolte proaste. Treceți-i în carnetul dv. pe Stan Lazăr, om de 65 de ani, șef de echipă, pe Coman Lazăr, care bate și ei spre 60 și conduce, urmat ca pe front, un pluton de 45 de grădinari. Să nu-l uităm nici pe tineri, căci o sămînță din ei tot mai avem. Pomeniți-l pe inginerul Iorga Niță, șeful fermei de legume, care-i mai tînr ca mine, are doar 35 de ani, dar știe grădinarie de parcă ar fi pășcut-o de-un veac. Mai pomeniți-o, la bătrîni, și pe Constantina Ilie, femeie de 61 de ani, cu soțul muncitor la Focșani. Hai deți cu mine în grădină, s-o vedeți cum sortează legumele. Nu poartă ochelari, dar ce alege ea e bun ales; nici cel mai acerb controlor al I.L.F.-ului, înarmat și răsinarat cu toate dioptriile vigenței, nu-i poate refuza o legumă. Cu femeia ca ea am făcut, anul ăsta, și roșii bune, și ardei, și varză, și ceapă, și pepeni. E drept că am fost și ajutați, și, dacă se poate, scrieți acolo că le mulțumim mecanizatorilor și, în chip deosebit, tovarășului ing. Constantin Dinu, directorul Trustului județean S.M.A., la care avem ușă deschisă și răspunsuri la orice nevoi și la orice cereri.

Milcovu, un sat din Vrancea în care toamna numără boboci de soi pentru împlinirile viitorului.

ILIE PURCARU ■

Azi doctor inginer și director al Stațiunii de cercetare și producție legumicolă Buzău, Lucia Luncă recunoaște că a urmat horticultura nu atît din pasiune, care a venit pe parcurs, cit din obligație. Fiind singurul copil al familiei, a ținut morțiș să continue, dacă nu numele tatălui, măcar profesia acestuia, drept pentru care a îmbrățișat fără prejudecăți o meserie nu foarte căutată, în anii '60, printre fete. Nu regretă însă deloc și, dac-ar fi s-o mai ia de la capăt, tot pe drumul acesta s-ar încumeta.

Un drum care a devenit al marilor satisfacții tocmai pentru că a fost, și e, al muncii susținute, al cărei timp s-a dovedit, fără exagerare, tot timpul. Iată și motivul, sau unul dintre ele, pentru care din anul repartizării la Buzău și pînă în acela în care, două decenii mai tîrziu, a preluat conducerea stațiunii, după ce va fi urcat toate treptele ierarhice, ingineră Luncă n-a purtat ceas la mînă! Mi s-a părut inutil, zice cu simplitate. Lucrul dura de dimineață pînă seara. Nici nu e de mirare că, gîndind și acționînd așa, cercetătorii stațiunii, oameni de laborator și, deopotrivă, de cîmp, au reușit să pună la punct soiuri noi și eficiente de legume, omologate, brevetați și, încă mai mult, foarte apreciate în țară și peste hotare. De aici, și mai concret vorbind, au plecat idei și au plecat, și pleacă, realizări de seamă, menite să ridice legumicultura românească cit mai sus, pe o nouă treaptă calitativă. S-ar părea că o roșie, nu-i așa, e o roșie și nimic mai mult. Profanii nici nu descoperă, privind un fruct sau altul, vreo diferență, dar la Buzău, ca și în alte părți, se desăfoară de ani și ani o aprigă bătaie pentru o roșie mai mare, mai arătoasă, mai consistentă. Sigur că această bătaie, începută pe cîmp și încheiată acolo, dar după ce va fi trecut prin tăcerea laboratoarelor, nu e spectaculoasă, dar ea conține nu o dată, vă asigur, elemente dramatice, ce solicită din plin priceperea, imaginația și puterea de muncă. Cînd, în 1976, s-a brevetat aici soiul „Buzău 1600”, capabil să bată toate recordurile cunoscute, oferind și 150 tone la hectar, s-ar fi putut crede că s-a ajuns la o culme. Nu s-a ajuns. Obsedați că „Buzău 1600” dădea roade numai palisat, pe araci, cercetătorii stațiunii au căutat să meargă și mai departe, și mai adînc, urmărind să „inventeze” o

roșie (ei îi spun, invariabil, tomată!) care să posede aceleași calități, fruct mare, industrializare ușoară etc., dar care să poată ieși din aria îngustă a gospodăriei individuale la largime, la cîmp deschis. La capătul căutărilor, după ce un întreg material biologic a fost parcurs, reținîndu-se numai cel mai eficient, s-au născut soiurile „Buzău 22” și, ulterior, „Buzău 47”, mai bogate în substanță uscată și, implicit, mai disponibile la industrializare. La fabrica de la Rimnicu Sărat, de pildă, 1 kilogram de pastă se obține azi, folosindu-se soiurile și semîn-

țurile. Lucrul e, uneori, orb. Știi ce pui, dar nu știi ce va ieși. Cînd ieșe, alegi, adică elimini tot ce nu-i productiv și urmărești descendențele. Rezistă la boli se testează adesea prin infectări artificiale, strădania e continuă și nu izbindește decît cel care are, pe lîngă competență, răbdare și discernămint.

E, m-am lămurit, cazul buzolenilor, care și-au dobîndit dreptul de a se mindri și cu rezultate excelente la ceapă. La vremea la care cultura ardeului gras în solarii, tema tezei de doctorat a inginerii Luncă,

Următoarea creație, la care s-a zăbovit alți ani buni, a primit numele de „Auria de Buzău”, aceea ceapă de apă care, asemenea unei pergamute, se topește în gură și care, datorită virtuților antibacteriene, garantează o deosebită stare de sănătate. Cine consumă zilnic o „aurie”, lată începutul unui proverb, uită calea spre farmacia!

Toate aceste realizări, lîngă care trebuie amintită, la loc de cinste, și „varza de Buzău”, careia i s-a scurtat perioada de vegetație, trecută fiind în cultura succesivă, se datorează unor specialiști aparținînd celor

alcătuiesc un colectiv unit și pilduitor, un veritabil „avanspost” al bătaiei pentru recolte mari și sigure.

Se cuvine să precizem că, deși recunoscută pentru creațiile sale, stațiunea buzoiană e profilată pe culturi protejate, secele și solarile ei acoperînd 32 de hectare, echivalentul a, dacă socotim randamentul, peste 120 de hectare de ogor. Ele constituie „plămînu verde” al orașului și, așezate fiind la șosea, una din cărțile lui de vizită cele mai mîndre. Pioneră în materie de solarii în formă de tunel, aici s-a testat grosimea optimă a foliei („cea de 0,25 înca, dar era scumpă, cea de 0-1” ceda, așa că ne-am oprit, după multe încercări, la cea de 0,1”), aici s-a stabilit distanța optimă dintre arce („am pornit cu 3,5 metri, dar se rupea, pînă la urmă am găsit soluția ideală la 3 metri”) etc., stațiunea și-a păstrat poziția fruntașă, elaborînd majoritatea tehnologiilor de cultură specifice. S-a plecat de la un adevăr simplu și verificabil: tunelul e cel mai ieftin captator solar cunoscut. Totul părea, la un moment dat, în regulă, dar nu era. Lipsea o mașină care să folosească și mai bine terenul de sub folii, care să dea cursivitate lucrărilor. Buzoienii s-au pus pe treabă și, după 4 luni, întelegînd prin asta strădanie de zi de zi și, adesea, de noapte de noapte, au brevetat „semănătoarea pentru răsăduri de legume”. Ea intră în solarii și, dintr-o singură trecere, seamănă, acoperă, tasează patul germinativ și ierbicidează. Face adică, cu un singur om și un singur cal, o treabă complicată, altădată pusă în sarcina a 30 de lucrători cu experiență! Iar răsădul se produce cu o economie de combustibil împinsă pînă la 45 la sută!

Acestea ar fi, fără a insista, cîteva din reușitele Stațiunii de cercetare și producție legumicolă Buzău, de unde au pornit și pornesc către mesele și cămarile noastre, și ale altora, de la mi și mi de kilometri distanță, roșii, cepe, verze, alte legume mari, gustoase și bogate în vitamine. „Secretele” ei sînt cele de mai sus, dar primul dintre ele e și cel mai simplu: munca. Lucrul făcut bine și la timp, cu responsabilitate și trageră de inimă. E și motivul pentru care Lucia Luncă ar mai lua-o, dac-ar putea, din nou de la capăt, pe același drum.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

Frumusețea unui drum de durată

Rezultate remarcabile la S.C.P.L. Buzău și cîțiva dintre autorii lor
Fotografii de VICTOR RĂDULESCU ■

șele produse în capitala județului, din 7 kilograme de tomate. Se poate și mai bine, acceptă Lucia Luncă, dar la fel de adevărat e și că, în urmă cu 4-5 ani, raportul respectiv era de 1 la 10. Mai intră în discuție, pe lîngă aspectul adenomitor, pigmentarea uniformă, consistența ridicată etc., și obținerea unei rezistențe sporite la virusul mozaicului tutunului, care virus poate compromite, de unul singur, suprafețe întinse de tomate. Altfel zis, cunoștințe dintr-acele mai moderne de inginerie genetică se împletesc cu priceperea și migala de a cultiva roșii, tradiționale în zonă, știința dînd alte dimensiuni și alte orientări, înfîințînd mai temeinice, unor indeletniciri vechi de cînd

părea o aberație, făcîndu-i pe mulți să ridă cu subînțelesuri, ei și-au propus un obiectiv cutezător și în privința cepei. Să sară peste așa-zisa etapă de arpagic, adică să semene ceapa direct în cîmp și s-o culeagă în aceeași toamnă! N-a fost ușor, dar și această bătaie a fost cîștigată, soiul „Diamant”, realizat în 1980, devenind numărul 1 pe plan național și internațional deopotrivă! Cercetătorii Buzăului l-au regăsit, cu elogi, în R.D.G., iar un specialist libian și-a întocmit, plecînd de la el, lucrarea de doctorat. Mai ales conținutul său ridicat de substanță uscată, peste 12 la sută, l-a împus, dar din nou a rămas, pentru că rămîne totdeauna, loc pentru mai bine.

mai diverse generații. Pentru că, bunăoară, inginerii Maria Stoicescu, Marcela Iosifescu sau Gheorghe Drăguț ar putea fi părinții foarte tinerilor Valeriu Gogoci, Viorel Stan sau Gabriel Mogoș. Intre „vechea gardă”, animată mult timp de doctorul inginer Cristea Chiru, între timp transferat la Brașov (dar petrecîndu-și la Buzău toate verile!), și „noul val”, se află o redutabilă generație de mijloc, inginerii Florica Gheorghe, Andrei Paul, Gabriel Teodorescu, Ion Stan și, firește, Lucia Luncă. Într-o stațiune care a cunoscut o dezvoltare fără precedent în ultimii 20 de ani, servind ca for metodologic și altor județe (Prahova, Ialomița, Vrancea), toți cei de mai sus

Problema numărul unu: energia!

Revenim astăzi asupra experienței pozitive, dintre cele mai extinse, în obținerea și folosirea energiei solare, eoliene și mai ales a biogazului pe care am înfăptuit-o în județul Olt. Șeful sectorului tehnic al consiliului popular județean, inginerul Ion Ghergu, ne dezvăluia, la începutul convorbirii noastre gândirea înaintată, deschisă problemelor nouului, dar și superior organizată a conducerii județului față de promovarea acestor surse de energie potențială. Gândirea aceasta, avem să ne convingem, este esențializată într-un „Program de valorificare a surselor noi și refolosibile de energie”. În viziunea acestui program, „resurse noi” sunt energia solară, eoliană și biogazul. „Noi”, în raport de folosirea acestor energii potențiale, într-o măsură mai mare, la noi în țară, fiindcă, altfel, vântul, soarele și Luna ne-au ținut cununa... „Surse refolosibile” sunt agenții termici cu potențial scăzut, cu temperatură sub 60° C, de pe platformele industriale din Slatina, Caracal, Corabia și Balș. Mai concret spus, e vorba de folosirea apei de răcire din unele instalații industriale (încălzite în acest proces) la încălzitul locuințelor. Sau, pentru a mai da un exemplu, mai e vorba și de recuperarea condensului în bazele de producție ale întreprinderii antrepriză de construcții-montaj.

— Să ne oprim, pentru început, îl rog pe inginerul Ion Ghergu, la „energiile noi”!

— Conform programului, noi trebuie să realizăm până la sfârșitul anului 1985 nu mai puțin de 1000 de instalații de biogaz, 1150 de instalații solare, 105 instalații pentru utilizarea energiei eoliene, 14 instalații pentru recuperarea căldurii agenților de răcire cu potențial scăzut din industrie și să echipăm 200 de autovehicule, cu dispozitive pentru consumul gazelor naturale, în loc de motorină.

— Mărturisim că, față de felul în care s-a abordat această problemă în multe alte județe, aici, în județul Olt, acest program este de-a dreptul în măsură să impresioneze. Să vedem, însă, ce s-a realizat din aceste obiective până la ora actuală?

— Pentru producerea și folosirea biogazului, ne spune tot inginerul Ion Ghergu, șeful sectorului tehnic, avem în funcțiune, la ora actuală, 712

instalații, din care la consiliile populare comunale și școli — 191; apoi, în C.A.P.-uri, S.M.A.-uri și I.A.S.-uri sunt, în funcțiune, 314 instalații, în unitățile industriale sunt 35, iar celelalte sunt construite și funcționează în gospodăriile individuale.

Instalațiile existente la consiliile populare comunale, școli și gospodăriile individuale sunt, avem să constatăm, de mică capacitate, între 5—10 mc, și e bine că sunt astfel, pentru că sunt mai ușor de folosit. La unitățile industriale și agricole, majoritatea instalațiilor ating între 25—50 mc (capacitatea e a fermentatorului), iar producția zilnică de biogaz e de până la 50 la sută din această capacitate.

— Avem, ne spune inginerul Ion Ghergu, și o instalație experimentală de biogaz, de 250 mc, care deservește brutăria

prima vedere, nu poate să rămână decât o cifră. Dar dincolo, în combustia numărului, se ascund semnificații demne de meditație, se pot scoate la iveală învățăminte, schimbări de optică în ceea ce privește folosirea acestor energii. Știind că mai întâi de toate trebuie să convingi, sublinierea ne aparține, să convingi masele de consumatori, dar și de producători, conducerea județului a hotărât să se construiască stații de biogaz sau solare, în primul rând, la școala din comună și la primărie. Fiindcă sunt instituții în primul rând de educație: școala poate făuri o educație solidă viitorului gospodar, iar primăria îl poate convinge pe gospodarul matur.

Cum se va realiza însă în continuare programul?

Diferența de pină la o mie de instalații de biogaz, avem să aflăm, adică 238 de insta-

tutul de chimie alimentară — ar trebui revizuite, în sensul de a deveni mai convenabile pentru beneficiar, de cel mult 500 lei/mc de instalație. Apoi, dată fiind experiența din județul Olt, proiectul poate fi revizuit și din punct de vedere al execuției, al îmbunătățirii unor parametri, pentru că mai apar și unele dezavantaje. Este firesc să se îndeplinească astfel, fiindcă ne aflăm într-un domeniu de noutate, iar experiența, și noi, și proiectantul, o căpătăm, ne-o dezvoltăm pe parcurs. O problemă care ni s-a ridicat nouă, destul de importantă, este protecția termică a instalației pe timp de iarnă. Anul trecut am avut necazuri, fiindcă stațiile, o mare parte dintre ele, nu au fost protejate termic, nu s-a asigurată astfel temperatura optimă de 30°C în fermentator și, din aceste motive, multe dintre ele nu au

— Există o experiență bună la întreprinderea de antrepriză construcții-montaj, brigada Caracal: ei au găsit o metodă mai ușoară de evacuare a compostului, cu ajutorul unei vane cu un diametru mai mare, așezată la baza fermentatorului. Proiectantul poate prelua această metodă, o poate ingloba proiectului, îl poate, astfel, îmbunătăți. Multe îmbunătățiri se pot face, v-am spus, deoarece, ca să ne exprimăm mai cu pretenție, este prima generație de instalații de biogaz! Sigur, eficiența lor este în funcție de om, de felul în care le exploatezi, dar și de calitatea proiectului, a execuției, a utilajelor etc. Trebuie însă adunată, sintetizată, analizată și promovată experiența bună de până acum. Instituțiile de cercetări în materie ar trebui să cerceteze în această direcție, să ofere soluțiile cele mai bune. Fiindcă la ora actuală, dacă în județul nostru se concretizează o experiență mai unitară, în țară continuă să existe o diversitate de rețete, unele mai puțin bune, care pot să compromită o idee destul de valoroasă.

— Ați construit în județ instalații de biogaz și după proiectele inginerului Petre Buleci: cum funcționează ele?

— Modulul tip Buleci este bun, posibil ca orice lucru de a mai fi perfectat, este convenabil sau, ca să zicem așa, mai convenabil, dar trebuie omologat și trebuie să rămână, cred eu, la îndemina populației, la stații între 20—50 mc, acestea fiind cele mai uzuale, asigură o funcționalitate continuă, sunt ușor de întreținut și exploatați. Și, ca să nu vorbesc fără acoperire, uite, am să vă ofer un exemplu mai nostim sau, dacă vreți, mai semnificativ: Gheorghe Constantinescu, gospodar în comuna Bărăști, are o instalație de biogaz, combinată cu una solară, construite de el, îi asigură încălzirea tuturor încăperilor pe timp de iarnă, încălzirea unei sere în care obține întreg necesarul de răsaduri pentru jumătate din cetățenii comunei și apa caldă menajeră. Nu o dată s-a întâmplat să vină nora de la Pitești și să-și spele rufe la Bărăști, cu apa caldă de la instalația sa.

Morala unui astfel de fapt? Că tot omul sfînteste locul.

GRIGORE MĂRĂȘANU ■

Morala unei instalații de biogaz

din Scornicești, pe care o urmăm în funcționare și pe care o dorim omologată. Este construită după proiectul inginerului Petre Buleci și este combinată și cu o instalație solară.

Exemple pozitive sunt multe, aici, în județul Olt: la S.M.A. Găneasa, o instalație de biogaz cu trei fermentatoare din metal, tip cisternă C.F.R., de 30 mc fiecare, se folosește la cantină — cu gazul produs se prepară hrana zilnică pentru 200 persoane. La Caracal, o altă instalație, construită la brigada de antrepriză construcții-montaj, de 50 mc, asigură combustibilul (biogaz) pentru prepararea hranei muncitorilor; alte patru instalații de biogaz, a câte 50 mc fiecare, asigură combustibilul necesar tot cantinelor, la cele patru ferme pomicole ale Stațiunii de cercetări și producție pomicolă de la Strejești. Iar instalația din gospodăria lui Minea Popa, din comuna Colonești, de 50 mc, funcționează ireproșabil de doi ani!

Economile? La sfârșitul anului 1985, se estimează, în programul de care am amintit, a se realiza o economică de 2000 tone combustibil convențional! Cifra, la

lații, sînt în lucru și, musai, vor fi date în folosință, puse în funcțiune, până la sfârșitul anului. Modul de realizare se analizează lunar, se iau măsuri eficiente acolo unde realitatea le reclamă. La nivel de județ există un constructor specializat, Sarcinile, de asemenea, se cunosc în amănunt. Așa că realizarea programului este asigurată.

Există o privire unitară asupra execuției instalațiilor?

Da, așa rezultă cel puțin din cele constatate de noi: execuția instalațiilor de biogaz a fost realizată de zece ateliere din județ, ale întreprinderii de prestări servicii către populație; la Caracal, Corabia și Vitomirești, ca și în alte localități, au fost executate de specialiști ai întreprinderii pentru mecanizarea agriculturii Balș. I.J.G.C.L. a realizat instalații de mică capacitate, pentru unități economice și pentru populație. În felul acesta, începe să se tezaureze o experiență valoroasă, se trag unele concluzii, se pot îmbunătăți, după o bună experiență în exploatare, parametrii inițiali, se pot revizui proiectele.

— Credem, este de părere inginerul Ion Ghergu, că proiectele de tip I.C.A. — Insti-

funcționat pe timp de iarnă. Or, proiectantul trebuie să asigure și acest deziderat.

— Cum?

— Să se găsească materiale termoizolante mai bune pentru fermentator și mai ieftine. Deocamdată se folosește prea mult ciment, beton, fermentatoarele pot fi mai ușoare, mai puțin grosolane, trebuie să facem industrie, să producem instalații ușoare, cu materiale de asemenea ușoare, plastic eventual, ușoare la mînuit, pentru că astfel vom convinge mai mult potențialii beneficiari.

— Ar mai fi și alte probleme de rezolvat?

— Din experiența noastră de până acum se mai ridică una: evacuarea compostului. La stațiile de mică capacitate, cele de la cetățeni mai ales, compostul se poate elimina mai ușor, o poate face manual cetățeanul. Dar de la instalațiile de la 50 mc în sus compostul nu se mai poate evacua manual: apare nevoia de utilaje — macara și vidanță, fiindcă trebuie, conform proiectului, scos clopotul.

— Experiența din județul Olt oferă o soluție în această direcție?

Așa cum ședea atunci cînd era cu vreo zece ani mai tânăr și bea apă din damigeană la malul Mării Roșii, întrebîndu-se ce-or mai fi făcînd oamenii lui acasă, în țară, Vasile Tudor și-a început ziua ca de obicei, ocolind mai întâi cu gândul la citeva sute de metri sub dealurile de la Filipeștii de Pădure. Pentru asta nu era nevoie să poarte masca de gaze pe-un șold și acumulatorii lanternei de partea cealaltă. Mai tîrziu, cînd chiar o fost nevoie să le poarte în drumul zilnic prin mină cu cel mai bun lignit din țară, a trecut pe lîngă lămpărie și sala de apel și-a aruncat privirea pe un panou unde nu răzbat din truda oamenilor din adînc decât vreo citeva cifre, sectorul Roșioara 408 puncte, bunăoară, și s-a lăsat să alunece cu trenulețul care cobora în galeria de coastă „1 Mai”, pe 1700 de metri, pînă la triajul Cervenita. De aici începe cîmpul minier numit chiar așa, Cervenita, și cine vine pe-aici vremelnic, doar citeva ore, vede ce vede dar nu știe prea bine la urma urmei dincoțoro vine și unde se duce, hătuit de tot felul de sfaturi care de care mai utile și suptavegheat de însoțitorii cu priviri grijulii ca de mamă care o să trebuiască să-și ducă de mină copilul în prima zi de școală. Adevărul fiind chiar acesta, că dacă n-ar fi pe aproape și un om ca Vasile Tudor habar n-ar avea cîne intră aici încotro a pornit-o pe sub dealurile de la Filipeștii de Pădure.

Vasile Tudor este directorul minei și lucrează aici din '57, după absolvirea facultății.

Dacă stă și se gîndește bine, pe mulți dintre cei 1730 de mineri i-a găsit aici, cînd a venit el la Filipești, sintem cunoștințe vechi, spune directorul, și faptul că oamenii se cunosc bine va fi avut și el o importanță, înțelegem, în obținerea unor rezultate cu atît mai remarcabile cu cît mina de la Filipești a fost și este, fără îndoială, mină foarte grea. Sintem, zice directorul, singura unitate din țară care în proporție de 90—95 la sută scoatem cărbunele din straturi aflate sub nivelul hidrostatic. Dealtfel, adaugă el, dacă nu

mul loc între brigăzile unei mine frunțase pe țară. Vasile Tudor înțelege de unde vine graba asta, este ca și atunci cînd ședea la malul mării aceleia care chiar părea roșie, mai ales la anumite ore ale zilei, cînd scăpăta soarele, și într-un peisaj ca de pe lună, numai nisip și piatră, pe care l-a tot văzut vreo trei ani cît a lucrat într-o mină de fosfați, tînjea după un petic de verdeță iar cînd obținea cite o permisie de citeva zile mergea la Luxor, la 120 de kilometri, de unde le venea și apa de băut, mai rar ajungînd la

mură iar dacă în '84 nu s-ar fi situat pe locul al doilea ar fi obținut titlul de Erou al Muncii Socialiste, așa s-a întâmplat să fie, zice directorul, și tot el adaugă că pînă la urmă important este că mina și-a îndeplinit planul și oamenii și-au făcut datoria. Or, asta înseamnă că, în ce-i privește, cîștigurile au fost sigure și mari. Altfel, nu sînt tocmai ei, minerii, oameni cărora să li se explice prea mult că lumea are nevoie de cărbune tot atît de mult cum are nevoie de pîine. Încă un lucru fiind la fel de limpede, mai

și orei și minutului de lucru. Chiar așa, întreb, cît valorează aici minutul, ora? Le-am trecut și pe un panou, zice Vasile Tudor, ca să le știe toți: 1500 lei minutul și 90000 lei ora.

În mină e cald ca sub aripa unei păsări. În mină e vară mereu. Afară, unde toamna răscolește frunzișurile în livezile și în pădurile de pe dealurile Filipeștilor, soarele se află în cumpăna unei zile despre care putem fi încredințați că a fost încă o zi bună pentru oamenii minei. Încă o zi dintr-un an care ține pasul cu cei mai buni ani din istoria acestei mine. Pînă acum, minerii de la Filipeștii de Pădure au scos 11000 de tone de cărbune peste plan. Iar punctele înscrise pe panoul pe care se afișează zilnic rezultatele fiecăruia dintre sectoarele minei sînt o mărturie semnificativă că recentele hotărîri inițiate de conducerea partidului, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, materializate în Decretul cu privire la noi măsuri pentru aplicarea mecanismului economico-financiar și creșterea răspunderii personalului de conducere și a personalului tehnic, economic și de altă specialitate în realizarea planului de producție la export și a planului de producție în industria extractivă au dus la așezarea muncii în rosturi care sînt fructifere toate inițiativele luptei pentru cărbune, fiind primite și aici, ca pretutindeni, cu însuflețire și nădejde și vădîndu-și eficacitatea încă din primele zile ale aplicării lor.

DUMITRU ELIADE ■

Încă o zi bună la Filipeștii de Pădure

aveam specialiști buni az fi trebuit ca mina să fie închisă de vreo 20 de ani. Există mai multe mijloace de a ține piept apei, chiar și atunci cînd ea are debite între 100 și 500 litri pe minut și se năpustește cu viteza pe care i-o dau presiunile pînă la 100 de atmosfere, dar dintre toate cel mai nimerit s-a dovedit sistemul ascării cu filtre și în punerea la punct a aplicării acestui procedeu contribuția unui specialist de marcă precum geologul șef Ilie Florescu ar trebui neapărat subliniată, zice directorul. Exploatarea cărbunelui începe abia atunci cînd debitul ajunge la 0,5 litri pe minut iar presiunea la 0,5 atmosfere. Pe urmă e rîndul oamenilor să se dezlanțuiască, pur și simplu, lucrînd cu toată ambiția de-a rămîne pe pri-

Cairo și Alexandria. Iar aici, sub dealurile Filipeștilor unde apa sîroiește pe fiecare piatră, în această mină care nu numai că nu și-a închis porțile dar a izbutit să trăiască de vreo cîțiva ani încoace, aflăm, cei mai buni ani din istoria ei, bărbați destoinici și mineri pentru care meseria nu mai are demult secrete precum Ion Milu, brigadier la abatajul 8454 din sectorul sud Palanga, sau Ion Poienaru de la abatajul 6456, tot din sectorul sud Palanga, sau Dumitru Suchiu din sectorul Palanga nord au făcut aproape o regulă din depășirea cu vreo 15 procente a planului în fiecare lună, relansînd cu o vigoare și cu o nădejde nouă competiția cu alte unități miniere. În '82 și '83 Filipeștii de Pădure a cîștigat titlul de frunțasă pe ra-

zice Vasile Tudor, că oamenii aceștia aflați în prima linie a bătăliei pentru asigurarea independenței energetice a țării se străduiesc că scoată cît mai mult cărbune deopotrivă de mult cum îi interesează și prețul cu care-l aduc la lumina zilei după ce-l rup din somnul lui de citeva milioane de ani. Prețul de cost al tonei de cărbune a scăzut destul de mult, în ultimii ani fiind o realitate că nu se mai risipește nicăieri materiale, că nu se mai risipește energie, că unele materiale cum ar fi armăturile metalice de susținere sînt, în măsura în care e posibil, recondiționate și refolosite. Oamenii au învățat să nu treacă nepăsători pe lîngă nici o cale de a-și spori cîștigurile. Și peste toate, ei au ținut să dea un preț tot mai mare zilei

I. C. P. E. — o redută a gândirii originale

Două zile la rând, aula și amfiteatrele Facultății de drept din București au găzduit o sesiune de comunicări omagială, dedicată împlinirii a 35 de ani de la înființarea Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru electrotehnică.

Important este însă faptul că întrunirea nu și-a propus doar marcarea aniversării prin discursuri solemne și înmînări de diplome, precumpănitoare răminind activitatea lucrativă, o sărbătorire a muncii prin muncă, prin instituirea unui larg colochiu de strictă specialitate, concretizat prin discuții, schimburi de opinii, prin cele peste patru sute de comunicări prezentate în zece secțiuni.

Apă dulce din apa Mării Negre. Am gustat, e foarte bună!

Paradoxal, în lume, a apărut, cum bine se știe și o criză de apă. Necesarul de apă potabilă, apreciază economiștii, constituie după energie și informație, cea de a treia problemă vitală a civilizației contemporane. În această pe o planetă unde apa deține două treimi din suprafața biosferei. Nu e mai puțin adevărat însă că din această pătură lichidă, 97% o reprezintă mările și oceanele, și doar 3% apa dulce, din care cea mai mare parte (două treimi) este imobilizată în catoarele polare. Disponibilitățile de apă dulce pentru nevoile omului ating doar un procent de 0,63 la sută! Se va înțelege, deci, că în condițiile unei industrializări accelerate, ce tinde treptat să cuprindă toate zonele globului, apa, indispensabilă proceselor de producție, devine din ce în ce mai scumpă și greu de găsit. (Semnele acestei penurii se fac deja simțite în nu puține țări, ca să nu mai vorbim de faptul că, în numeroase porțiuni ale zonelor deșertice, marinarilor sint nevoiți să cumpere apă pe valută).

Situația obligă omenirea la o singură soluție: recuperarea apei dulci din imensul bazin al mărilor și oceanelor. Sau ceea ce se face prin mijloace empirice de sute de ani (chiar de o mie de ani în țările Americii de Sud) dar, evident, cu un randament extrem de scăzut. Obținerea apei dulci din saramura mărilor a făcut obiect de cercetare în numeroase laboratoare ale lumii, dar brevetele emise folosesc un limbaj extrem de cetos, iar beneficiarii păstrează cu strășnicie secretul. Tocmai de aceea, cei ce intenționează să desalinizeze apa de mare sint nevoiți să o ia de la început. O asemenea temă de cercetare, ca urmare a unui program elaborat de C.N.S.T., a devenit o preocupare permanentă pentru un colectiv de specialiști de la I.C.P.E. (ingineri Horia Bucur și Antonel Bucur). Ei au lucrat în colaborare cu catedra de termotehnică

Cu totul remarcabilă se dovedește activitatea de concepție, gândirea novatoare, concretizată într-un număr impresionant de invenții. Astfel, conform statisticilor existente la O.S.I.M., prin numărul de propuneri de invenții înregistrate, I.C.P.E. se situează pe primul loc între institutele de cercetări din ramură, dar și din țară. Ca urmare, la finele anului 1984, efectele economice rezultate ca urmare a aplicării invențiilor brevetate au depășit 200 milioane lei. Multe din acestea stau la baza unor produse care se exportă. Din numărul impresionant de invenții datorat specialiștilor de la I.C.P.E. vom alege, constrinși de limitele spațiului tipografic, doar două exemple:

a Institutului politehnic din București și cu institutele I.S.P.C.A.I.A. și I.S.P.E. Beneficiari: Consiliul Național al Apelor și Ministerul Agriculturii. Procedul se anunță în principiu extrem de „simplu”: prin folosirea unor temperaturi scăzute, diluantul (apa dulce) îngheață și poate fi separat de cele peste 80 de substanțe care-i alterează compoziția originală. Se obține, cu alte cuvinte, o gheață salină, ce se supune ulterior unor prelucrări speciale.

Fiind vorba de o temă în curs de cercetare, sintem nevoiți să fim extrem de prudenți cu cuvintele. Putem totuși să vă informăm că, în laborator, cercetătorii au obținut deja apă dulce din apă de mare, că ea este pură, fără gust, la fel ca apa de izvor. Se procedează în continuare la construirea, la Agigea, a unei stații pilot de desalinizare, pentru testarea procedurii, urmînd ca ulterior să se construiască o instalație de proporții. În vederea autorilor, agregatul va funcționa cu energie solară sau eoliană, iar în zilele friguroase sau fără soare, instalația va fi racordată la o sursă de energie convențională. Cine vor fi beneficiarii acestor mașini de „fabricat” apă? Viitoarele instalații vor fi amplasate pe malul Mării Negre sau în preajma lacurilor saline și vor alimenta, în primul rînd, unitățile industriale și agricole. Substanțele izolate din apa dulce pot deveni o foarte căutată materie primă pentru industria chimică.

Fără apă nu există viață, asta o știu și copiii, dar puțină lume prețuiește cu adevărat acest dar al naturii acum cînd el se află din abundență. Dar din păcate, omenirea nu va dispune mereu de apă la discreție. Realizarea cercetătorilor de la I.C.P.E. este, înainte de orice, un gest de maturitate și spirit previzionar. O zestre de inteligență prin care știința națională întîmpină un viitor ce se anunță extrem de hidrofa-

Lichidul atras de magnet. Cîteva mii de dolari paharul!

Începînd cu 1965, știința și tehnologia mondială s-au îmbogățit cu un domeniu fabulos: obținerea unui procedeu (după decenii de cercetare) pentru fabricarea fluidelor feromagnetice. În prezent, în lume, această apă miraculoasă este produsă, după licențe proprii, doar de Statele Unite, U.R.S.S. și Franța. În ultimii ani, grație unei colaborări între specialiștii Institutului politehnic din Timișoara și cercetători de la I.C.P.E., România a devenit cea de a patra țară care realizează, pe glob, în concepție originală, apă feromagnetică. Care este valoarea acestui fluid puțin cunoscut marelui public? Un exemplu: firmele americane producătoare vind un litru de lichid feromagnetic la un preț ce variază între 50 000 și 100 000 dolari.

Ce proprietăți îi conferă o valoare atât de mare? Produsul nu este altceva decît un lichid (petrol, ulei, diester etc.) în care se află o suspensie de microparticule feromagnetice ce nu sedimentează. Dacă apropiem un magnet de o sticlă umplută pe jumătate cu apă feromagnetică, lichidul se va ridica la fel ca un corp solid. Dacă introducem un magnet într-un asemenea fluid (care în mod normal ar trebui să cadă la fund) el va levita. Fenomenul contrazice în aparență legile fizicii clasice.

Începutul cercetărilor teoretice aparține centrului de cercetări fizice și tehnice de la Iași. În primele aplicații au fost făcute de fizicianul Ladislau Vekas și inginerul Iosif Potencz, amîndoi lucrînd sub îndrumarea prof. acad. dr. Ioan Anton, șeful catedrei de mașini hidraulice al amintitului institut. Ulterior, colectivul de cercetare s-a extins prin cooptarea unor colabo-

ratori de la I.C.P.E. între care și fizicianul Marius Piso.

Domeniile în care este folosită apa feromagnetică se dovedesc extrem de numeroase și vor fi nebuluiți de multe în viitor. Cîteva exemple: în tratamentul cancerului, există posibilitatea ca substanța să intre cu predilecție în celulele canceroase pe care să le extragă cu ajutorul unui cîmp magnetic. În neurochirurgie, lichidul injectat poate determina opturarea unor leziuni. În tehnică, mulțumită proprietăților de a levita obiectele, crează chiar posibilitatea eliminării pieselor mecanice mobile, a celor, deci, care se uzează prin frecare. În mod practic au fost realizate separatoare pentru recuperarea cuprului din cablurile electrice, separatoare pentru minereuri, iar la I.C.P.E. au fost fabricate, prin microproducție, traductoare de măsură pentru accelerații și presiune. Ele au înlocuit în cea mai mare parte traductoarele aduse din import, produse de altfel de către o singură firmă din Danemarca.

Dar cum spunea, domeniul e nou, și tocmai de aceea invenția cercetătorilor români de o importanță cu totul excepțională.

Cele două invenții prezentate mai sus sint neapărat cele mai reprezentative exemple ce recomandă activitatea inventatorilor de la I.C.P.E. Le-am ales deoarece ni s-a părut că ele pot interesa într-o mai mare măsură publicul larg. Valoarea și importanța creațiilor originale sint imense așa cum o demonstrează cifrele de bilanț la această oră cînd institutul își aniversază cei 35 de ani de existență, moment ce constituie un semn de bucurie și mîndrie pentru întregul compartiment al cercetării științifice românești.

Servomotoarele, un fel de Everest tehnico-științific

Servomotoarele proiectate în industria electrotehnică românească aduc cel mai edificator exemplu despre ceea ce economiștii denumesc astăzi în mod curent: incorporarea într-un produs a unei inteligențe conceptuale de înaltă valoare. În cazul de față, o activitate de studii și cercetări, desfășurată de-a lungul a două decenii de zile și nopți albe, se recomandă prin obținerea unui miniagregat electric, cu totul indispensabil celor mai diverse ramuri ale industriei moderne, dar care numai unui ochi avizat își dezvăluie atribuțiile esențiale: dimensiune și greutate redusă, fiabilitate prin simplitate extremă și originalitate absolută.

Un servomotor este, așa cum îl recomandă denumirea, un mo-

tor „aservit” sau „aservitor”, sau mai exact spus, un mecanism auxiliar al unei instalații destinate pentru a realiza o comandă sau un reglaj. Dar în lipsa lui nu pot astăzi funcționa nici cele mai uriașe organisme mecanice: locomotivele electrice, metroul, strungurile cu comandă numerică, mașinile unelte ultrasofisticate, roboții industriali și calculatoarele. Vom mai nota că asemenea piese nu se execută decît în trei țări din lume, trei, evident, din cele mai avansate din punct de vedere economic.

Acest electromotor este acoperit de două brevete românești și a obținut deopotrivă brevete în Franța, S.U.A., R.F.G. și Japonia. Iată pe scurt cîteva caracteristici tehnice: în cazul primului brevet (nr. 53 969, autor

ing. Sigismund Sleiher) este vorba de realizarea unui rotor-disc cu două straturi de conductoare lamelare, fiecare strat fiind alcătuit dintr-o singură folie de cupru sau aluminiu, stanțată astfel încît să se obțină conductoare cu lamele de colector și conductoare fără lamele. Procedul de confecționare a rotorului cu conductoare lamelate stanțate (obiectul unui alt brevet, datorat unui colectiv alcătuit din ing. Sigismund Sleiher, Toma Sachelarie, ing. Gh. Mihai Mihăiescu) necesită scule de stanțat cu un singur poanson, sau ceea ce reduce sensibil costurile de fabricație.

Sînt descrieri sumare și, desigur, puțin accesibile înțelgerii comune, dar care oferă unui specialist datele esențiale în legătură cu valoarea, performanțele și originalitatea acestor piese. Nu ne vom strădui să convertim acest limbaj ezoteric în termeni uzuali, ar fi o întreprindere dificilă și fără finalitate: pentru un inginer electrotehnician explicațiile noastre ar fi de prisos, sau mai degrabă insuficiente, iar marelui public este oricum mai puțin interesat de a intra în asemenea amănunte. Important ni se pare de a-i informa pe cititorii noștri că întreaga muncă de concepție și execuție s-a făcut prin gândire proprie, că servomotoarele cu rotor-disc sint în exclusivitate rodul inteligenței românești. O dovadă între altele că prin cheltuială de energie nervoasă se pot realiza produse de cel mai înalt nivel tehnic.

Iată și dovada: concepția constructivă originală (și în primul rînd faptul că servomotorul beneficiază de un colector separat, ceea ce îi mărește cu mult viața) a dus nu numai la înlocuirea totală a exportului în această privință, ci și la comercializarea curentă a acestor electroagregate în R.D.G. și Cehoslovacia. De curînd, firme din Austria, R.F.G. și Italia și-au exprimat interesul pentru achiziționarea din România a servomotoarelor concepute la I.C.P.E. Un succes moral imens (despre cel material, cîteva rînduri mai jos), care a hrănit și mai mult talentul virtual și predispozițiile latente pentru invenție. Astfel, diversitatea sistemelor de acționare și reglaj automat cu care a fost dotată industria noastră constructoare de mașini ca și alte ramuri industriale, a impus în continuare asimilarea (cercetare aflată în diferite faze de realizare) a numeroase alte tipuri de servomotoare, cum sint cele cu rotor-pahar, servomotoarele fără perii (cu comutație electronică) a motoarelor pas cu pas.

Eficiența economică a servomotoarelor cu rotor-disc, descrise mai sus, a fost pînă în prezent, de 48 milioane lei! Un rezultat ce onorează știința românească și care demonstrează odată mai mult că, în cercetare, adevărata valută forte este și va rămîne inteligența novatoare.

LIVIU TIMBUS ■

Acest imobil situat pe str. Cristian Tell, 9, în apropierea Pieței Amzei, a fost construit la începutul secolului XX (anul 1908) de arhitectul N.C. Mihăescu, comanda fiind făcută de proprietara acestei case, Maria Mihăescu, cunoscută în Bucureștiul începutului de secol sub numele, ușor ironic și în același timp nuanțat admirativ, de „Mița Biciclista”, intrucît a fost prima bucareșteancă ce s-a plimbat în vîzul lumii cu velocipedul.

N. C. Mihăescu (1863—1934) fost elev al Școlii de Belle Arte din Paris, este autorul unor importante lucrări precum: Tribunalul din Tirgoviste, Ministerul Învățămîntului, școli, primării, case particulare. Utilizînd clemente ale arhitecturii românești, el a rămas fidel ideii epocii prin crearea unui stil specific național. „Casa Mita Biciclista” exprimă tocmai modul de adaptare a elementelor de stil „art nouveau” în arhitectura românească.

Fotografie de ARMAND ROSENTHAL

Record mondial la Posești!

În primăvară, într-unul din numerele revistei noastre, Dumitru Diaconu de la ferma pomnicolă din Posești, județul Prahova, ne anunța că, după toate semnele anului, în livezile fermei respective producțiile vor fi bune. Și ca să facem o paranteză trebuie să spunem că la Posești, într-o zonă de dealuri, s-a încercat și chiar s-a reușit ca niște pămînturi aride, în pantă mare, și fără viață să fie, prin munca celor de aici, cultivate cu livezi, în culturi clasice și intensive, cu bune rezultate. Aceste plantații, în ani au devenit livezi mature, care, în momentul de față, prin rodul lor mulțumesc pe toată lumea și în special pe cei care au frămîntat dealurile făcîndu-le să rodească. Recent de la Posești am primit o veste pe care, s-o mărturisesc, la început n-am crezut-o și pe care a trebuit s-o verific la fața locului. La Posești pînă și bătrînii s-au frecat, cum se spun, la ochi ca să privească ceea ce s-a întîmplat. Livezile de pruni, asta însemnînd 140 de hectare, au rodit cum n-au rodit niciodată. Și ca să fim mai exact aflăm (nu demult au început și recoltările) că de pe această suprafață se estimează o recoltă de aproape 3 000 de tone. Dacă ar fi să împărțim asta, ajungem la peste 20 de tone la hectar. Și fiindcă tot sintem la capitolul

cifrelor, spus altfel, înseamnă că la Posești s-a înregistrat un record mondial fiindcă în literatura de specialitate nu se întîlnește niciăieri o asemenea cifră la producția de prune. Și la mere și pere se așteaptă în continuare rezultate frumoase. Și, fără să mai lungim vorba, mai trebuie să spunem că fructele pe lingă faptul că sint multe, sint și arătoase, și gustoase. Acesta-i și motivul pentru care mai mulți parteneri străini s-au și grăbit să vină pînă la Posești. Care a fost cheia acestui succes? Dumitru Diaconu spune că unul singur. La timp au fost făcute toate lucrările și s-a muncit cu toate forțele pentru combaterea dăunătorului cunoscut sub denumirea de viespea simbulului de prun. Dar cei de aici mai au o dorință. În momentul de față mai mult de jumătate din cantitatea de fructe sint în copaci. Trebuie un efort ca toate acestea să fie strînse. Și asta se poate realiza numai cu un ajutor dat de toată lumea fiindcă nu trebuie ca pruncile să se facă magiun înainte de a ajunge la noi. Așa sînd lucrurile, campionii mondiali ai prunelor din acest an doresc să fie ajutați fiindcă riscă ca acest record să rămînă doar pe hirtie.

SORIN POSTOLACHE ■

ACASĂ

Sînt, structural, o fire sedentară și dacă mi s-ar cere să-mi aleg un simbol, aș prefera roșii umblătoare stîlpul incremenit de la pridvorul unei case. Ceea ce nu vrea să însemne că nu admir spiritul voiajor, personajul picareșc sau turistul modern. Ea însumi mă surprind călătorind pe hartă, alegîndu-mi trasee, imaginînd itinerare, încercînd ceață pe care aș vrea să le înconjur măsurîndu-le circumferința cu pasul. Globul pămîntesc, în forma lui minusculă, redusă la uzul școlarului, îmi oferă nebanuite nostalgii. Și totuși, cînd mă simt obosit, nervos fără motiv, absent la ce se petrece în jurul meu, dorința de a călători capătă un nume concret și se cere materializată. Urc în tren sau în automobil și pornesc spre o destinație precisă, în firgul copilăriei mele. Băileștii națal nu poartă în el, din păcate, ca șutul lui Blaga, sunetele lacrimii. Nici nu este așezat între coline blînde sau străjuit de munți semeți. Este o așezare de cîmpie, în care, din pricina sesului, depărtarea nu are secrete. Mai departe este un aproape amplificat. Este locuit însă de oameni cu un farmec inegalabil, înrăiți în muncă, ambițioși ca niște panduri și buni de gură ca o moară desfeceală. Totul, încerc să-i explic, s-ar putea să li se tragă de la pămînt: un pămînt negru, dens, gras, care n-a fost folosit niciodată la oale, dar în care bobul de orice soi s-a simțit ca într-o palmă a divinității și a încolțit înșutit. A călători înseamnă, pentru mine, a merge acasă și odată ajuns, mă surprind (pe mine, admirator fără rezerve al romanului realist!) devenit un sentimental crescut la îngălbenitele frunze ale semănătorismului: străzi, oameni, case, copaci încep să fremăte. Știu, astfel, chiar dacă n-aș mai putea recunoaște nici un amănunt din cele păstrate în memorie, că am ajuns acasă. Iar întorcerea mi se pare o adevărată regenerare spirituală. Un fost coleg de școală, pe numele lui Cornel Maican, rămas să îngrijească prin meseria și funcția pe care le are de frumusețea Băileștii, mi-a descifrat obiceiul și „m-a demascat”, cu o expresie nu tocmai frumoasă, poate, dar de o exactitate perfectă: ai venit să-i încarci bateriile! Recunosc acum, în scris, că a intuit adevărul: orice întorcere la „matcă” este o încărcare. Și o descărcare, aș adăuga.

PETRE ANGHEL

— Cînd veneam adineauri pe alee, mi-am amintit, Sănziana Pop, de zilele de toamnă ale Brașovului, orașul în care amîndoi am făcut liceul și în care, mai cu seamă în aceste zile, lumina cade într-un fel aparte și străzile coboară în pantă, îndeosebi sub Timpa, unde ai și locuit o vreme. Ce amintiri ai din Brașov?

— Vii. Incredibil de viu. De fapt, încă am impresia că nici n-am plecat. Trăiesc și muncesc aici dar sufletul meu „filii” printre munți. Este singurul peisaj în care mă regăsesc. Ori de cîte ori memoria are un moment de răgaz se întoarce acolo: pe strada Porții și pe strada Castelului, pe strada Neagră, și pe Șirul Ecaterinei, la Biserica Neagră, în Cimitirul Timpa, lângă Turnul Cetății, în Schei, Pe Ciocrac. Pe după Inis-te și Pe Tocile și, firește, sus, pe Cristianul Mare, în cabana lui Lemann unde iarna urcam vine-rea, după orele de la școală și ne întorceam tocmai luni dimineața, intrînd cu schiurile direct în curtea liceului. Pe atunci Brașovul era un oraș liniștit, în care toți copiii învățau să schieze, să vorbească nemtește și să cînte cel puțin la un instrument muzical. Și-am mai învățat ceva: camaraderia, care ne-a ajutat să-nvățăm mai ușor privațiunile de tot felul și mai ales foamea, atît de aprigă în anii de după război. Munții ne sprijineau în chip magic. Alături, pe pîrțile scînteietoare, ne mulțumeam doar cu pine și ceapă, fiind liberi și fericiți. Firește: între Brașovul MEU și cel de acum sînt doar wași legațuri. Ce propun, e un scenariu idilic. Păstrez în el numai lucruri vechi, valori sigure, cu care să mă pot identifica. Lucrul acesta e foarte important pentru mine fiindcă fac parte dintre oamenii care se sprijină pe trecut. Și știi ceva? Uneori acolo e chiar... viitorul. În această privință, cred că în comparație cu mulți alții mă aflu în avantaj. Oricum: la Brașov merg rar, în ultima vreme, și cînd merg îmi aleg traseele cu maximă precauție pentru ca „scenariul” să rămînă curat. De acolo, îmi vin pu-

terea și cărțile. Singurele teme despre care pot scrie sînt cele pe care le-am trăit.

— Ai scris totuși prea puțin de cînd ai debutat.

— Da, în comparație cu industria noastră de proză. În comparație cu puterile mele — însă nu! Șase cărți plus patru traduceri din literatura germană nu e chiar așa de puțin. Dacă adaug și-o carte dispărută misterios într-o foarte ciudată împrejurare petrecută la Mogoșoaia, e chiar... normal. Și apoi, pentru mine literatura n-a

și acum. Nici un mijloc coercitiv n-are leac pentru clipele cînd TREBUIE să o iau din loc.

— Tot rămin la părerea că scrii prea puțin!

— Că public puțin, fiindcă de scris, scriu într-una, se poate lesne constata în paginile revistelor. Cărți public rar. Dar fiindcă insist, îți mai fac o mărturisire: sînt cumplit de ambițioasă, groaznic de exigentă cu mine, visez mereu la perfecțiune, am o fire nefericită, de premiantă, care indiferent că e vorba de viață sau de litera-

lungă singurătate în care lupți să te autodepășești! Și de asta public atît de rar. As vrea ca fiecare carte să fie o victorie și o lovitură de tun. Știi de ce? Fiindcă sînt între cei care cred că literatura înseamnă excepție, nu doar rafturi încărcate de cărți. Cei pe care trebuie să-i învingem sînt înaintașii. Cu contemporanii e atît de complicat!

— Intimplarea cu dispariția cărții te-a marcat?

— Dacă m-a marcat? Dar era o carte absolut formidabilă! Două jurni, îngropată sub troienele de zăpadă, am notat, ascultînd ca în transă, incredibilele povestiri ale unor supraviețuitori din Mogoșoaia epocii printului Valentin și a Marthei Bibescu pe care, stimulați de atenția mea și de nelipsita sticlă de vin de pe masă, acei moși și babe, fosti majordomi, soferi, grădinari și bucătărese, le relatau cu o epidemică nostalgie dar și atenți ca „prezentul nostru de astăzi” să-și aibă, măcar prin apelativul „stimată duduie și prea iubită tovarășă Sănziana” — partea lui. Strînsă epic în jurul unei nunți domneste și doar cu cîteva capitole inventate, cartea aceea, jumătate fantastică, jumătate reală, plină de melancolie și clocotind de umor, trebuia să arate — dacă mai era nevoie de asta — cît de departe se ajunge în proză pri... reportaj. Primul căruia i-am citit a fost Invasiuc. „Dacă ai scris-o tu, înseamnă că ești genială!” Nu scrisesem, înregistrasem doar. Pe urmă am publicat un fragment. L-a remarcat toată presa, iar Aurel Șorobetea mi-a expediat din Cluj o telegramă înfocată: „Genial. Stop. Incredibil. Stop. Mi se pare, sau am citit cu adevărat?” Apoi, serile, la cererea publicului literar de la Mogoșoaia, citeam ore în șir pînă în nefericita duminică de aprilie cînd, împrumutîndu-i cartea unui confrate (eram sub dus, abea venisem din strand), după ce-am coborît și eu, la

RADU G. TEPOSU

(Continuare în pagina 15)

Sănziana Pop:

„Literatura trebuie să le garanteze oamenilor adevărul și binele”

fost niciodată mai importantă decît viața. Sînt ani de zile în care nu pot decît să trăiesc și mă las copleșită de senzații și de realitate după cum vin și ani în care dorința de-a scrie e atît de puternică încît mă lovește ca o lingoare. O „boală” de origine divină” căreia trebuie să i-mă supun. Cînd scriu, am impresia că fur de la viață. Cînd trăiesc, simt că fur de la literatură. Dar cum nu mă chinuie deloc competiția literară, împlinesc aceste două rînduiri ale firii cu egală devoțiune, fiindcă și una și alta mă fericesc. Sînt sigură că tot Brașovul e pricina. Anii lui de libertate nebună își cer drepturile.

tură îmi inflamează imaginația cu posturi eroice ideale, împrejurări din care să ies totdeauna învingătoare. Inșotită de un alai nesfîrșit de semne de exclamație. Indiferent că găsesc, frec faianța sau scriu, același zel mă îndeamnă să le fac la perfecție. Acasă, în familie, izbutesc mai ușor. Ai mei s-au obișnuit demușt să-și mîncească salutul din roșenthalurile pictate cu păstori. Cu cărțile e mai greu! Să fie clar, însă: competiția e cu mine! Nu mă simt niciodată în concurență cu alții ci doar cu mine, cu propriile mele limite și inertii. E aceeași lege care guvernează și sportul: aura campionului e o

La galeria „Eforie” expune în aceste zile graficianul Victor Apostoloiu. Imaginea de mai jos, o reproducere după tabloul Flori, reprezintă una din temele predilecte ale autorului.

Tuturor acelor care se ocupă, grație profesiei lor sau numai din pasiune, de limba română, ca și celor care, iubind-o și respectînd-o, se interesează de soarta ei, le recomand cu căldură să citească rîndurile care țin loc de prefață în „A doua carte cu prieteni” a lui Fănuș Neagu. Reputatul scriitor, el însuși un „bijutier al cuvîntului”, cum îl numește unul din prietenii săi, atrage atenția asupra necesității de a vorbi deschis, cu luciditate și curaj — cu profesionalism, aș adăuga — despre toate problemele mari și mici ale limbii române, dincolo de nesfîrșitele „declarații de dragoste, flori de nu-mă-uita, bezele și coate-n burtă, coaste, șale, șira spinării”, vorba domniei sale... Căci numai cu indignarea în fața vreunui nou fapt de limbă care ni se pare incarect sau inestetic, numai cu deciziile de „așa-i bine” și „așa nu” e greu să ne închipuim că vom contribui cu adevărat la menținerea limbii în cadrul ei firesc, pe cursul evoluției sale specifice. Limba trăiește în primul rînd ca fenomen social, este a oamenilor, iar acestora trebuie să li se explice de ce „așa-i bine” și „așa nu”.

În acest spirit, vreau să mă opresc aici asupra unor fenomene care, accidentale la început, par a ajunge la o frecvență tot mai mare în vorbire, deși sînt în dezacord cu normele limbii române. Le consider doar „neglijențe”, pentru că se datoresc fără îndoială mai cu seamă grabei în exprimare, decît neștiinței.

Iată, citim într-un loc că „fumatul” este „interzis”, în altă parte că „accesul” este „interzis”, dar, în alt loc vom

vedea „interzis parcare” sau „interzis aruncarea...” etc.

E vorba de un dezacord flagrant care nu poate fi tolerat, în ciuda necesității practice de a face aceste anunțuri cît mai concise. De ce?

Pentru că în limba română, toată lumea o știe, participiul verbelor (cum este cazul lui interzis, formă de participiu a verbului a interzice) capătă funcție adjectivală și, ca adjectiv, trebuie să se supună

Vorbiri și scrieri românește

Neglijențe

legii de fier a acordului cu substantivul determinat în gen, număr și caz, or, fumatul, accesul etc. sînt substantive, lucru care se vede ușor prin chiar forma lor articulată, deși au la bază tot forme de participiu.

Sursa greșelii se găsește cred în altă parte. Vorbitorii au „simțit” probabil că la baza unor astfel de substantive se află verbe și chiar construcții cuprinzînd în structura lor verbe („Este interzis să se fumeze”, „Este interzis a se fuma”), astfel că, atunci cînd formulează expresii ca „interzis parcare”, în mîntea lor predomină caracterul de verb al celui de-al doilea cuvînt și nu cel de substantiv pe care-l capătă orice infinitiv lung în limba română. Și toate infinitivele lungi, devenite substan-

tive în românește, sînt la genul feminin! „Parcarea” este deci „interzisă”...

„Ei și?...” veți zice, „e ceva atît de grav în asta?” „La urma urmei, oamenii înțeleg despre ce e vorba și atîta contează!”

Nu vreau să mă opresc aici asupra impactului nebanuit de puternic pe care asemenea anunțuri îl au cu oamenii (în prefața amintită, Fănuș Neagu vorbea despre un „dialog cu publicul” în astfel de situații, și avea dreptate), asupra faptului că un cuvînt scris influențează, de exemplu, corectitudinea scrisului copiilor noștri: în școli, propun numai să ne gîndim la modul cum ar arăta limba română dacă s-ar neglija acordul adjectivului cu substantivul determinat...

Și, pentru că veni vorba, ne ocupăm puțin mai puțin de acesta decît de acordul subiectului cu predicatul care, totuși, a început să nu mai fie neglijat. Am văzut undeva incredibilă expresie „contestafia respins”. Știm, desigur, că aici se ascunde de fapt construcția de bază „contestafia s-a respins”, dar forma redusă la care s-a ajuns este inacceptabilă pentru că devine un nou tip de structură în care acordul este logic.

Cel mai adesea, astfel de situații sînt provocate, cum spuneară, de graba exprimării și pot fi considerate ca simple neglijențe. Viteza lor de răspundere ne arată însă că încep să se generalizeze și faptul se înscrie deja în categoria unor „tendințe”. Tendințe pe care, însă, spre deosebire de altele, nu le putem accepta deoarece contrazic normele de bază ale limbii române.

CEZAR TABARCEA

Eveniment

Puterea cuvintului

A apărut într-o nouă și substanțial îmbogățită ediție principală operă autobiografică a lui N. Iorga **O viață de om așa cum a fost**. Prin silințele lui Valeriu Răpeanu și ale Sandei Răpeanu, îngrijitorii ediției, a fost realizat cu acribie, grijă pasionată a cărturarului și respect față de marea figură a unui ilustru dispărut, masivul volum apărut sub auspiciile Editurii Minerva, care vine să ne îmbogățească bibliotecile și să ne ajute prin „orizonturile” lui N. Iorga să ne extindem propriile orizonturi. Recitit și recolaționat, textul lui Iorga se vede îmbogățit prin note și întregit în **Addenda** prin alte două lucrări ale sale aparținând și ele aceleiași perioade — anului 1932: **Doi ani de restaurație. Ce-a fost, ce am avut, ce am putut și Isprava. După întoarcerea la regimul de partid.**

Recitirea operii pasionate și cuceritoare a marelui istoric, dar și a marelui literat, datorită ca nimeni altul cu **puterea cuvintului**, ne produce, după cincizeci de ani de la inițiala apariție, aceeași incitare. Iorga ne transpune în dimensiunile incercatei sale vieți atât de bogată pe plan uman și spiritual și atât de implicată în societatea epocii și în destinele națiunii sale. Cele trei părți ale operii scrise de istoric în 1933, în perioada următoare căderii sale de la putere, în clipe de amărăciune sufletească — **Copilărie și tinerețe, Lupta și Spre înseninare** (ultimul capitol având titlul semnificativ pentru starea de depresiune a savantului: **O încercare neînțeleasă și nesprâjnită**) prezintă o frescă de epice dimensiuni. Nu este vorba doar de „o viață de om”, ci în mare măsură de „orizonturile” sale, de implicarea sa în viața colectivității mai ales naționale, dar și universale. Marele cărturar, luptătorul, idealistul — în sensul cel bun al cuvintului, ardentul patriot și intelectual animat de un avânt umanist sint reînșuleștiți din lectura acestor pagini, dezvăluitoare totodată a unei **intregi epoci**. Opera este scrisă într-o manieră personală, tulburătoare deseori, în care științificitatea inteligență se împletește cu talentul omului de litere, însuflețindu-se într-o incitătoare dar și pasionată formă de exprimare. **O viață de om** este intr-adevăr, așa cum o califică Per. Assicius, „una din cele mai puternice creațiuni ale genului românesc” și totodată, cum atât de bine o definea Mihai Berza, „una din cele mai frumoase cărți din cîte s-au scris în limba românească”.

Masivul volum este precedat de un studiu introductiv datorat lui Valeriu Răpeanu — erudit și competent editor și comentator al operii lui Nicolae Iorga, ca și al aceleia a lui Gh. Brătianu — al cărui text este mult îmbogățit față de ediția anterioară și care reprezintă **introducerea firească** a principalei lucrări autobiografice a marelui istoric. Remarcabil — și inedit — este cel dintâi subcapitol: **Memorialistica în spațiul operii lui N. Iorga**. Reținem frumoasa caracterizare: „Desfășurată ca o fastuoasă pinză a unei vaste reconstituirii sau încrustată în filigranul zilei, opera memorialistică a lui Iorga pare o adevărată **Creațiune** făurită de un Michelangelo al literaturii române”. De la notele de drum, la memorialistica în care documentul are o mare pondere, la însemnarea cotidiană, „fiecare pagină scrisă de N. Iorga, remarcă îndrituit Valeriu Răpeanu, poartă pecetea ființei sale vibrând de patos și neliniște”. Întru totul justificată este și opinia editorului care-l înfățișează pe istoric ca scriind „despre experiența sa ca **om social** integrat unei comunități naționale”. Analizând opera memorialistică a lui N. Iorga în ansamblul ei, Valeriu Răpeanu ne poartă firesc spre **O viață de om**, caracterizată „o culme încă neatinsă a memorialisticii românești”.

Răpeanu observă că „omul de idei și omul de acțiune sint una și aceeași persoană” la Iorga dar el mai remarcă, tot așa de justificat, că la acest „homo politicus”, la acest „făuritor de istorie”, „memoria lui era o memorie socială, o memorie a ideilor, o memorie morală”, înregistrându-se „efortul permanent” al marelui istoric „de a se inserie în viața socială”. Prin memorialistica sa, Iorga, subliniază Valeriu Răpeanu, își evaluează propria existență „numai în contextul social, politic, moral și intelectual al epocii”.

Admirația firească a cărturarului editor față de extraordinara și vulcanică personalitate a lui N. Iorga nu-l oprește de la analiza critică a inserării acestuia în viața social-politică. Este poate partea cea mai interesantă și mai remarcabilă a studiului. Întru totul justă este precizarea că N. Iorga n-a fost „atras involuntar de politică”, ci „dimpotrivă” a fost „o personalitate fundamental structurată pe dimensiunile politicii și ale acțiunii publice”. „... memorialistica — evidențiază Valeriu Răpeanu — îl reprezintă plenar pe omul luptei, pe omul tribunei, pe omul într-un drum necontenit, fără odihnă, către arenă”. Încadrarea marelui istoric în contextul epocii sale, stabilirea limitelor sale pe plan politic, ca și a simțămintelor de „izolare” care, la un moment dat, l-au stăpinit, pot fi regăsite în pertinentul studiu introductiv. Valeriu Răpeanu relevă faptul că Iorga „nu intruna în atribuțiile uriașei sale personalități” cele ale conducătorului unei țări aflată în convulsii economice „legate în chip fatal de cele ale întregii lumi capitaliste în acea perioadă în criză”, el ignorând chiar angrenajul „societății românești în dezvoltare”. N. Iorga nu apare cu nimic diminuat, perfecțiunea nepuțin fi o însușire a omului, fie el cât de genial, ci **mai bine înțeles**, ceea ce este esențial, atunci când atentul său editor caută în subcapitolul **Complexele dominante ale unei mari personalități** să definească trăsăturile caracteristice ale constituției sale spirituale atât de deosebite, de neașteptate uneori și de impresionante, inclusiv unele ce ar putea fi calificate drept negative. Răpeanu are perfectă dreptate când scrie că „personalitatea lui N. Iorga nu poate fi definită, nici înțeleasă dacă o reducem la o unică perspectivă, ci numai dacă încercăm să aflăm complexul de factori psihologici, morali și sociali care au condus pașii omului”.

„Aici — sintetizează Valeriu Răpeanu spre capătul amplei sale studii introductiv referindu-se la **O viață de om** — s-au revărsat calitățile celui mai mare portretist din literatura noastră, ale pamfletarului ce pustia teritoriile adversarului cu o forță de uragan, ale autorului de note de drum ce una perspicacitatea scriitorului cu enciclopedismul savantului și, în fine, ale creatorului de mari fese sociale”. Operă de erudiție și dăruire, volumul realizat prin silințele lui Valeriu Răpeanu și ale Sandei Răpeanu redind încă odată publicității o tulburătoare operă a lui N. Iorga, merită elogiul cititorului, apariția sa reprezentând un remarcabil act de cultură și de restituire.

DAN BERINDEI ■

„Împărații” satului

Foarte prolific în ultimii ani, severineanul **Romulus Cojocaru**! Cărțile lui de poezii și mai cu seamă cele de proze tind să ajungă raft de bibliotecă. Scriitorul a tăcut multă vreme (între primele-i poezii, publicate în „Ramuri” în 1964—65, și primul volum, e o distanță de ani), „vorbindu-și” literatura în simpozion cu prietenii și trăind existența la modul artist, cu tente boeme dar și, astăzi se vede bine, cu suferințe secrete, de vicios al cuvintului. A adunat, cum se zice, viață, a adunat materie, le-a meditat, apoi a irumpt. Prin cărți nu numai multe, ci și bune.

Ultimul său roman, „Împărații” (Ed. Cartea românească, 1985), reia personajele și decorurile penultimului, „Ristea împărat”, împinse cu niște ani îndărăt. O vreme, senzația de „deja vu” persistă. Te afli în același sat oltenesc, ai de-a face cu aceiași oameni, de regulă firi sucite, cu nume sucite (Ristea, Campare, Șobolan, Puiată, Istaiche, Belterie, Pizdărie, Ciran, Mișică, Băjică, Păvălan etc.), prinși în tot felul de întâmplări, unele mai sucite, altele mai puțin, topite într-un clocot de viață unic, într-o narațiune stufoasă, pe care scriitorul o conduce însă cu mină sigură. Treptat, începi să ieși din „deja vu” și să plonjezi tot mai adinc în neștiut și necunoscut. Cu mină sigură sint construiți și eroii cărții, foarte „țărani” și foarte „olteni”, iuți la gând și la faptă, temeinic stăpini pe ei, dar și nestăpini „cînd le sare zbanțu!” iubitului ai omului negru, ai jocului gratuit de cuvinte, dar și ai filosofărilor de tip moromețian, ca în această definiție a războiului: „S-a luat lumea la bătaie. Nu se mai știe care în cine dă. Țara aia e cu aia, da' aia cu aia și nu cu aia și aia e cu aialaltă și nu e cu aia, e ca la turnul lui Babel, cînd s-au încurcat limbile. S-au încleșt avioanele pe cer și nu mai știu în care țară să arunce bombe. Citeodată aruncă tot ei pe ei. Vai de mama miniștrilor, e-au încurcat răzbelul, de mai mare dragu să te uiți la el”. E o lume robustă, apropiată de natură, o lume cu idei și cu reflexe tefere, baze pe acuitatea și stringența observației, o lume fără prejudecăți morale, în care binele se amestecă monstruos cu răul, dar o lume guvernată de credințe, de legi, cu un pasiv etic al demnității, dreptății și cinstei cu totul tulburător. Toate personajele se învîrtesc și zbirnie în jurul lui Ristea, își depun umbra pe el, ca pe un perete, dispărînd apoi, cu aceeași frecvență de efemeride, în întinericul unei pagini, ca să reapară în chip neașteptat (dar cu rost dramatic!) în zorii alteia. Ristea rămîne, peste toate, neclintit, perete și stîlp al satului, aparent mai sucit decît toți dar mai teafăr ca toți în ce face și ce gîndește. Nu-l luat la „răzbel” fiindcă-i schiop, dar poartă în sat un război pe cont propriu, deschizînd simultan diferite fronturi, împotriva boierului ori a jandarmului, a „oșilor” ori a nemînștoșilor, a îndărătnicilor în formele închistate de viață, pe cei din urmă ambiționînd să-i tre-

zească și să-i „educe”. Devine comunist, refuză mîta boierului (un petec de pămînt, „ca să nu mai zgîndăre satul”), ia parte la reforma agrară, e uns primar, își cam pierde capul, își pierde și vechiul picior de lemn, înlocuindu-l cu unul „de lemn și din piele de căprioară”, vrea să-l facă lui fiu-său „nuntă de prinț”, trece pe lângă moartea pusă la cale de unii, se încrîncenează o clipă în sine și împotriva satului, vede „chiaburi” și „sabotori” unde nu sint, se pune în fruntea campaniei colectivizării, ajunge președinte de C.A.P. și iar și-o cam ia în cap: „Eu sint stat, eu sint guvern, și dacă vreau mă fac și popă”. (În cartea „Ristea împărat” va redeveni uman, va redeveni țărăn...). Trăiește întâmplările noilor vremuri cu o ferveare ce-l seacă pînă la os, ca să renască, proaspăt, la fiecare nouă somație a acelorași vremuri. Și el, și ceilalți eroi ai cărții sint, cum spuncam, pictați cu mină sigură, chiar dacă și cu unele îngroșări ale pastei. (Cei mai buni prieteni ai lui Ristea-schiopul sint Camparaciungul și Puiată-cocoșatul). Lume țărănească, lume obișnuită, personaje obișnuite, dar devenite sub pana autorului misterioase, insolite, interesante, Romulus Cojocaru, vorba lui Argezei, știe să facă dantele cu coada bastonului.

Deci Romulus Cojocaru e un romancier care are tot ce-i trebuie, ba și ceva pe deasupra, invitîndu-ne să credem în el.

ILIE PURCARU ■

Nevoia de îndrăzneală

Încumetîndu-se și în planul picturii, ca o revoltă, poate, împotriva limitelor obiective impuse de cercurile tipografice graficianul **Victor Apostoiu** alcătuiește o lume a cărei primă calitate este, firește, culoarea, acestuia adăugîndu-se nota pronunțată lirică a mai tuturor naturilor statice (în special flori) și-a peisajelor ce compun expoziția pe care artistul a incredințat-o galeriei **Eforie**. Nu-i vorba de-o presupusă trădare a graficii, prezentă totuși, în modul în care artistul își păginează compoziția, cît mai degrabă de-o tîrzie revelație la pictură, Victor Apostoiu vîndîndu-se a fi un abil cunoscător al limbajului pictural, cu predicție al notațiilor de atmosferă. Florile sale, în general aceleași (cu foarte mici excepții), un fel de anemone, sint simple pete de culoare ce împodobesc un vas, același și el, dar ele au puterea de-a instaura un aer de blîndă împăcare oferînd clipei acea lungă reverie pe care o descoperim de obicei doar atunci cînd ne lăsăm furați de zonele mai liniștite ale existenței noastre. Din acest punct de vedere pictura sa (această impresie am trăit-o și-n fața peisajelor), nu redă, ci mai ales evocă un teritoriu de gînd și aleasă simțire. Și chiar dacă, la prima vedere, această reușită pare a fi un lucru minor, ușor de înfăptuit, noi credem că este vorba aici de-o cunoaștere foarte exactă a celui ceva pe care pictorul îl are de spus, pe care vrea, neapărat, să-l spună. Tusele energice, de factură impresionistă ce alcătuiesc fundalul unui peisaj, de exemplu, nasc o mișcare interioară al cărei ecou este re-

ceptat și atenuat de căldura calmă a caselor pitice parcă ascunse sub dealurile rotunde și molcome, aceeași stingere a conflictului cromatic manifestîndu-se și-n cazul naturilor statice, fapt ce ne îndreptățește să afirmăm că Victor Apostoiu, printr-o structură lirică innăscută și printr-un acut simț al armoniilor coloristice, realizează un echilibru elevat, o rafinată dozare senzorială. Singura problemă ce s-ar putea ivi la orizontul imediat al preocupărilor picturale practice de graficianul Victor Apostoiu ar fi aceea a personalizării actualii său artistice, al demersului efectuat în interiorul picturii sale, astfel încît pictura sa, neapărat tributară cuiva a-nume, cît comună și egală cu ea însăși, să depășească acest stadiu de evocare, să dezbată plastic o anume atitudine, un anume crez. Ar fi vorba, în ultimă instanță, de un plus de aplomb, de o îndrăzneală în planul tematic, inclusiv al construcției, atribute fără de care pictura sa rămîne doar frumoasă, doar emoționantă, doar cuminte. Chiar și așa fiind, expoziția își are, fără îndoială, cum am și spus, calitățile ei.

VICTOR NIȚĂ ■

Colocvii critice

Inaugurate în 1977 din inițiativa C.J.C.E.S. și a Asociației scriitorilor din Sibiu, colocviile de critică literară ale revistei **Transilvania** au devenit relativ repede unul din repercele de nețăgăduită eficiență ale victii noastre culturale. An de an, critici, istorici literari și teoreticieni, din toate colțurile țării și de toate vîrstele se întînesc pe „terenul de luptă” al ideilor, în turnire binevenite nu numai pentru eficacitatea, dar și pentru eleganța, pentru capacitatea lor de incitare intelectuală. Axate la început pe coordonatele textului critic, vizînd cunoașterea, asimilarea și aplicarea creatoare a celor mai noi teorii și metodologii analitice pe plan european (una din noțele plăcute ale dezbaterilor fiind tocmai permanența și fertila „ceartă dintre Vechi și Moderni”), lucrările colocviilor și-au deplasat în ultimii ani centrul de interes către istoria literaturii române, abordînd din multiple unghiuri de lectură (tomatism, sociologie, psihanaliză, stilistica structurală, comparativă, etc.) opere ale unor autori fundamentali.

Astfel, de la teme precum **Definirea actului critic. Funcții specifice și importanța socială** (1977), **Rolul istoriei și criticii literare în promovarea valorilor literaturii naționale** (1978) sau **Critica și actul lecturii** (1979) s-a ajuns — sub genericul **Lectura clasicilor și teoria modernă a textului** — la ample sesiuni de comunicări dedicate operii lui Tudor Arghezi (1980), Octavian Goga (1981), V. Voiculescu (1984), Mateiu Caragiale, Liviu Rebreanu, Mihail Sorbul (1985), fără a ocoli problematica literară a prezentului (**Romanul românesc contemporan**, 1982) sau **Rolul criticii literare în contextul culturii și civilizației românești**. **Creativitatea criticii** (1983).

Ediția din acest an, a IX-a, desfășurată între 12—14 septembrie în același Sibiu iubitor de cultură, primitor și exultînd aceeași tinerețe spirituală din todeauna, a abordat, în peste 20 de comunicări, creația lui

O sută de ani. Pedagogul și publicistul George Radu Melidon a donat în urmă cu 100 de ani primăriei din comuna Roman 216 volume legate, lucrări de știință, literare și istorie națională menite să formeze începutul unei biblioteci publice. Cărțile urmau să fie împrumutate de secretarul primăriei, care îndeplinea și funcția de bibliotecar „persoanelor vrednice de credință și cu depunerea garanției valorii lor”. Între 1907—1947 și-a desfășurat activitatea la

Roman, prin acea bibliotecă, **Societatea culturală „Miron Costin”**, care organiza săptămânale, conferințe, excursii la locuri istorice din țară. Au fost prezinți ca invitați oameni de seamă ai culturii românești ca A.D. Xenopol, N. Iorga, C. Hogas, M. Sadoveanu, O. Densusianu ș.a. În anul 1910 numărul cărților crescuse la 6325 pentru ca în 1941 să fie de 8000. În perioada de după eliberare, îndeosebi în ultimele două decenii, s-a îmbunătățit

substanțial activitatea bibliotecii care a primit și un nou sediu. De la 450 cititori s-a ajuns anul acesta la peste 8000. Ei au la dispoziție 149000 volume din diverse genuri ale literaturii, secții pentru adulți și copii, de prelucrare a colecțiilor, o ludotecă, inclusiv cataloage alfabetice etc. Biblioteca este o prezență activă în viața culturală a municipiului Roman. Expozițiile permanente, acțiunile de propagandă, cursul „Muzica și marile probleme ale existenței”, susținut de pro-

fesorul Gh. Ciobanu, colocviile ce au loc la sediu și în unitățile economice, acțiunile de popularizare a cărții desfășurate în cadrul **Zilelor culturii românești**, dar și cu alte prilejuri, completează bogatul program al acestui așezămint de cultură care și-a sărbătorit zilele trecute 100 de ani de la înființarea ei. Au participat numeroși oameni de cultură din Roman, din alte localități ale țării, prezenți cu deosebit de interesante intervenții la sesiunea omagială de comunicări științifice. (Radu Levărdă).

Mateiu Caragiale, Liviu Rebreanu și Mihail Sorbul. Și de această dată s-au propus unghiuri noi de lectură (M. Zamfir despre nuvelistica lui Rebreanu, Liviu Ciocărlie despre „inițierea în eșec” a Craiilor de Curtea-Veche, Lucian Raicu despre relația cu biografia / eu auctorial la Rebreanu, Alexandru George despre modernitatea narativă a prozei lui Mateiu, Mihai Ungheanu pledând pentru actualizarea Letopiseților lui Sorbul, iar Sanda Odate pentru o paralelă între Pajerele lui Mateiu și poezia lui Hérédia), s-au propus ipoteze de biografie și caracterologie mai tînă (Romulus Vulpesco, Mircea Angheliescu), s-a polemizat în jurul „actualizării” lui M. Sorbul (M. Ungheanu — Val Condurache), pe marginea problemei specificului național (M. Ungheanu — Constantin Barbu), ori s-a polemizat pur și simplu sistematic, dintr-un fermecător principiu, de apărare a lucidității, măsurii și rigorii analitice (Alexandru George).

Psihologia intelectualității rebreriene (Mircea Tomuș), nucleele ironice și forța cuvintului generator de seisme sociale în Răscoala (Ion Pecic), relația istorie/utopie la Mateiu (Dan C. Mihăilescu), configurația personajelor în dramaturgia lui M. Sorbul (Claudia Dimiu), ideile social-politice ale autorului **Pădurii spinzuraților** (Anton Cosma) au reprezentat tot atâtea puncte de interes pe harta discuțiilor. Necesitatea fundamentată a criticii și istoriei literare, atari confruntări anuale de opinii garantează o dată mai mult valoarea actualului evaluativ al lecturii, contribuind într-o manieră proprie la dinamica prezentului nostru cultural.

TANIA RADU ■

Cronica TV Cu și fără preocupare

Cum era și firesc, programele de la radio și televiziune au fost concentrate în jurul ediției a X-a a Festivalului internațional „George Enescu”. Deși transmisiuni directe am ascultat în fiecare zi, așteptăm în continuare înregistrările ce sperăm că s-au făcut. Programul TV ne-a promis din prima zi a festivalului o retrospectivă, cuprinzînd prezențe celebre de-a lungul edițiilor, selecțiuni din opera **Oedip și Rapsodia I**, dar am căpătat fragmente din spectacolul înregistrat pentru televiziune de Baletul clasic și contemporan „Fantasio” cu **Spărgătorul de nuci** de P.I. Ceacovski în coregrafia artistului emerit Oleg Danovschi. Ne-am bucurat totuși să-i vedem pe artiștii conștanțeni. Și emisiunea „Cine știe câștigă”, cu vechi state de serviciu pe undele radio, a fost la obiect, prezentînd pe concurentul câștigător la tema **George Enescu, „Orfeu” moldav**. O preocupare constantă a realizatorilor acestei emisiuni de a le face interesante, cum a fost aceasta, precum și cea dedicată acum două săptămîni lui Nichita Stănescu, poetul ale cărui versuri ne place să le auzim rostite cit mai des. Fiindcă vorbeam de preocupare, câteva vorbe despre filmul de simbioză. Nu despre calitatea filmului — încă o dată am văzut ce frumoși sînt oamenii care iubesc animalele — ci despre faptul că cei ce trebuiau s-o facă nu au pregătit filmul pentru vizionarea pe ecranul televizorului, în sensul că nu s-a putut citi traducerea.

Sigur că era foarte grav, dacă se întâmpla aceasta la Hamlet, de exemplu, dar trebuie să se respecte principiul că dacă tot facem un lucru, să-l facem bine pînă la capăt. Acum, la început de an școlar, o idee utilă pentru programul de activități extrașcolare al elevilor liceelor industriale a dat-o emisiunea radio **Club Univers 20**, în mare parte dedicată Muzeului Tehnic. Ideea este simplă: trebuie vizitat acest interesant muzeu bucureștean de către vizitatorii specialiști. La sfîrșit de săptămîni am văzut o floare mai rară pe micul ecran: cîntecele bihorene ale Floricăi Duma, dar, printre altele, și două reportaje făcute „ca să fie” sau poate neterminate, adică necomentate. Cel despre concursul forestierilor ar fi trebuit să dea satisfacție măcar câștigătorilor, să știe toți colegii de breaslă cine au fost cei care au tăiat cel mai bine și mai repede cu fierăstrăul, cu toporul și cu dujba. Iar din cel despre al doilea Salon internațional de artă fotografică de la Sibiu ar fi fost util să aflăm măcar cine au fost participanții și care erau lucrările artiștilor fotografi români. Ambele au fost ca două focuri ratate la un concurs de tir. Nu a trecut neobservat faptul că emisiunea **Cîntarea României — De pe marea scenă a țării pe micul ecran** realizată în colaborare cu Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Bacău a ieșit din tiparul minimei preocupări. Artiștii profesioniști și amatori băcăoani au prezentat un program viu și mai ales reprezentativ, atingînd și ei nivelul artistic al emisiunii județului Mureș de acum câteva săptămîni. Iată că performanțele incită la performanțe.

REGHINA VĂRVIĆI ■

Cinci minute cu Tudor Gheorghe

— Cînd Tudor Gheorghe vine la redacția revistei Flacăra, unde are numeroși prieteni și chiar admiratori, asta vrea să însemne că „menestrelul de la curțile dorului” s-a întors dintr-o călătorie artistică. Greșesc?

— Nu. Îmi aduc aminte că și anul trecut, după o călătorie în Grecia, la un festival folcloric al țărilor balcanice, ai afirmat același lucru, că de fiecare dată, după o călătorie artistică în străinătate, îmi face plăcere să vin la redacția revistei Flacăra. Recunosc, ca și-atunci, că-mi sîntei dragi. Dar de-atunci și pînă acum...

— Înțeleg că de-atunci și pînă acum au mai fost și alte deplăsări.

— Exact. Tîn să spun asta ca să nu se creadă că, imediat ce fac și eu cite ceva, vin să se scrie la gazeta. Deci, de-atunci și pînă acum, am fost la Budapesta, pentru un spectacol de muzică și poezie pe versuri de Tudor Arghezi, apoi la Moscova, pentru un spectacol asemănător, dar dedicat lui Eminescu și Pușkin.

— Iar acum, după aceste spectacole?

— Acum vin din R.D.G., unde la Berlin, împreună cu Adela Mărculescu și Ion Marinescu, am susținut un spectacol al cărui subiect l-a constituit poezia lui Blaga. În ce mă privește, am recitat din Lucian Blaga, dar am și cîntat.

— Ce-ați recitat, ce-ați cîntat, cum a fost spectacolul, ce-a fost mai interesant, mai ieșit din comun?

— Prea multe întrebări deodată pentru un dialog de nu-

mai... 5 minute. Să-ncerc să răspund. S-a recitat, în română și germană, firește, cam tot ce este mai reprezentativ în poezia lui Blaga. Spectacolul, amînut extrem de important, a durat cam două ore. De cîntat, din poezia lui Blaga, am cîntat o mai veche piesă a mea, Risipei se dedă florarul, dar mai ales cîntece populare transilvănene, Cîntecul Iancului, Săracă inima me, Cînd s-o-mpărțit norocul, plus cîteva cîntece pe versuri de Goga. Interesant e faptul că ni s-a alăturat o fostă studentă a Conservatorului din Iași, care a cîntat la pian muzică de George Enescu și Sigismund Toduță. Pata de culoare, însă, a fost, recitalul, dacă pot să-i spun așa al unui instrumentist german care a cîntat la un nai foarte ciudat, un fel de tuburi de aceeași mărime, legate între ele ca leașurile unui gard. Mi-am și zis, în glumă, firește, că respectivul cînta la... gard, nu la nai. Naitul, orică s-ar spune, stă bine, minunat de bine, ca un mare instrument, doar în mina unui român.

— Toate bune și frumoase, dar poate aflăm, în finalul acestor convorbiri de numai cinci minute, cine și cum organizează aceste spectacole.

— Iartă-mă, dar cred că trebuia să începem cu această întrebare. Dar, sigur că, da, mai bine mai tirziu decît niciodată. Aceste spectacole sînt datorate unui foarte bun și frumos obicei, a se citi schimburi culturale stabilite între Radioteleviziunea noastră și instituțiile similare din țările socialiste.

V. NIȚĂ ■

În viziunea lui I. D. Bălan, critica literară participă la, cum spune, „înălțarea edificului culturii naționale, așezînd, motivat și cu răspundere, autorii și operele la locurile ce li se cuvin”. În această disciplină ordinea arhitectonică, marile opere ar fi „coloane maiestruoase, cu variate capitelluri”, cele importante intră în „temeliele unor ziduri noi, ca pietrele unghiulare” iar celelalte sînt „cărămidile” care leagă „Pantheonul unei culturi naționale”. Cultura este, deci, o construcție critică ridicată pe cultul strînselor ierarhii a valorilor, oricît ar varia principiul de organizare al numerosilor ei arhitecți... În trecut fie spus, ierarhia, ea însăși, este, obiectiv, fluctuantă, mobilă și de aceea construcția „Pantheonului” nu se sfîrșește niciodată, ea în legenda meșterului Manole. Apoi, mortarul care leagă pietrele fiind totuși timpul, „spiritul veacului”, mobil și el, rezultă că ordinea „cărămidizilor”, și nu doar a lor, nu poate fi imuabilă... Însă în această obsesie a operelor fundamentale clădite solid și pentru multă vreme se poate citi o întregă mentalitate eroică și întemeietoare: a cărturarilor și tribunilor ardeleni și a celor irudiți spiritual cu ei, promotori ai tradiției în scopuri active, militante. Despre aceștia I. D. Bălan a mai scris pagini emoționante, pline de o luminoasă pietate. Acum scrie despre, bunăoară, Iosif Vulcan, posibil model de intelectual militant, „mare animator” și „inflăcărat patriot” care a scris că „Poetul care vrea să fie bardul națiunii sale nu poate să cînte decît ceea ce frămîntă cugetarea poporului său, căci dacă lira lui ar intona niște sentimente străine singelui din care se trage, n-ar mai prezenta sufletul aceluia și neamul său l-ar hîndui ca pe un simbriaz plătit”. Prețuitor al trecutului cultural, al tradiției valide, I. D. Bălan sesizează cu justete virtuțile creatoare ale marilor colecții a lui G. Dem. Teodorescu sau actualitatea lui Ovid Densusianu, cunoscutul filolog dar mai puțin știutul ideolog literar ignorat pe nedrept, în favoarea altora care s-au lăsat copios „influențați” de vederile și ideile lui, într-un cuvînt, „precursoresc strălucit al modernismului românesc” — un modernist fără atitudinile exclusiviste ale urmașilor imediați și ale celor din zilele noastre. El denunță „rătăcirile literare” ale folclorizărilor artificiale, respingea ingustimea și unilateralitatea doctrinare („De ce numai ce e la țară ar fi adevărat românesc?”) și combătînd, cu moderație și cumpătate, influențele străine „cînd pot fi periculoase”, era de părere că „a condamna sistematic, în bloc, orice înfrînere străină este o aberațiune” căci „o literatură nu se poate izola”. Subliniind atari laturi de neglijată actualitate din opera unor mari înaintași, I. D. Bălan rămîne credincios normei de conduită morală și estetică: obiectivitatea judecării de valoare, cultul adevărului. Fapt verificabil în aproape toate contribuțiile sale. Mai puțin „norocos” cred că este criticul în încercarea de a muta mai în față palida figură a lui Panait Cerna, poet minor, deși spirit superior și ardent. Nici argumentele criticului, nici măcar citatele versuri nu ne conving că pe „luceafărul singular întru-aiția licurici” cum i se părea lui Demosteeze Botez îl „venerează și astăzi toți iubitorii de frumos”. Îl mai pot, parțial, citi și-mai păstrează probabil o anumită prețuire, în orice caz mai scăzută decît aceea datorită căreia „Manualele școlare ce nu aminteau de Al. Macedonski, D. Anghel și atîli alți valoroși poeți români îl treceau printre clasici” (G. Călinescu). Despre scriitorii de azi, I. D. Bălan scrie cu nedezmințit entuziasm, cu un atășament pilduitor și, totodată, cu mare probitate profesională. Este și polemiz, apărînd valori autentice dar contestate din rațiuni extraliterare. Iată-l, bunăoară, scriînd nu fără o dreaptă minie, despre răstălmăcirea obtuză a unei creații lirice: „N-au lipsit, firește, nici zozii circotași, pe unii deranjîndu-i „rădăcina țărănească” a poezului, care reduce în poezie universul rural, pe alții spiritul național, tradiționalist, chipurile, iar pe unii odios fariseu caracterul aluziv religios al versurilor sale”. De fapt, arată criticul, Ioan Alexandru este un „poet al colectivităților românești străvechi” care „și declară originea țărănească cu o mindrie vovodăală” și în

a cărui viziune „eroi sînt sacralizați, rămîn în calendarul martirilor neamului” — iată judecări globale menite să reziste prin adevărul și pregnanța formulărilor. La fel, în cazul lui Mihail Beniuc „cei mai de seamă poet român actual, unul din marii lirici ai lumii contemporane”. „Izvoditorul „cîntecelor de pierzanie” — scrie și Dumitru Mieu — se impune tot mai vădit drept cel mai mare poet român al micșărilor timpului istoric”. Criticul adevărat nu se teme de cuvintele mari dar exprimînd o judecată dreaptă: I. D. Bălan are, se vede forța de a sfida conjunctura domnică de aliniere la propria formulă și gata să moale în apă căldută adevărurile evidente ca pe niște pesmeți mai ușor de mestecat. Ovid Densusianu, prețuit de I. D. Bălan ca un veritabil precursor al modernismului, îi prezența pe inclemenții săi urmași de azi: pentru unii „toată literatura se rezumă într-o singură formulă, într-un singur chip de manifestare: tot ce trece peste această formulă, tot ce se indepartează de ea li se pare neîndreptățit, nu-i interesează”. Exemplele de mai sus sînt elocvente, iar I. D. Bălan, în care n-aș vedea totmai un „modernist”, a reținut mai bine ca

Cronica literară

„Pietre pentru templul lor”

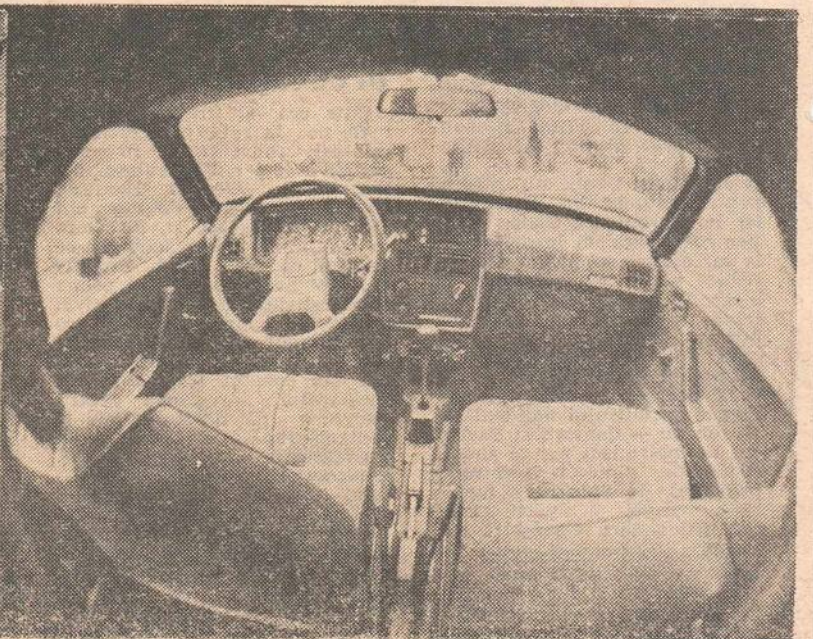
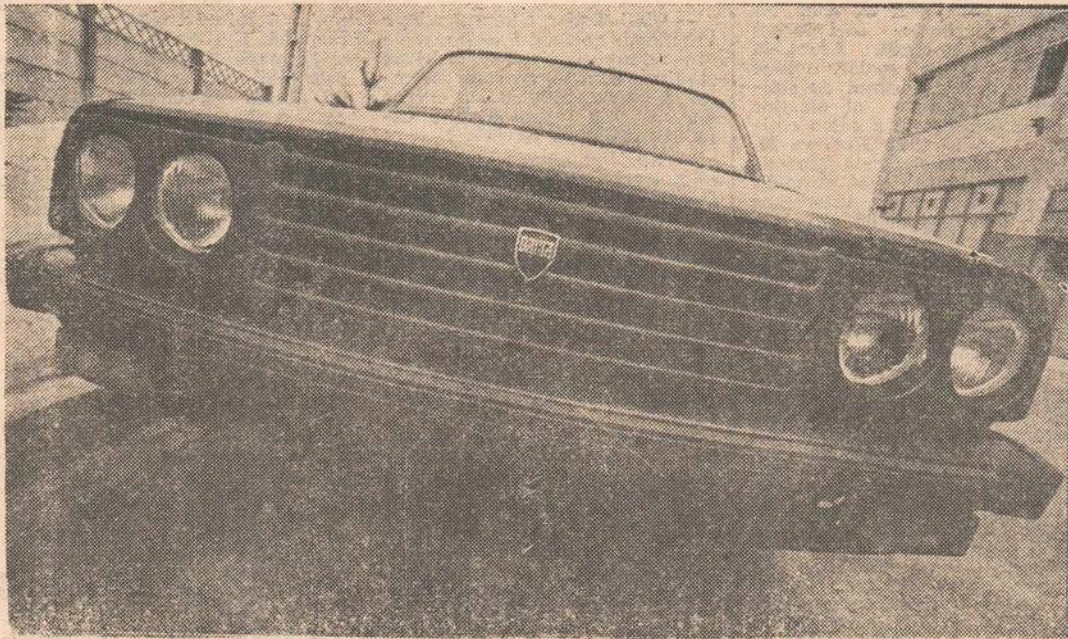
mulți alții lecția marelui înaintaș, strălucitul precursor al modernismului...

Printre însușirile marcante ale criticii și eseisticii lui I. D. Bălan aș mai pune una, nu foarte frecventă, ba chiar destul de rară: entuziasmul provocat de **plăcerea lecturii**. Este în pagina sa, adesea, o nuanță afectivă, descriptivă și povestitoare (ce se regăsește și în critica lui Al. Piru, ca să nu-l mai invocăm pe G. Călinescu însuși), o nuanță a cărei expresie dă seamă despre o anumită ingenuitate, prospețime a trăirii, a „cufundării” așa zicînd „inocente” în „fabula” (sau chiar „litera”) textului. În discuție ar fi stilul lecturii. Criticul de azi mărturisește, adesea direct — ca pe o victorie sau un ideal de atîns — actual de a citi cu dificultate, frisonant, cu o vie și chinută conștiință a obligației profesionale. Lectura lui e anxioasă, bănuitoare, pînditoare: ochiul vede, labirintic, peste tot, semne, capcane, simboluri pe care virful creionului le înșeapă — înhață, ca o suliță sau ca un ac. Criticul **preformează** textul venînd la „marca înțînire” cu bisturiu, lentile și clești psihanalitici, lectura și-a pierdut „inocența” iar autorul și, condamnat să se supună unui complicit ritual profesional, unei tehnici înrobitoare, uită să mai... citească. El nu citește un roman, ci meta-romanul. Într-un poem ce **descrie** un cadru natural, „descrierea” e — zice un critic — „pură aparență”, un simplu „pretext”. E adevărat, în cazuri speciale, semnele realității semnaleză un univers (joc) secund. **Neîncrederea** (metodică) în text este forma, aparent paradoxală, de a accede la adîncimea lui **reală**. Sigur că textul este — spun o băhabilitate — și un pretext. Însă neîncrederea generalizată, ignorarea sau chiar suspendarea textului ca pretext (!) are în cele din urmă periculoase efecte secundare: îndepărtarea de „po-

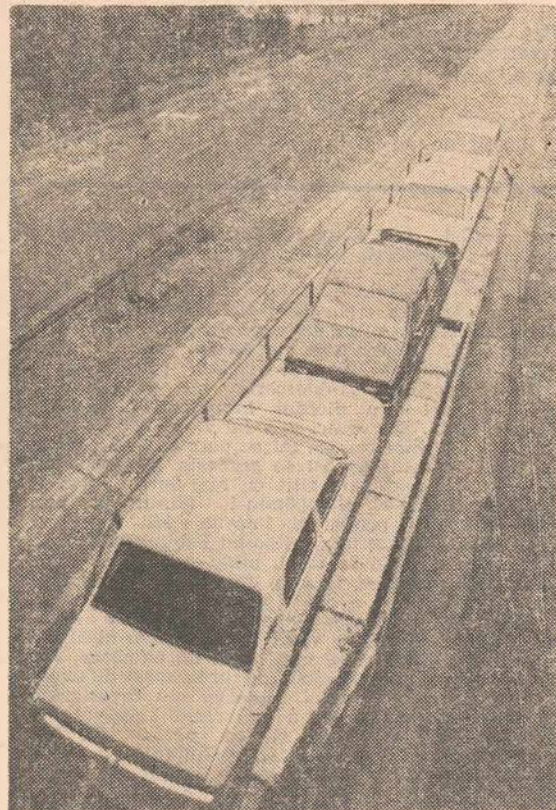
vestea” însăși, ori dispariția „poemului”. Exegeza „Baltagul”, bunăoară, ajunsă foarte departe, n-e-a instrăinat totodată — cred că mult — de forma sa originară, de structura inițială, de miezul **romanesco** al scrierii. Căci, așa cred, **Baltagul** înseamnă înție de toate o **poveste**, o suită de peripeții care, simbolice, nici vorbă, ne desfată **prin ele însele**. Ar fi deci necesară o **întoarcere** la text, lăsînd pre-textul în urmă, dar această „întoarcere” nu prea mai e posibilă, criticul și-a pierdut ingenuitatea, prospețimea cititorului. Un critic, precum I. D. Bălan, cu o certă vocație scriitoricească, mi se pare că și-a păstrat totmai această însușire. Nu se grăbește să speculeze pe seama unui text gata citit ci, mai înție, chiar îl citește pentru cititori, silabisîndu-l, tîhniț, la pas, refăcîndu-i traseul primar și, într-un fel, repoves-tîndu-l. Firește, povestirea criticului subliniază mereu, cu tact, semnificațiile textului, pune accentele unde trebuie, dar rămîne, în chip fundamental, reflexul puterii și plăcerii de a citi o **poveste**, o istorisiră al cărei ritm interior este dictat de o savantă organizare a lumii externe, a vieții înseși, într-o alcătuire surprinzătoare. Sau, ca să mai luăm un exemplu, **Ion** de Liviu Rebreanu: îndepărtarea prea mare de structura nucleară a volumului trădează sau favorizează și o anume incapacitate de a mai resimți așa-numita „epopee a lumii țărănești” și ca pe o „istorie”, „poveste”, biografie patetică și palpitanță a unei energii în erupție. Pe scurt, sînt semne ale unui deficit de vitalitate a lecturii înseși datorită căruia omenescul din literatură se vede exilat într-o conștiință insulară, de nu chiar într-o „insulă a fericitorilor” nemuritori din care a dispărut orice energie vitală: spațiul cu punțile tăiate, fără nici o legătură cu viața, istoria și... cititorii. G. Călinescu nu făcea o speculație fantezistă cînd vedea în **Baltagul** un „roman politic”, ci, printr-o intuiție genială, el definea caracterul vital și statutul profund popular al acestei capodopere pline de viață și neprevăzute și, totmai de aceea, emanînd farmecul indiscibil al marilor **aventuri** umane, comune epopeilor și romanului modern. Acest farmec al vieții „reale”, al descrierii și al „povestirii” indus marilor opere românești nu cred că trebuie subestimat sau escamotat căci „poveștea” (pretextul !) constituie, între altele, chiar pragul secret peste care cititorul pășeste și intră (cînd intră !) în „oasa romanului”. I. D. Bălan știe bine acest lucru și atînci cînd ne „povestește” **Baltagul** și cînd vede în **Ion** și „poveștea” simplă a unor oameni simpli, dar adevărați — cum s-ar zice — în carne și oase”, „revărsare de trăire omenească”, „viață din viață adevărată”, sau cînd, spre a sugera **farmecul „aventurii”** din **Baltagul** reface, cu o vizibilă plăcere de cititor ingenuu, istorisiră, poveștea de acolo. O plăcere ce nu-i străină de vocația sa pedagogică, de credința sa că literatura este destinată cititorilor și pe care, în chip expres, evocînd „farmecul” omeneșc din poveștea pe care o conține, dorește să-i atragă, să-i ciștige de partea literaturii (lăsîndu-i apoi, firește, pe mina experților lecturii anxioase, bănuitoare, pînditoare...). Pentru captarea cititorului, criticul pretinde și își pretinde cea „vorbire insufletită”, — forma de adevărate a adevăratei cîștigată de operă în conștiința criticului la modalitatea expresivă a comunicării, alegînd cuvintele colorate de singele acestei adevărate personale, „care au aceeași grupă sanguină cu tine”...

Critic de solidă formație universitară și cît se poate de adecvată moștenirii unei familii tradițit a cărturarismului de sorginte ardeleană, eseist și publicist de atitudine, ferm în opinii, dar nu pînă la întofăranț obtuză a unor preopinări oportuniste, poet nostalgic și clegiac, precum mai toți transilvănenii îndepărtați de obirșii. I. D. Bălan este restauratorul precept și inteligent al reputației unor valori precum Octavian Goga sau Aron Cotruș, autenticul descoperitor pentru cei de azi al unui foarte interesant romancier „uitat”: Eugen Goga, autorul, în fine, al unor prețioase „pietre pentru templul lor”.

C. STANESCU ■

DACIA, UN MILION

1 000 000 este mai mult decât o cifră — este o veritabilă limită morală dincolo de care orice marcă de autoturism se poate considera ca avind istorie. Străpungind această barieră, firma „Dacia” a intrat în rindul celor similare care au „saga lor”, a liniindu-se legitim, cu demnitate și personalitate, alături de mărcile care populează astăzi întregul măpamond.

Dar cifra producției nu poate conferi, singură, prestigiu unei fabrici; de aceea, în cazul „Daciei”, cifra de un milion a prins din urmă, ca să spunem așa, permanentele eforturi pentru calitate, prin care a fost posibilă comprimarea handicapului de un secol ce ne despărta de alți constructori de automobile.

În această industrie — constructorii pitesteni știu foarte bine — competiția nu se poate câștiga la relanti. „Accelerarea” o dă **Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru autoturisme**, locul în care se gindește mereu la cum vor arăta și vor merge autoturismele „Dacia”. **Ing. Călin Chirilă** ne asigură că multe din preocupările lor actuale se vor regăsi în producția de serie — și le enumerăm pentru a sublinia, o dată în plus, eforturile pitesteniilor: perfecționarea motorului de 1400 cmc (inclusiv a celei de-a cincea trepte, „Economic”), extinderea gamei de fabricație (care va cuprinde motoare între 880 și 1600 cmc), punerea la punct, de către un colectiv condus de chiar directorul institutului, a motoarelor Diesel de 1400 și 1600 cmc, finalizarea unor noi tipuri de cutii de viteză, de arbore cu came, cameră de ardere (cu altă energetică), distribuție (mai silențioasă), frine (cu disc ventilat). Anul viitor, „Dacia” va avea o caroserie complet modernizată, iar în 1990 se vor fabrica mașini în întregime noi, în patru variante. În atenția acestui centru se află, de asemenea, și autoturismul ARO, a cărui caroserie va deveni mai apropiată de exigențele „de oraș”.

„Plămînu” uzinei îl constituie serviciul desfacere (șef de serviciu **ing. Gh. Pleșa**), locul în care trebuie găsită mereu o dreaptă cumpănire între nerăbdarea tradițională a clienților și dorința legitimă a uzinei de a le respecta întocmai toate doleanțele. Drept pentru care aici îți trebuie nervi tari și mult tact pentru a stăpîni confluența dintre cererile partenerilor (de la țară la țară, tipul de mașină diferă), pe de o parte, și ceea ce trebuie să facă sectoarele uzinei, pe de altă parte.

Ponderele exportului crescînd vertiginos, la fel s-a dezvoltat și activitatea serviciului specializat în

care sînt antrenati peste 300 de oameni, șef de serviciu fiind tînărul economist **Viorel Meliceanu**. Munca acestui sector reprezintă un fel de „finit coronat opus” al muncii întregii uzine, care exportă mai ales în R.P.U., R.D.G., R.S.C., China dar și în Danemarca, Italia, Canada, Grecia, Franța, Olanda, — țări care, inutil s-o spunem, au o piață extrem de greu penetrabilă pentru autoturisme de proveniență străină. Și totuși, danezii, ca să dăm un exemplu mai recent, au avut gentilețea și timpul necesare să confirme printr-un telex faptul că „Dacia” a reprezentat „cel mai frumos produs prezentat pînă acum” în expoziția anuală a importatorilor din Danemarca.

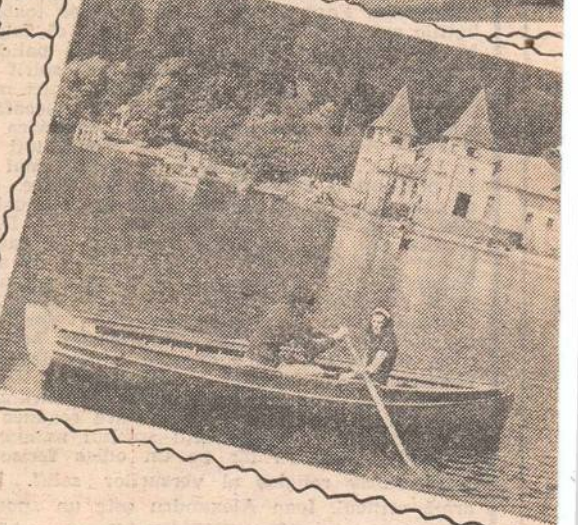
Din serviciul de transporturi al uzinei face parte și vestitul grup de piloți pentru competiții. Prin temeritatea și priceperea celor 20 de competitori ai uzinei, „Dacia” a înregistrat pînă acum patru locuri I în Campionatul european (clasa 1300 grupa A), locurile I, II și V în clasamentele generale internaționale de raliuri și locul I în Turul Europei (clasa 1600—2000 cmc). Dar nu întrecerile automobilistice îi dau cea mai mare bătaie de cap celui din serviciul de transporturi, **Marin Stan**, călătorul intern, uzinal, întrucît calea ferată din incinta uzinei trebuie să țină pasul cu expansiunea producției.

La toate izbînzile uzinei un aport important îl are secția de finisări, de fapt un serviciu urias locul în care, cum spunea **ing. Marin Ioanîtescu**, „se adună toate belelele”. Vom înțelege ce înseamnă acest lucru dacă ne vom aminti că, de multe ori, nu ne pasă cum merge ci cum arată mașina. Aici treaba începe prin preluarea mașinii de către „încercători”, care pe durata a trei km, constată tot ce au de constatat, și, în funcție de asta, urmează „bibilirea” fiecărei mașini — de la partea mecanică pînă la estetica exterioară.

Dacă mașina „Dacia” are peste 3000 de repere, produse integral în aceeași fabrică (ceea ce se întâlnește la puține firme din lume), uzina în ansamblu, ca entitate socială și umană cuprinde, desigur, mult mai puține; cele despre care am vorbit mai sus sînt, doar cîteva din acele locuri care, pentru firma „Dacia”, reprezintă adevărate repere de muncă și inteligență tehnică. De aceea, aceste rînduri se vor deopotrivă un omagiu și o urare — de „la mai multe milioane, fiecare cu o sută de mii fără reparații!”.

Fotoreportaj de **OCTAVIAN ȘTIREANU și PAUL AGARICI** ■

Salutări din Tuș

Fotografii de **GHEORGHE VINȚILA** ■

Măgura, ediție definitivă

Acum câteva zile, peste tabăra de sculptură de la Măgura a căzut cortina ultimului vernisaj. Al XVI-lea. S-a închis, deci, cea de-a XVI-a ediție și, odată cu ea, Măgura și-a închis definitiv porțile. Nu vor mai răsună, ca altădată, vara, de obicei în luna august, ciocanele și dălțile mușcând — lațome și

flămînde, cu incrințenare și nestăvilită sete de frumos — pietrele reci în miezul cărora statuile dormeau de veacuri și milenii și așteptau, cu infrigurare, să fie dezvelite, să iasă la lumină. Peste Măgura s-a așternut o tăcere lungă, lungă... o tăcere ce nu s-ar fi înstăpinit dacă spațiul rezervat acestei tabere nu s-ar fi epuizat, dacă alte spații (a se citi noi tabere de sculptură) n-ar fi apărut între timp, dacă n-ar fi reclamat și ele nevoia atât de firească de eternitate. Dar, timp de 16 ani, Măgura a fost nu doar prima, ci și cea mai importantă tabără de sculptură din România. După modelul ei s-au desprins, ca puii de cloșcă, numeroase alte tabere, în țară și în străinătate, dar Măgura rămîne, totuși, Măgura, un tulburător muzeu găzduit într-un spațiu născut parcă din mioritica noastră baladă, un uriaș amfiteatru în tăcerea căruia fiecare lucrare își suie propriul ei cîntec. A participa la una din edițiile de pînă acum ale Măgurei însemna, pentru fiecare sculptor, un act de curaj, dar și de încredere în forțele sale artistice. Cîte peste 200 de lucrări ce imobilează spațiul acestui fabulos muzeu în aer liber vor sta mărturie că Măgura, pentru sculptura română, într-una din etapele devenirii sale, a fost începutul. Începutul renașterii sculpturii române contemporane. Vor dăinui, peste timp, clipele de supremă încordare ale tuturor celor ce-au semnat această ctitorie artistică a vremurilor noastre. Pe ultima filă a acestei uriașe cărți de piatră, vom citi în ordine alfabetică: Corneliu Camaroschi, Maria Cocea, Gheorghe Coman, Aurel Cucu, Dup Darie, Ioan Deac-Bistrița, Doru Drăgușin, Gh. Iliescu-Călinești, Mihai Laurențiu, Dorin Lupea, Mihai Marcu, Ion Mindrescu, Grigore Patrichi, Dimu Rădulescu, Liviu Russu, Narcis Teodoreanu.

Dar, prin noile tabere de la Căsoaia, Hobîța, Babadag, Timișoara, Galați, Brăila, Sibiu etc., spiritul Măgurei continuă să trăiască. La fel de viu, la fel de frenetic, precum viața părinților în viața copiilor lor.

VICTOR NIȚĂ
Fotografii de
ELENA GHERA

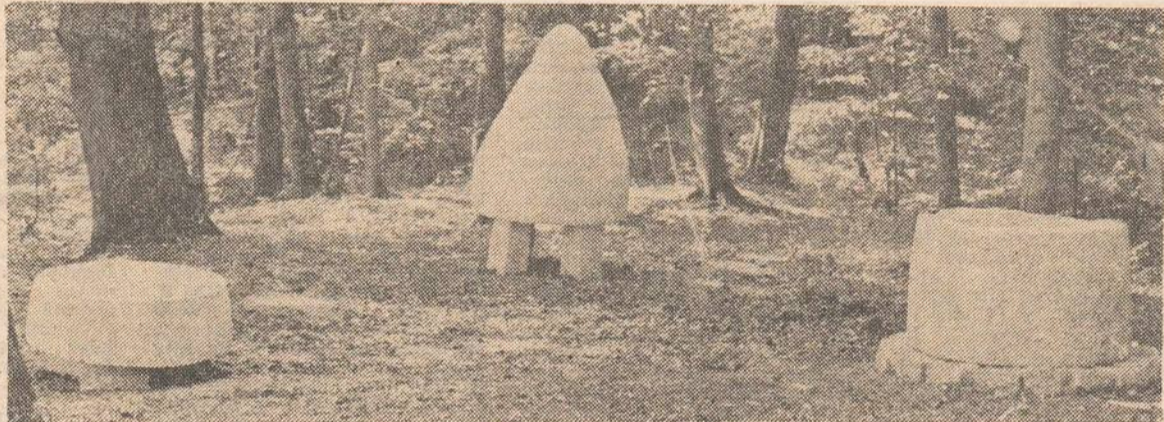
Corneliu Camaroschi —
CONTEMPLAȚIE

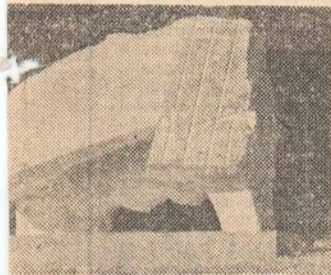
Mihai Laurențiu — OMAGIU PACII,
VIETII ȘI RAȚIUNII

Mihai Marcu — PARADOX

Gheorghe Coman — SEMNE PRIMORDIALE

Drăgușin — TORSIONARE

Aici, la poalele Hășmașului Mare, aleile Tușnadului pătrund pe sub copaci cu atîta discreție, încît par niște șopîrle afundate în frunza îngălbenită a toamnei, și ele te poartă prin toate colțurile stațiunii, prin parcul cu urși împăiași care continuă să le facă hatîrul fotografilor, dar mai ales pe malul lacului, a cărui apă cristalină și brăzdată de lumina limpede a zilei răsfrînge acum nu numai muntele îmbrăcat în haina verde a coniferelor, ci și noile hoteluri și localuri turistice, moderne și eficiente, cu arhitectură elegantă, care s-au dovedit în ultimii ani mai ospitaliere și mai confortabile, fiindcă la Tușnad, unde sînt așteptați toți oamenii muncii, muntele s-a înnobilit prin apariția acestor superbe edificii și din ilustratele de odinioară n-au mai rămas decît imaginea însoțită a lacului și pădurea din preajmă care a vegheat la renașterea stațiunii, de unde vă trimitem acum multe salutări.

Festivalul internațional „George Enescu”

Pe marile scene lirice ale Capitalei

● L-am revăzut la București — după mulți ani — pe valorosul dirijor francez **Jean Perisson**, care — în fruntea orchestrei simfonice a Filarmonicii „George Enescu” — a condus două programe consecutive, la Ateneul Român. Oaspetele nostru a ajuns astăzi la o deplină maturitate artistică și, la tot pasul, se poate observa experiența sa îndelungată obținută prin colaborarea asiduă cu renumitele orchestre din Strassbourg, Nisa, și — desigur — a Operei din Paris. Aceasta s-a văzut chiar de la prima lucrare abordată, uvertura „Benvenuto Cellini”, de H. Berlioz, care ne-a purtat într-un iures năvalnic, trecind peste deosebit de dificila scriitură a marelui creator francez și ajungând la adevărate culmi sonore; pentru ca în tripticul simfonic „Marea”, de Claude Debussy, pastelul plin de culoare al părintelui impresionismului muzical, să cuprindă un diapazon extrem de variat, de la șoaptă la tumult. Precizia, claritatea intențiilor, echilibrul partidelor și dozajul lor, iată principalele elemente insuflăte de Perisson efectivului simfonic, care a răspuns exemplar la toate solicitările, dându-ne o seară memorabilă. Încluderea în program, în ultimul moment, a Rapsodiei Române în Re major, opus 11 nr. 2 de **George Enescu**, ca și interpretarea ei aparte, a constituit un gest semnificativ, plin de atenție, la adresa muzicii românești, gest care scoate în relief și mai mult delicatețea șefului de orchestră — oaspete; motiv în plus pentru a dori și pe viitor, prezenta sa pe estradele românești de concert.

● Solistul primei serii a fost artistul popularului **Ion Volea**, interpretând „Concertul pentru vioară și orchestră” de L.v. **Beethoven**, lucrare de bază în repertoriul reputatului violonist; și cu acest prilej, maestrul ne-a situat — de la început — pe o înaltă treaptă de înțelegere a muzicii, proprie doar marilor interpreți.

● Douăzeci și patru de ore

mai târziu, **Marin Cazacu**, o certitudine a violoncelisticii românești, apărea — pentru prima dată într-un Festival enescian — în calitate de solist al „Concertului pentru violoncel și orchestră” de J. Haydn, încununând astfel toate binziile sale de până azi și bucurînd pe toți aceia care au crezut în el.

● Spectacolele **Teatrului de Balet Contemporan**, din Leningrad, au constituit — fără doar și poate — evenimentele de vîrf ale primei săptămîni a festivalului. Școala sovietică de balet nu are nevoie de recomandări speciale; ea este vestită în întreaga lume, nu de azi, de ieri, ci din ani mai îndepărtați, cu mult mai mulți decît ar putea să numere cel mai vîrstnic spectator din zilele noastre... A fost normal, deci, ca de-a lungul vremii să se creeze un oarecare conservatorism, chiar dacă el atinge perfecțiunea în interpretare și montare. Iată însă că, tocmai la Leningrad, un tînar plin de îndrăzneală și originalitate, absolvent al Conservatorului din orașul de pe Neva, pe numele său **Boris Eifman**, a început să se afirme în spectacole coregrafice ieșite din comun, experimentînd în „Icarul” (1970), în „Pasărea de foc” — celebra lucrare a lui I. Stravinski — în spectacole de balet pe gheață etc., noi modalități de expresie, pentru mai buna înțelegere și mentalitatea omului contemporan. Toate aceste strădanii au culminat cu montările și viziunile sale coregrafice, care și-au găsit aplicabilitatea în noul colectiv. **Teatrul de Balet Contemporan**, creat în anul 1977, care a spart după opinia noastră — toate canoanele! În cele două serii, extraordinarul ansamblu a prezentat spectacolele „Idiotul” (după romanul omonim al lui Dostoievski) și „Nunta lui Figaro” (după comedia lui Beaumarchais), la acestea adăugîndu-se și un recital care a cuprins alte diverse piese. Simfonia a VI-a, „Patetica” de P. I. Ceaikovski, care a constituit fundamentul muzical al

primului spectacol, a relevat, pentru a cita oară! faptul că marii clasici pot fi întrebunțați în orice postură, ei rămîind, însă, la fel de mari. E greu, spațiul nu ne îngăduie să înșirăm detalii de interpretare, de costumație, travestiuri neobișnuite în care bărbații utilizează chiar poantele balerinelor; vom avea laude, în primul rînd pentru **Boris Eifman**, dar și pentru **toată trupa sa**.

● Prezența violonistului **Viktor Tretiakov** pe scena Ateneului Român, în compania Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii, dirijată de **Iosif Conta**, precum și într-un recital susținut în sala de concerte Radio, a reprezentat, fără îndoială, unul din punctele fierbinți din programul celei de a X-a ediții a Festivalului. Cunoscut publicului român încă din anii trecuți, Viktor Tretiakov a consolidat un renume tot mai ferm, întemeiat pe talentul său excepțional, pe deosebita virtuozitate, în care nu lasă să se simtă nici o clipă efortul acumulărilor de ordin tehnic. Un temperament tumultuos, dar și un excelent control asupra emoțiilor, au dat viață într-un chip excepțional partiturii Concertului pentru vioară și orchestră de Ceaikovski. Înregistrat cu o deosebită forță de captare a fluxului energetic al partiturii (ba chiar și al interpretării venind din partea orchestrei), Tretiakov a tradus-o cu patos nediluat, interiorizînd accentul romantic și infuzînd vibrație seninătății clasice. Dacă în seara concertului de la Ateneu publicul a aplaudat și ovacionat minute în șir, fără a avea bucuria să revadă la rampă, cu un bis, pe eminentul violonist, seara recitalului a fost un adevărat „răsfăț” și din acest punct de vedere. Mai multe bis-uri, oferite publicului extrem de numeros, au încercat să satisfacă toate gusturile. Fiecare interpretare, fie că era vorba de Bach, Saens-Sans sau Paganini, a purtat în mod evident o singură marcă: **Viktor**

Tretiakov. Un artist complet, ajuns la deplină maturitate a artei sale, întîlnind, prin vreme amintirea unui alt mare artist al arcusului — spirit tutelar al acestor zile: **George Enescu**.

● Orchestra simfonică a Radioteleviziunii — ansamblu cu o activitate de concert prolifică și în același timp ireproșabilă — a susținut programul unei serii minunate, sub bagheta lui **Iosif Conta**. Echilibrul, rigoarea, puterea de sugestie a detaliului, dozarea atentă, fără stridențe, a întregului sonor au caracterizat, și de această dată, prestația dirijorală a lui Iosif Conta. Interpretarea dată Simfoniei a III-a de **George Enescu** și Poemului simfonic „Till Eulenspiegel” de **Richard Strauss**, precum și partiturii orchestrale a Concertului pentru vioară și orchestră de Ceaikovski s-a sprijinit în bună parte pe acuratețea execuției diverselor partide, propunînd, prin specificul fiecărei piese, o atmosferă distins academică, de o indiscutabilă forță de persuasiune.

● O după amiază așteptată cu mult interes a fost cea prilejuită de recitalul de orgă al tînarului **Rudolf Innig** (R.F.G.) Sala arhiplină, întotdeauna gata să cînstă „de auditu” valoarea expresivă aparte a acestui dificil instrument, a primit cu multă bunăvoință evoluția organistului german. Optînd pentru un program eminent romantic, **Rudolf Innig** a oferit publicului bucurie și o față mai puțin cunoscută a muzicii pentru orgă. Dacă interpretînd **Bach** („Preludiu și fugă în **Mi bemol major**”), el a lăsat intrucivă impresia de uscăciune, în schimb **Sonata în Do minor** de **Mendelsohn-Bartholdy**, „Preludiu și fugă pe tema **BACH**” de **Liszt**, „Fantezie pe două teme de **Bach** de **Kreuzburg** și **Variațiuni și fugă în fa diez minor pe o temă originală**” de **Max Reger** au etalat virtuozitatea fără cusur a tînarului interpret, registratia lui inteligentă, capacitatea de a sus-

ține întregul arhitectonic al unor piese complicate. **Rudolf Innig** este un muzician foarte dotat, minuios, ambițios, pentru care orga tinde să devină nu doar expresia unei foarte bune inteligențe muzicale, ci și a unei sensibilități.

● O evoluție admirabilă a avut, în cadrul festivalului și Filarmonica „Moldova” din Iași, sub bagheta maestrului **Ion Baciu**, într-o seară foarte reușită, defavorizată, din păcate, în oarecare măsură, de „concuranță” Baletului contemporan din Leningrad — în recital, în același timp la Opera Română. **Variațiunile pe o temă de Anton Pann**, de **Theodor Grigoriu**, precum și **Simfonia a II-a** de **George Enescu** au alcătuit partea orchestrală a unui program ambicios, cum se vede. O mare fluentă a discursului muzical, oportuna punere în valoare a partidelor instrumentale, colaborînd foarte bine la realizarea unui sunet pe cit de vibrant, pe atît de atent cizelat, se numără printre multele calități ale acestei prestigioase orchestre, despre care vom reveni, cu un alt prilej, așteptînd și urcarea la pupitrul lui **Cristian Mandeal**.

● De un real succes s-a bucurat violoncelista iugoslavă **Ksenia Iankovic**, interpretînd Concertul pentru violoncel și orchestră de **Dvorak**, compania de Filarmonica „Moldova”, dirijată de **Ion Baciu**. Interpretă a cîștigat în primul rînd prin calitatea deosebită a sunetului său, prin expresivitatea aparte, dusă pînă aproape de inflexiunile vocii umane, a versiunii cunoscutului concert. Stăpînind bine și din punct tehnic instrumentul, **Ksenia Iankovic** rămîne însă în memoria ascultătorilor ei din această seară mai ales prin elocvența tulburătoare a pasajelor cantabile ale concertului de **Dvorak**.

TANIA RADU
CLAUDIU NEGULESCU
VIORL CREȚU

Artiști de peste hotare ne împărtășesc impresiile

„Enescu — un poet al rafinementului”

— În ce măsură vă este cunoscută creația enesciană?

— Pot să vă spun că am dirijat, la Nisa, Simfonia de cameră și, de asemenea, că am făcut o înregistrare cu **Rapsodia I** pentru radio. Cunoșc **Poema român și Oedip**, o operă cu totul extraordinară. Mă bucur că voi putea să ascult, în timpul Festivalului, **Simfoniile I și III-a**, întrucît am intenția să le includ în repertoriul meu dacă ele se vor potrivi exigențelor și îndeosebi specificului orchestrelor cu care colaborez.

— Ați mai fost de două ori în România: la Opera Română ați dirijat **DON GIOVANNI** și **LOHENGRIN**, la Filarmonică, Simfonia „**MATHIS PICTORUL**” de **Hindemith**. Cum priviți acum colaborarea cu Filarmonica „G. Enescu”?

— În primul rînd, aș sublinia valoarea profesională a instrumentiștilor și am observat că mulți dintre ei sînt foarte tînciri. Orchestra bucuresteană se apropie mult, ca stil, de ceea ce se înțelege prin orchestră de „temperament latin”. Să fiu mai explicit: am dirijat mult în Statele Unite; există acolo orchestre formate din remarcabili instrumentiști. La prima repetiție, totul merge perfect, însă al permanent senzația că ni avea nevoie de un plus de repetiții pentru că, dincolo de perfecțiunea execuției, de multe

ori corespondența între „sensibilitatea creatoare”, ca să spun așa, a dirijorului și cea a orchestrei se stabilește mai greu deși, repet, frecvent execuțiile sînt, din punct de vedere tehnic, ireproșabile. Alta este situația la Filarmonica dv., apropiată de orchestrele latine: instrumentiștii sînt mai spontani, mai entuziaști, au un foarte bun instinct profesional, înțeleg rapid, deseori dintr-o simplă sugestie sau dintr-o frîntură de explicație; au, în mod cert, o deosebită vivacitate de spirit. Instrumentiștii români sînt reputați pe mapamond pentru calitățile lor profesionale. Am revăzut acum în sală pe un tînar violist, pe care l-am apreciat mult la Nisa, unde era, dacă nu mă înșel, șef de partidă — violă.

— Cred că vă gândiți la **Marius Nichteanu**, despre care pot să vă spun că este laureat al unui important concurs de interpretare; este vorba de Concursul „**Maurice Vieux**” de la Paris.

— Exact. Mă mai gîndesc și la **Mircea Basarab**, cu care am fost într-un fel coleg: el dirija la Istanbul în timp ce eu dirijam la Ankara. Aș dori să revin la muzica enesciană. Din păcate, la noi, Enescu este cunoscut și apreciat mai mult ca mare instrumentist și pedagog. Știți la fel de bine ca și mine că, în cazul creației contemporane, se manifestă o anumită rezistență față de nou, de inedit sau de experiment, existînd un anumit „decalaj”, de aproximativ 50 de ani, între gustul publicului și gîndirea compozitorului. Nu acesta e cazul lui Enescu, pentru care se poate face — trebuie să se facă — mult mai mult ca susținere. Popularizarea e un element capital pentru ca toată creația, chiar și a unui mare compozitor, să circule și să fie recunoscută unanim. În lucrările sale, Enescu este, cred, un artist al culorilor folosite cu subtilitate, un poet al rafinementului.

„Mă atrage muzica românească în general”

— Stimate **Boris Eifman**, după cite știu, vă aflați, dv. și întreaga trupă, pentru prima oară în România. Ce impresii aveți, ce v-a plăcut mai mult, ce veți povesti la întoarcerea în Leningrad?

— Sosînd aici ne-am îndeplinit o dublă bucurie, aceea de a cunoaște poporul român și minunatele sale meleaguri și de a participa la Festivalul Internațional „George Enescu”. Să vă spun drept, în cel opt ani de existență ai ansamblului nostru am mai fost în străinătate, dar n-am participat, vreodată, la o manifestare de asemenea anvergură, așa cum se prezintă acest festival. Ne incumbă, deci, o datorie de onoare, de a face față marilor valori artistice prezente la București în zilele pline de frumusețea toamnei, a ne alătura lor și a demonstra posibilitățile și viabilitatea limbajului nostru coregrafic. Cit despre impresii, ele sînt foarte plăcute, complexe și, desigur, vom avea multe de povestit acasă, la întoarcere.

— Aminteați despre limbajul coregrafic. Înțeleg că folosiți o nouă manieră de tratare a mijloacelor de expresie ale artei coregrafice. Ce vrea să spună termenul de contemporan?

— În toate timpurile, oamenii au simțit nevoia de înnoire, în toate, deci și în artă. Ca să fiu mai explicit, să privesc, bunăoară, opera. În belcanto se scriau lucrări cu arii pline de cadențe și înfloriri; de la Wagner încoace, cine mai scrie asemenea opere? Baletele clasice, chiar și unele situate în perioada postromantismului, conțineau așa-zisele „numere”; cine mai montează, astăzi, în coregrafia modernă, cu o asemenea viziune? Așadar, nevoia de nou s-a născut nu astăzi, ci perpetuu, ea izvorînd din necesitatea oamenilor de a privi și a înțelege opera de artă cu ochii epocii în care trăiau. Dar aceasta nu înseamnă a abdica de la mijloacele de expresie clasice; căci, așa cum compozitorul care scrie muzică electronică trebuie să cunoască ABC-ul teoriei și armoniei, așa și balerinel trebuie să stăpînească, la perfecție, pasul clasic; doar astfel va putea el să-și îmbogățească paleta, adăugînd trecutului, cucirile prezentului.

— Și care ar fi, după concepția dv., acest prezent?

— Renunțarea la mișcări de dragul mișcării, la pași inutili; un discurs fluent, coregrafic, al ideilor și dramaturgiei propuse; îmbogățirea mijloacelor de expresie clasice, cu un arsenal al omului nou, mergînd de la simplul gest, poate mai puțin teatral, pînă la elemente acrobatic; totul, repet, totul, pus în slujba complexității operei ce se montează, precum și a nevoilor ce derivă din această. Uneori greșim, alteori experimentăm, dar niciodată munca noastră nu este inutilă, din toate învățînd și iar învățînd; iar la capăt trebuie să se găsească, negreșit, izbînda!

— Cunoașteți creația enesciană, muzica românească?

— Sigur, nu sînt un specialist, adică cunoscător al particularităților marelui Enescu; desigur, am ascultat cîteva din lucrările sale, dar mai important — pentru mine — mi se pare faptul că mă atrage muzica românească, în general. Ritmica sa debordantă, melo-

dica sa insinuantă, modalismul ei, constituie o adevărată bucurie și umple de interes orice maestru coregraf. Făcînd cunoștință, mai îndeaproape, cu ea, s-ar putea ca — în viitor — să vă facem o surpriză!

„Visez un Brahms cu Mihaela Martin”

— **Ksenia Iankovic**, în jurul dumneavoastră este foarte multă lume. Păreți a avea deja foarte mulți prieteni, aici în România.

— Sînt o fire sociabilă, mă bucur să cunosc oricît de multă lume. Iar aici de față nu sînt decît foarte puțini prieteni de-ai mei. În rest, oameni pe care-i văd pentru prima dată, dar a căror delicatețe de a mă felicita la sfîrșitul concertului meu merită să fie răsplătită cu prietenie.

— Ați cîntat în compania Filarmonicii „Moldova” din Iași, sub bagheta dirijorului **Ion Baciu**. Se simtente caracterizează această scurtă colaborare?

— Orchestra care m-a acompaniat, întregînd concertul și cu alte piese, este un ansamblu de cea mai bună calitate. Este o plăcere să lucrezi cu acești muzicieni, între care observ cu plăcere că se află și foarte

atelier literar

de G. Dumitrescu

mulți tineri. Cât despre maestrul Ion Baci, consider că își slujește bagheta nu numai cu competență, dar și cu o reală vocație.

— Ați cîntat mult în străinătate, în turnee numeroase, în ciuda tinereții dv. evidente. Ce reprezintă participarea la Festivalul Internațional „George Enescu” în cariera dumneavoastră?

— Este întâi de toate o cinste pentru mine de a lua parte la un asemenea festival. Despre țara dumneavoastră, despre muzica dumneavoastră și chiar despre acest festival mi-a vorbit îndeajuns de mult Mstislav Rostropovitch, așa încît — nu sînt la prima vizită în România! — am revenit cu cele mai bune sentimente. M-am bucurat de o primire deosebit de caldă din partea publicului român și, pentru un artist, aceasta este o mulțumire de neînlocuit. Consider că apariția mea pe scena Ateneului Român reprezintă o experiență de preț și sper ca ea să aibă, în sufltele celor care m-au ascultat, cel puțin ceva din bucuria pe care eu am pus-o în această colaborare. Plec din România cu o multă mai complexă imagine asupra artei muzicale care se profesază în țara dumneavoastră și voi reveni întotdeauna cu interes.

— Aveți în acest sens proiecte concrete?

— Ce am să vă spun ține mai mult de o aspirație decît de un proiect concret: doresc să cînt Dublul concert de Brahms alături de reputata dumneavoastră violonistă Mihaela Martin, pe care regret că n-o voi putea asculta mîine seară într-un concert care cred că va fi de excepție, dată fiind prezența pe afiș și a lui Cristian Mandeal.

„Vrem să vă cunoaștem și... să vă cîntăm!”

— Rudolf Innig, sinteți pentru prima oară în România. Prezența dumneavoastră în festival ne poate face să credem că muzica românească nu este totuși o cunoștință la fel de recentă?

— Deși nu am avut prilejul să întîlnesc în țara mea discuri sau partituri românești, interesul meu pentru muzica românească există de mai multă vreme, grație unui coleg de breaslă, originar din România. De la el am aflat despre prețiosul tezaur folcloric românesc, de care se știu în Germania totuși extrem de puține lucruri. Împreună cu acest coleg — eminent flautist, de altfel — cîntăm muzică de Sigismund Toduță și Cornel Țăranu. Așa am înțeles că aveți, în România, o școală compozitică extrem de serioasă și de originală.

— Ce se știe în țara dumneavoastră despre școala românească de interpretare?

— Am în această privință o părere excelentă, încă de cînd am putut audia, în cadrul Cursurilor de muzică de cameră pe care le organizează anual municipalitatea orașului nostru — Grossfeld — cvartetul de coarde „Voces”. Este un ansamblu de excepție. Pot spune, fără să flatez, că în afara cvartetului „Guarneri”, n-am mai auzit o asemenea perfecțiune și calitate de sunet.

— Ați ținut să fiți prezent în sala Ateneului Român, imediat după recitalul pe care l-ați susținut, la concertul dirijat de Jean Périsson, cu orchestra Filarmicii „George Enescu”, avîndu-l ea solist pe Ion Voicu.

— Da, e firesc. Sînt muzician și, chiar dacă șederea mea în România este scurtă, am dorit să ascult această orchestră de excelentă calitate. De altfel, doresc foarte mult să vă cunosc muzica — și dorința mea este împărtășită și de alți conaționali de-ai mei. Dorim, deci, să vă cunoaștem și... să vă cîntăm. Vom fi totdeauna extrem de bucușori de orice discuri, partituri, înregistrări sau chiar oaspeți care vor aduce în Germania mesajul atît de original și de profund al muzicii românești.

Mihaela Ghiga: Într-adevăr, nu sînt lucruri noi, răstimpul a fost prea scurt (mai interesantă, „Singură pe lume”). Felicitări pentru reușită și mulțumiri pentru informația trimisă!

V. Antonie: Cîteva pagini mai aproape de împlinire: „De azi”, „Oglindă”, „Toamnă”, „Columbă”. Nu s-ar putea spune, însă, că lucrurile sînt în progres, ci mai curînd într-un soi de linchezeală și stagnare...

Mecanic auto: Evident că toată lumea ar prefera să aibă de-a face mai degrabă cu un bun mecanic auto, decît cu un versificator mediocre. Noi înșine, în acută nevoie, am apela de urgență la ajutorul dv., dacă am putea fi siguri că performanțele dv. în materie de mecanică auto nu sînt de același nivel cu alea din poezie!... (Spre edificare, dați-ne, totuși, adresa sau telefonul dv., sau sunați-ne la 909 66013).

C.M. Damian: N-am putut găsi temeuri pentru a include paginile dv. în sfera poeziei. Totul e confuz, incoerent, „în dozii”, fără mesaj, fără sens. E un drum greșit, după părerea noastră, lucru cu atît mai regretabil cu cît scrișoarea, echilibrată, lucidă, exprimă clar niște gânduri și niște proiecte pline de bun simț și de promisiuni. Sperăm să primim și vesti mai bune.

Ana-M. Costin: Pînă prin 80—81, sînt numai exerciții naive, școlărești. După aceea, se ivesc și încercări mai aproape de poezie, dar, din păcate, într-o manieră confuză, incifrată, inaccesibilă. Poate veți

reuși, în viitor, și lucruri mai limpezi, mai comunicative...

Dorel Popescu: Compușeri relativ curate, cumînți, fără un relief deosebit și nu întotdeauna ferite de convenționalism și banalitate. Mai bine, în „Geneză”. Să vedem ce mai urmează.

Nicolae Zamfir: Început promițător, în „Poșta”, „Iesire” (încă nefinisată cum trebuie), „Clipa” (ușor convențională). Reveniți cu texte dactilografiate.

L. Bogea: S-a pierdut probabil, ceva; paginile de-acum, livrești, uscate, lipsite de treamăt, nu mai pot avea soarta precedentelor, de care vorbiți.

I. Nica-Stancea: Ar fi ceva, un punct de plecare, parcă... Lipssește, însă, deocamdată experiența, meșteșugul, simțul măsurii artistice etc. Unele pagini sînt prea încărcate, insuficient decantate, altele sînt discursuri uscate, fără vibrație etc. Mai bine, în „Muzică”, „Puls”, „Cronica modei” (prea încărcată și ea). Să vedem ce mai urmează.

M. Chertic: Problemele și întrebările pe care le ridică scrișoarea dv. sînt numeroase și complicate. Nu le putem lămurii aici, în două vorbe. Desigur, dacă aveți un manuscris pus la punct trimiteți-l și la noi și vă vom spune părerea. Dar pentru o discuție mai amănunțită, e bine să ne căutați, dacă aveți drum prin București.

Claudiu Florescu, Mihaela Cosman, Iulia Minoșat, B.M. Gălățeanu, Al. Nicolescu, Gh. Viădescu, Tiberiu Sabo, Victor Vlad, Viorica Pap,

Lazăr, Moraru, Emanuela Cozia: Încă nu, să mai vedem.

W. A. Gabond, Trandafir Simpetru, Solange (ceva, în „Deorientare”), Iosif Brad, Iuliana Păunescu, Vasile Zgorobete, C. Tigănele, Raccannely, Liliana Dima, Ela Vernescu, R.N. Ciosua (mai bine, în „Orașul”), Dan Cristian, Renée, Andrei Mălin, B. Marian („Apar”), „Exercițiu”: Nimic nou!

Ștefan Cirjan, Laurențiu Butuman, M. Cioabă, Anton Cristescu, D. Brăzduță, Irinel Marcu, Aurel Oaneanu (în mare parte indescifrabil), Georgeta Pantelimon, Linda M. Sieger, Cristian D. Șoanță, Lucian Cornici, Pavel Creța, Șerban Nicolae, Genică F. Culeescu, Crinolina Ionetti, L. Franțescu, Laura Bichescu, Const. Pricop, Mariana Diaconu, G. Mihailov, Ion Hârbu, Zoia Bajdu, Stoica Găgeanu, Aurel Vlădona (?), D.M.M. — Tg. Jiu, M. Fl. Sminehișe, Ana-Diana (Baia Mare), Corina Stocian, Georgiana Ceucă, N.F. Dridu, Ana Bucur, Ion Cantoreanu, Adrian Șeica, Ion Delacimp, Anca Boianu, Lia Dinu, Nicolae Arcas, Eugen Florea, Dumitru Adrian Eduard, D. Brutaru, Sorana Vintilă, Daniela Pofamiani, Teddy Șoartaru, Vlad Damian, Const. M. Leonte, Dan Florian, M-7, Mara Nicolae, Mioara Podașcă, G.B. — Iași, Maria Dumitrescu — Brașov, Mioara Căpraru: Încercări de nivel modest.

GEO DUMITRESCU

N.R. Manuscrisele nu se înapoiază.

BUNICUL

Bunicul n-a părăsit niciodată satul deși nepoții sau chiar fiii lui au împinșit în lung și lat lumea

a fost atît de mulțumit între salcîmi încît primăvara inverzea odată cu ei la moarte și-a dorit totuși o portocală

și-a murit mai fericit decît Columb.

POEZIEI ÎI TREBUIE

Poeziei îi trebuie o fisură prin care poetul să-ți pună oglinda-n ochi O clipă în întineric să te gîndești la tine

A. VALONI

FLORALII

Te-am respirat din toate florile acestui anotimp — înțîia primăvară cînd am intrat în crîngul tău și-am așteptat un dar nemaivăzut

Te-am respirat, eu lungi delicii vinovate, în mari mănunchiuri de mîrgăritar — purtînd aroma unui Orient extatic. Cu pleoapele eucernie îngropate în clopoței albi și minusculi, un gînd fragil am despletit spre tine, ca părul unei fete de demult.

Intr-o amiază, am purtat pe brațe heraldicul buchet de liliac din curtea veche a copilăriei. Dorința mea oblăduia la piept, minune de corole parfumate, amețitor ducîndu-mă cu tine în săptămîna patimilor de demult.

De-o săptămîină, te absorb din iriși — atît de clar și de patetic colorați — în violetul unei vieți îndoliate, cu eleganță deghizată în suris.

Azi am intrat, cu nările avide, în carnea unor impudenți bujori — Și iar te-am respirat, Imaginar tovarăș de candori.

VIRGINIA SOARE

„Literatura trebuie să le garanteze oamenilor adevărul și binele“

(Urmare din pag. 9)

numai cîteva minute, în salon era... liniște. Nici masa „veselă”, pe care cartea urma s-o anume, nici conviviul ei. Manuscrisul se pierduse. Nimeni nu știa, nu-l văzuse. Nu-și amintea la cine să fi rămas. Aveam un ciine lup, Lars, cu care Florin, soțul meu, a căutat și-n gunoaie. Răspunsul îl știu: nu era!

— Și?

— Am tînjit doi ani. Cartea aceea urma să fie un pariu pe care trebuia să-l cîștig. Să demonstrez că se poate scrie foarte bine și reportaj. Eram privită cu suspiciune. După explozia Serenadei urmasse tăcere. Toată lumea aștepta să mai scriu un roman. Ce-mi venise cu reportajul? Mirosea a trădare în aer, a lasitate. Dar nu trădam. Un alt roman, scris imediat după Serenada, a ars în foc, într-o vilă de la Sinaia, sub ochii îngroziiți ai lui Lucian Pintilie, vecin de cameră și... auditor. Mi se păruse banal: identice stilistice cu primul și cu aceleași nesiguranțe de angrenaj. Era limpede: În ce privea construcția epică mai aveam încă de învățat!

— Apoi ai început să scrii reportaj!

— Nu așa cum spui, cu intenție! A fost mai întîi o întimplare de viață, o prietenie profundă, cu o făptură cu mult mai bună și mai inteligentă ca mine, și pe care am dorit s-o ajut fiindcă suferea. Și fiindcă locul răului era Bucureștiul, am fugit, am tot fugit vreo doi ani, fără să stim cînd plecăm și cu ce cărută ne întoarceam, deoarece pe vremea aceea redactor-sef la „Luceafărul” era Virgil Teodorescu și el, ca mare poet ce se află, spunea: „Unde mai fugi din redacție, Sănziana, să te-ntorci cînd vrei, să scrii ce-ți place și noi să ne bucurăm!” Datorită lui am scris reportaj. Lui îi datorez **Viața cere viață**, rodul unei extraordinare experiențe, fiindcă acele călătorii le-am făcut cu picio-

rul, fără itinerarii stabilite înainte, fără comandamente urgente, solicitate în diapazon optimist. Am mers unde am văzut cu ochii. Oriunde părea să nu se întîmple nimic pentru ca apoi să descopăr că se întîmplă! Că miracolul existenței se află în toate cite-mă inconjoară, egal, și de la început. Am crezut că a fost doar o experiență de viață. Mai tirziu am înțeles că sînt pe un drum literar. Pardonos cu prejudecăți dar profund literar. Se producea o revelație: cercetînd de aproape viața, mă descoperisem în ea chiar pe mine, confruntîndu-mă cu realități neștiute pînă atunci și care mă angajau. A trebuit să-mi gîndesc de atunci înainte profesiunea într-un fel care avea în el și o dimensiune morală, să adaug bucuriei de-a scrie, pe aceea de a mobiliza. Probabil că atunci m-am maturizat.

— Dar critică literară eum ai ajuns să scrii?

— Cu asta am debutat. În anii '64—'65 ca să devii redactor la **Luceafărul**, erai obligat să scrii de țgate, de la cronica literară la cronica sportivă. A fost o școală de gazetărie adevărată. Numai cine o promovează rămîne în redacție. Oricum, prima treaptă era corectura...

— Ca să devii gazetar complet, nu?

— Să știi că da! Dar existau precedente celebre: Ion Gheorghie! Eu-eram colegă cu Barbu Cioculescu. Ce colocvii! N-a durat însă mult, fiindcă am fost promovată bruscă — sefă de secție.

— Îmi închipui că ai trăit vremuri frumoase!

— Am mai vorbit despre asta: anii Congresului IX au însemnat pentru cultură și artă o veritabilă emulație. Dezghețul produs a stîrnit un entuziasm fără margini, care n-a întîrziat să determine apariția unor cărți remarcabile, un reviriment al presei literare și cotidiene, al fenomenului românesc muzical și teatral. Am descoperit atunci că avem țe-

luri și idealuri comune, că sîntem generosi, cutezători și uniți. Ne bucuram unii pentru succesele altora și eram mindri să fim... contemporani!

Din acel moment literatura a început să fie încurajată în mod real și în acest context debutanții se bucurau de un regim special. **Serenada** s-a difuzat la o mare librărie din Capitală, sub reflectoarele televiziunii, prezentată de Nicolae Breban. Că **România literară** i-a dedicat... paginile de mijloc.

— Nu te-a complexat în nici un fel debutul?

— Dimpotrivă. M-a obligat. Am știut că drumul înapoi nu există, că va trebui să mă pregătesc. Dar a fost mai greu, și a durat mai mult decît m-aș fi așteptat.

— Cum te-ai despărțit de tinerete? Iartă-mi lipsa de delicatete dar e o întrebare serioasă.

— N-aș vrea să-ți dau un răspuns care să te deruteze: nu știu. Zău că nu știu! Și nu fiindcă orologiul nu și-ar bate orele și pentru mine, ci pentru că uneori, cînd sortii îți sînt favorabili, viața are altă măsură decît a timpului. În rostul meu, foarte aproape în rostul meu, există făpturi care mă inconjoară cu atita iubire, încît n-am să izbutesc niciodată să le-o întorc pe de-a întregul cu toate că nu fac altceva mai temeinic pe lume decît să-i iubesc. N-am crezut, pînă n-am trăit, că iubirea are forța aceasta de-a folosi scurgerea nisipului din clepsidra în avantajul ei. O are. Și de cînd am aflat, viața mea seamănă cu o rugă: pentru bucurie ca și pentru suferință trebuie să te reculegi. Dar dacă altceva te interesează, pot să-ți spun că și pe tărîmul mării mă simt foarte bine, că n-am nici în privința aceasta complexe, că mai fac sport. Doar Swen, băiatul cel mare al lui Claus Stephani a înnotat toamna asta cu mine pînă la patrula de coastă. Dar se trage, și el, tot dintr-un brașovean.

— Mai spune-mi ceva despre ce simte un prozator cînd sfințește o carte.

— Nu sînt legi! Unii o și iau imediat de la capăt. Alții... În ce mă privește pe mine, fac mereu astfel: iau un deal, o dimineată cu soare și o prive-

liste din Ardeal. Dacă sus, în iarbă,întîlnesc și-un bătrîn, și mai bine! Va întinde el mina, către privelistea strălucitoare, arătîndu-mi, a cita oară?, că noi stăm pe un deal care nu s-a clintit niciodată în vreme ce timpurile curg pe la orizont. În Ardeal, țărani au o perspectivă asupra vieții care s-a pierdut în orașe și care mie îmi redă liniștea. Fiindcă trebuie să recunosc, iată, că timpul s-a precipitat și pentru mine, că nu mă mai despart de carnetul cu urgențe care îmi organizează atît de bine viața încît nu mai încap nimic în ea. Parc-aș juca geniala scenă a foncîrii din **Moromeții**. Acolo doar, într-un sat de sub munte, de pîldă în Șirnea, unde te-ai născut tu, timpul are iarăși îngăduință cu mine și viața este... de la început. Știu că nu este o soluție pentru eternitate dar cit satul există, cit se află acolo, ocrotit de țimpla munților veșnici, n-am să obosesc bătîndu-i potecile serpuite, îngropîndu-mă în iarbă, căutînd bătrînul care să-mi mai arate, întînzîndu-și arătătorul de piatră, linia orizontului.

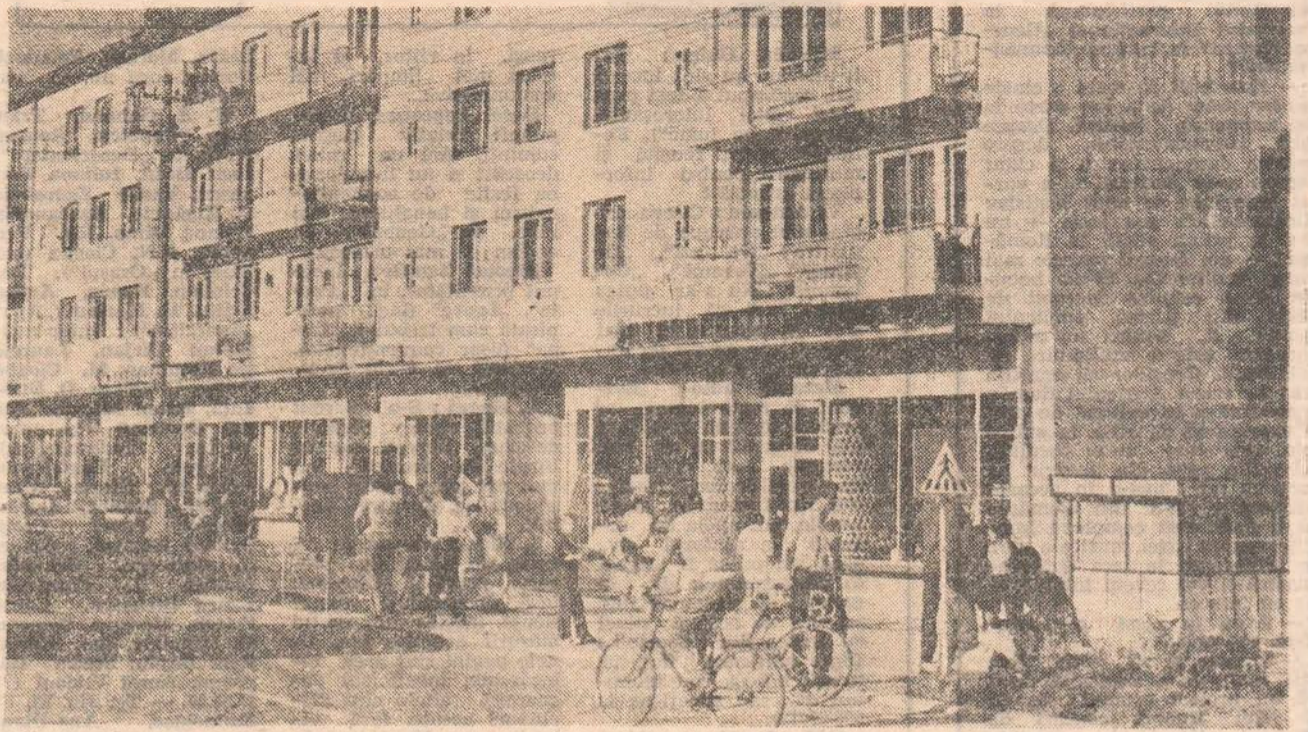
— Vorbesc cu multă înflăcărare și-mi închipui că ai fi putut deveni un bun orator. E o predispoziție?

— Am fost cîndva o făptură puternică și sper să mai fiu. Pentru asta am nevoie de sănătate și de un clar de conștiință în care să mă pot sprijini. Vreau să trăiesc cum gîndesc și să nu-mi fie rușine de ceea ce scriu. Nu suport nedreptatea. Am simțit-o de mică, fiindcă și bunicii și părintii mei au pătimit pentru cauza Transilvaniei. Trăiesc de la zece ani pe picioarele mele și e prea tirziu să mă las împinșat în vreo direcție. Nu vreau să ies în față, dar cred în literatură, și felul în care unii confrăți abdică uneori de la criteriile valorice mă obligă să mă delimitiez. Prea mulți veleitarii defilează sub ochii somnorosi ai criticii literare și scriitorii sînt tot mai singuri printre scriitori. Cred cu tărie că literatura trebuie să le garanteze oamenilor adevărul și binele, să-și păstreze stîmă și dragostea cu care e validată, dar asta nu se poate face decît cu mijloace literare, de către scriitori.

De la marele forum al gospodarilor țării,

„Numai dezvoltarea armonioasă și puternică a fiecărei localități va asigura cu adevărat dezvoltarea generală a țării“

NICOLAE CEAUȘESCU

Centrul Iernutului într-o amiază de toamnă

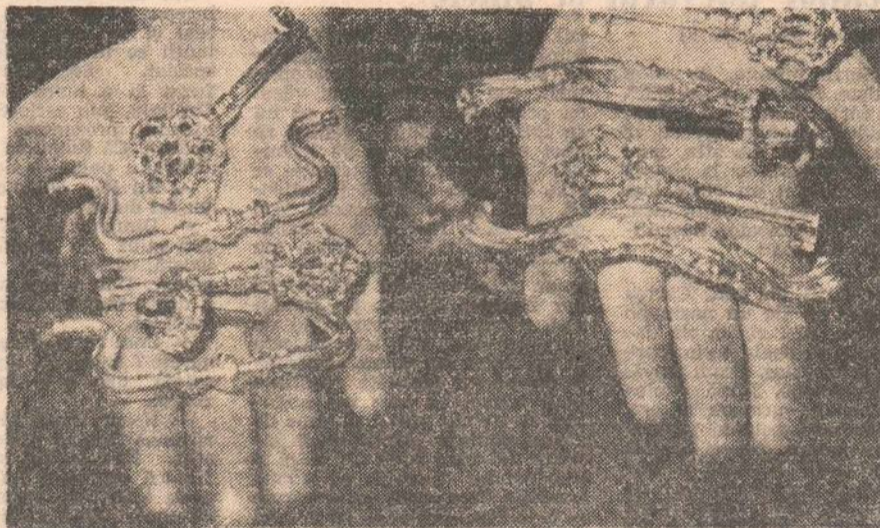
O industrie a recuperării: foneria

Confecțiile de lemn au început să fie recunoscute

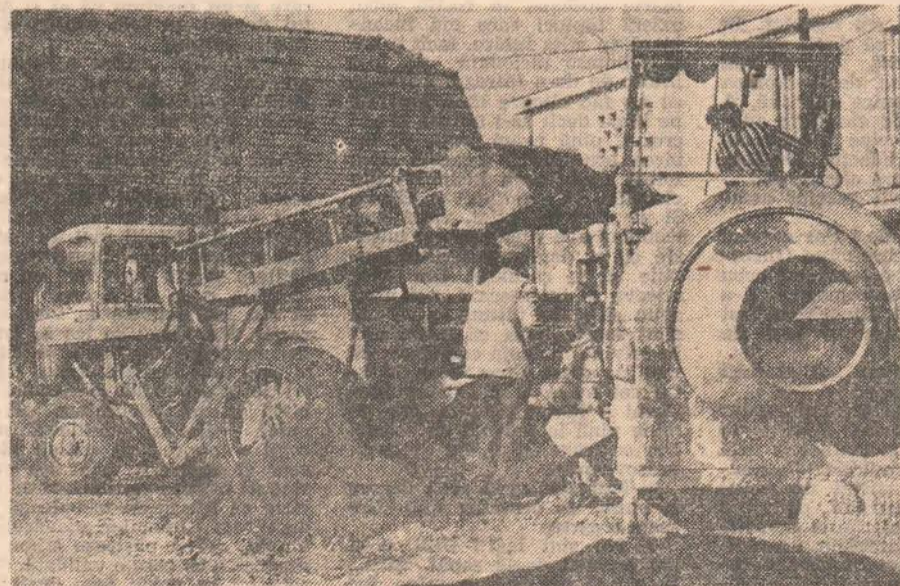
Pâine gustoasă din brutăria comunei

În miinile harnice este cheia bunăstării

Aici se îngrijesc „caii putere“

Zidăria, o meserie de tradiție, continuată cu mijloace moderne

Cosmeticiana comunei a făcut specializarea în Capitală

La munca de zi cu zi a fiecărui sat și oraș

IERNUT, O COMUNĂ CU VIAȚĂ PROPRIE

În urmă cu șase ani Vasile Cornea s-a instalat într-un birou pe a cărui ușă stă scria „Consiliul popular comunal Iernut — județul Maramureș — Președinte”. Nefiind de-al locului, ci din împrejurimi și-a zis că întâi și-ntii trebuie să-și cunoască bine oamenii. I-a tras de limbă să vadă ce vor și la ce-i duce mintea. După un an a sădit cu mina lui câțiva pomi în fața primăriei: „În cinci ani aștia trebuie să se înalțe și comuna să crească” și-a zis. Cei cinci ani au trecut, pomii sînt cit casa, iar comuna de nerecunoscut, așa că, lăsînd modestia deoparte se uită în ochii tăi și-ți spune: „Sîntem deja cu un pas înainte față de mulți. Ne autofinanțăm de o bupuă bucată de vreme și asta arată că am făcut ceva”.

Judecata lui a fost simplă — dacă n-ai bani, nu poți să cumperi nici un cui. Avea deci, nevoie de bani și gîndul lui s-a îndreptat către dezvoltarea micii industrii, o industrie care să satisfacă nevoile celor 11.000 de locuitori ai satelor aparținătoare de comună. În Iernut nu erau pe vremea aceea decît cițiva meseriași — vreo șapte — un cizmar, un zidar, un cojocar, mă rog, ca în fiecare sat. În cei 5 ani — termenul pe care și l-a dat primarul — Consiliul popular și-a constituit nouă unități prestatoare de servicii, rentabile toate, și aducînd comunei peste 8 milioane de lei anual. La Iernut, localitate căreia greu îi vine să-i zici comună cînd te plimbi pe bulevardul din centru, există astăzi „Dacia-service” și cabinet de cosmetică. „De ce să nu fie și femeile din Iernut faine?” întrebă primarul. Împreună cu Nicolae Joldes, președintele Cooperativei de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor, fost primar al comunei, Vasile Cornea a pornit să-i convingă pe oameni de utilitatea dezvoltării industrii micii în localitate. „La început nu erau convinși că e necesară sau e-o să iasă ceva. Cum să te pui cu fabricile mari și cu orașul? Dintotdeauna fuseseră obișnuți ca pentru o treabă serioasă să se ducă la Tîrgu Mureș”. N-ar fi gîndit că se poate să aibă peste drum de casă croitorie, cizmarie, ceasornicarie, coafer, tîmplărie, sifonarie, boiangerie, reparații radio-TV, și încă multe altele, adică 32 de unități cu 23 de profiluri, toate cele necesare unei viați confortabile și civilizate. Sigur că nu s-au făcut toate deodată și nici treaba n-a mers de la început ca pe roate, dar primarul gîndește că dacă vrei să faci treabă, o faci. Azi au început să deservească și populația din alte comune, pe o rază de 15 km, iar cererile se dovedesc a fi foarte numeroase, pentru că Iernutul e mai aproape decît Tîrgu Mureș, iar treaba făcută e la fel de bună. Au început să curgă și banii, de ani de zile dau la bugetul județului 1,8 milioane lei, iar beneficiile mari fac ca în comună să rămînă în fiecare an cam 2,5 milioane lei. „Cred că sîntem dintre primele localități care ne autofinanțăm. Avem gospodărie anexă, incubator de 10.000 capete pe serie pentru populație, am construit două stații de biogaz. Cînd scoț securile la bancă, nu se discută cu mine”. Și pentru că activitatea industriei micii s-a dovedit atît de rentabilă, oamenii și-au permis să-și construiască prin forțele lor un dispensar mare, o brutărie cu capacitatea de 3 tone în 24 de ore, așa că pîinea nu

mai trebuie adusă de la Luduș, au introdus apă potabilă, au pavat 3 km de străzi cu trotuare. Oricit ai vrea, la Iernut nu poți zice că mergi pe ulița satului, iar în „Service” am văzut la reparat nu doar mașinile celor din comună.

Să vrei să faci e una și să și realizezi, e alta. Oamenii or fi fost ei convinși că e bine și frumos să le ai pe toate sub nas, dar trebuiau să se mai și priceapă. „Nu știau să țină nici o mistrie ca lumea în mină, iar de alte meserii, nici pome-neală! I-am trimis pe la școli în județ, i-am calificat la locul de muncă și au învățat. Ne-am cumpărat și toate utilajele de care aveam nevoie iar treaba merge. De ce, să umblă pe drumuri cu naveta? I-am adus acasă. Nu mai vorbesc de femei, care au acum, toate, locuri de muncă și nu mai stau pe lingă casă. Din moment ce produsele noastre se vînd, înscamnă că știu meserie”. Am dat o raită prin toate unitățile de industrie mică din Iernut. N-aș zice că se deosebeau de secțiile unor unități mari, cu tradiție, pe care le-am văzut în țară. Cît despre cabinetul de cosmetică, el concurează cu oricare unitate de acest gen din marile orașe.

Omul acesta, sprijinit acum de toți care-l înconjoară, adică de 11.000 de oameni, mai vrea să facă multe și are și cu ce. Volumul total al micii industrii este la ora actuală în comună de 15 milioane lei anual, din care aproximativ 50 la sută reprezintă prestările de servicii, dar din perspectiva generoaselor deschideri oferite de recentul Congres al Consiliilor populare, de expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, li se pare puțin. Au pus acum bazele unei răchitării pe un teren mlăștinos, deci vor face împletituri, este în construcție tăbăcăria și o cojocărie, peste puțin timp vor da în folosință daracul pentru lînă — au și oi — vor pune în funcțiune două mori, se gîndesc la agregate de carieră și la fonerie pentru mobila de export. Plănuiesc cu „Uniunea județeană a cooperativelor meșteșugărești” o nouă unitate prestatoare de servicii cu 22 de profiluri, un complex cu un volum de 9 milioane lei și un personal de 109 oameni. În cadrul termocentralei lor vor construi o stație de imbutiliere a securilor pentru că au la îndemînă fructele, aburul și agentul termic. Ar mai fi cele două blocuri de garsoniere la care au și turnat fundația, creșea, căminul (pe lingă cele existente) toate realizate din beneficii. Asta, pentru viitorul apropiat. Dar primarul se gîndește și mai departe, în timp. Vara aceasta Consiliul popular a invitat 11 artiști plastici cărora le-a pus la dispoziție toate condițiile necesare creației. Cînd tabăra de sculptură s-a încheiat, au rămas aici 11 lucrări dedicate celor 11.000 de soldați care și-au dat viața la Oarba de Mureș în timpul celui de-al doilea război mondial. „Mă gîndesc cîte lucrări vom avea peste cinci edii. În cinci ani, de cînd am pus bazele micii industrii, am făcut un pas înainte. În următorii cinci vom face și alții. Totul va fi pentru binele oamenilor. Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune atît de bine problemele, chiar la recentul Congres al Consiliilor populare ne-a îndrumat către dezvoltarea micii industrii, că dacă facem cum ni s-a indicat, ajungem departe”.

Fapte și proiecte în județul Mureș

În peisajul arhitectonic al vechiului municipiu de pe Mureș s-a integrat de curînd un însemn al noului: magazinul „Romarta” despre care locuitorii orașului Tîrgu Mureș și vorbesc de cum ai sosit, asigurîndu-te că este cel mai modern magazin. Modernitate înscamnă la „Romarta” expunerea deschisă a mărfurilor, televiziune cu circuit închis, sonorizare și reclame care-ți susură discret la ureche. Modernitate înscamnă și decorarea interioară a magazinului, mobilierul de o uimitoare eleganță, cu linii suple și culori ce-ți luminează ochii. Aflăm că mobiliarul acesta a fost executat de industria mică din județ. Nu ne arătăm surprinși, micii meseriași au o tradiție de sute de ani pe aceste locuri. Bastionul tăbăcarilor, de pildă, construit de pe la 1620 — unul dintre cele șapte ale vechii Cetăți — îți amintește că breslele meseriașilor au înscmnat ceva în viața economică a obștii. Este firesc deci, ca mica industrie să înainteze în pas cu timpul pe care-l trăim.

Ce înscamnă astăzi industria mică pentru județul Mureș — ar fi multe de spus, mult prea multe ca să poată încăpea într-o pagină de ziar. Cîteva elemente, cele mai importante, ne sînt oferite de tovarășul Ioan Chirpelean, șeful secției „Planificare, dezvoltare, organizare prețuri și tarife” din cadrul Consiliului popular județean Mureș.

„În perioada 1981—1984 activitatea de industrie mică a județului a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 13,3 la sută, ceea ce a condus la un spor total de aproape 1,5 miliarde de lei, iar volumul prestărilor de servicii pentru populație a crescut într-un ritm anual mediu de peste 11 la sută”. Unitățile de industrie din județul nostru au realizat la sfîrșitul anului 1984 o producție marfă industrială și prestări de servicii neindustriale în valoare de peste 3,7 miliarde lei. În aplicarea sarcinii date de conducerea partidului de a se ajunge în anul 1985 în fiecare județ la o producție marfă și prestări neindustriale în volum de cel puțin 4.000 lei pe locuitor și 1.000 lei pe locuitor la prestări de servicii pentru populație, unitățile de industrie mică din județul nostru vor realiza în acest an peste 6.500 și respectiv 1.500 lei pe locuitor. În totalul acestor realizări unitățile de producție și prestări de servicii ale consiliilor populare reprezintă o pondere în producția valorică de aproape 30 la sută, cooperația meșteșugărească și micii meșteșugari 49 la sută, unitățile CENTROCOOP 14 la sută și activitățile industriale în cooperativele agricole de producție 6 la sută”.

Am invitat la o discuție pe reprezentanții celor trei sisteme cooperatiste și în cele citeva ore petrecute împreună am înțeles că între oamenii acestia există o înțelegere perfectă și o colaborare permanentă. „Întreprinderea județeană de producție și prestări servicii a luat ființă anul trecut — ne informează directorul Tiberiu Eisler — dar, existînd la noi o tradiție a micilor meseriași am demarat cu destulă ușurință. Întreprinderea are o producție diversificată, începînd de la cariere de piatră — de exemplu, o carieră de argilă abandonată de industria republicană prin 1977 a fost redeschisă de industria mică — și pînă la prestațiile de servicii către populație. Executăm produse ceramice, articole de uz casnic gospodăresc, oglinzi cu aluminiu din recuperări, care nu se deosebesc cu nimic de oglinzile argintate cu confecții metalice. Avem acum un prototip de garaj mobil din metal și pînă de cort de care clienții bucuștean este încîntat. Lucrăm și în colaborare cu industria republicană, o serie de semifabricate, subsamble pentru „Electromureș” sau „Uzina de Autoturisme Pitești”. Cînd cerințele sînt mari la nivelul industriei republicane, facem și noi treabă, în industria mică. Ne preocupăm mult recuperarea. Săptămîna trecută am pus în funcțiune o instalație pentru recuperarea de semifabricate PVC și cupru. Din PVC vom face un produs care va înlocui bitumul — deficit — iar cuprul este prelat la IJRVMR. Recuperăm deșeurile textile, din care creatorii noștri, cu multă fantezie, execută jucării mult căutate pe piață, refolosim și tabla, din care facem bidoane de diferite forme. Avem comenzi de nu ne vedem capul pentru că facem treabă bună, iar directorul este primul ceticist al întreprinderii. Ne gîndim la crearea de noi activități, iar în nucleele de oameni cu experiență integrăm tineri care au terminat de curînd liceele din oraș și județ”. Alexandru Pop de la „Uniunea județeană a cooperativelor de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor” vorbește și el despre absorbirea forței de muncă din județ. În mediul rural sînt peste 1.000 unități de industrie mică, dintre care 820 pentru prestări servicii. Restul, cu diferite profile de activitate, includ 11 ramuri ale industriei. Asta înscamnă peste 3.300 oameni, dintre care jumătate sînt femei. Forța de muncă este pregătită pe plan local, în școli profesionale și prin cursuri de calificare fără scoatere din producție. În cadrul activității județului se realizează aproximativ 650 de produse. În structură sînt peste 130 croitorii, 40

LUCRURI MARI ÎN INDUSTRIA MICĂ

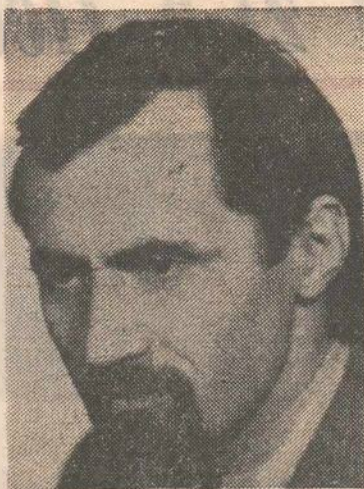
centre de depanare Radio-TV, 117 formații pentru construirea și repararea imobilelor, 46 cojocării, 86 formații hipo — și exemplele ar putea continua. Autodotarea se realizează prin unitățile proprii, iar realizările anuale depășesc 20 milioane lei. Pentru viitor își propun, în baza orientărilor recentului Congres al consiliilor populare, dezvoltarea rețelei în toate comunele, chiar și în cele cu o populație mai puțin numeroasă, ca și o mai mare atenție față de resursele existente și insuficient valorificate pînă acum.

Cooperația meșteșugărească, reprezentînd 48 la sută din industria mică a județului Mureș, cuprinde 19 cooperative cu 19.000 cooperatori și 600 de unități prestatoare de servicii. Vicepreședinta Rodica Sabău și Gyorgy Virag, șeful serviciului producție imi vorbesc despre instalațiile solare pe care au început să le producă, de instalații de biogaz, de piese de schimb pentru industria ușoară, prefabricate, betoane, mobilier, textile, tricotate, covoare, încălzăminte, marochinării, sticlării, fonerie, artizanat, ceramică, adică despre tot ce are nevoie populația unui județ. Din discuția cu reprezentantul „Direcției comerciale județene Mureș”, Ludovic Covaci, înțeleg că există o strînsă legătură între mica industrie și comerț. Lansarea cererii se face în urma prospectării pieței. Ceea ce nu se găsește în județ și, uneori chiar în țară, este comandat industriei mici. În fiecare an se fac două contractări în județ, înaintea contractărilor la nivel republican. Numeroase mărfuri sînt preluate integral de la industria mică, așa că, nu mai este necesar să se apeleze în altă parte.

Și planurile de viitor ale județului Mureș sînt mari. Consiliile populare, împreună cu cele trei sisteme cooperatiste și-au propus să realizeze în anul 1990 un volum de 5,4 miliarde lei producție marfă industrială și prestări de servicii neindustriale, cu 36 la sută mai mult ca în 1985, revenind în medie pe locuitor o valoare de 3.800 lei. Creșterea producției și extinderea serviciilor urmează a se realiza în condițiile unei continue ridicări a eficienței activității industriei micii, a creșterii productivității muncii și a beneficiilor, care vor fi cu 50 la sută mai mari decît în prezent. Se vor realiza astfel importante fonduri la bugetele locale, sporindu-se contribuția la autofinanțarea bugetelor tuturor unităților administrativ — teritoriale din județ.

LIANA MOLNAR ■
Fotografii de
VICTOR RĂDULESCU ■

Gheorghe Păun:

„Nu există un mod de a gândi matematic, ci un mod de a gândi corect, riguros”

Interlocutorul nostru s-a născut acum 35 de ani, în comuna Cicănești, jud. Argeș, „sat de munte ce are ieșire doar spre sud”. ● Instrucția sa profesională urmează o traiectorie fără sincope: liceul la „Vlaicu Vodă”, în Curtea de Argeș, Facultatea de matematică la Universitatea din București, specializare în informatică (în anul V de studii), repartizat la Centrul de calcul CEPECA și Catedra de informatică a Academiei „Ștefan Gheorghiu” (1974-1978) ● În 1977 obține titlul de doctor în matematică ● Din 1978, și în prezent, este cercetător și apoi cercetător principal la Facultatea de matematică a Universității din București ● A publicat până acum patru cărți de specialitate: „Mecanisme generative ale proceselor economice” (1980), „Gramatici matriciale” (1981), „Gramatici contextuale” (1982), „Probleme actuale în teoria limbajelor formale” (1984) — lucrări deosebit de apreciate în lumea științifică pentru originalitatea și importanța teoretică și practică ale rezultatelor

pe care le cuprind ● De altfel, lucrarea „Gramatici matriciale” a primit în 1983 Premiul „Gheorghe Lazăr” al Academiei R.S.R. și se află în pregătire pentru a fi tradusă în limba engleză, la solicitarea unor edituri de peste hotare ● La vîrsta pe care o are, Gheorghe Păun a acumulat o zestre științifică remarcabilă, concretizată, între altele, în peste 120 de lucrări științifice originale, publicate în periodice prestigioase și exigente din România, Franța, S.U.A., Polonia, Cehoslovacia, R.D.G., R.F.G., Bulgaria, Austria, Anglia — peste două treimi din acestea fiind de matematici fundamentale, iar restul privesc diferite compartimente de matematici aplicative ● Cu discreție și modestie, Gheorghe Păun și-a construit o solidă platformă științifică, fiind considerat, pe bună dreptate, o certitudine a matematicii românești și, totodată, o speranță certă pentru dezvoltarea acestei științe cu fertile și îndelungate tradiții în patria noastră.

— Ce este matematica, Gheorghe Păun?

— Nu știu! Nimeni nu știe ce este matematica. Definițiile de dicționar sînt doar niște aproximări oarecare, necesare dar deloc suficiente. La începutul cărții „Din spectacolul matematicii” am inventariat o mulțime de răspunsuri la această întrebare. Nu neapărat contradictorii, ci foarte diferite. Nu mă pot opri să n-o citez pe cea a matematicianului și filosofului Bertrand Russell: „Matematica este ceea ce fac și numesc astfel matematicienii”. Mă rog, ceva de genul ăsta. Una dintre cele mai cuprinzătoare definiții...

— Și ce face matematicienii?

— Caută să definească și să înțeleagă gramatica lumii. O gramatică specifică, desigur, cu o morfologie și o sintaxă de natură logică, conceptuală.

— Există o asemenea „gramatică”? Vreau să spun, există ea „în lume” sau matematicianul o „pune” acolo? Întrebarea se referă la cit din ce face matematicienii este descoperire și cit invenție?

— O chestiune mult discutată, dar cu care nu sînt foarte familiarizat. Nu pot decât să emit o părere foarte personală. Continuînd metafora cu gramatica lumii, cred că morfologia este inventată, iar sintaxa este descoperită. Să mă explic. Conceptele matematice nu există în realitate. Nici o linie dimprejurul nostru nu e dreaptă, nici o linie de cer, nici o sferă. Nici numere nu există, nici funcții, nici grupuri, corpuri etc. Dacă nu exista omul, toate acestea nu căpătau ființă. De fapt, dacă nu exista omul-matematician. După ce toate aceste obiecte matematice sînt însă „implantate” în realitate, situația se schimbă. Ele sînt ale realității. Proprietățile lor, relațiile dintre ele nu mai depind de om. Aceste proprietăți și relații trebuie de-acum descoperite.

— Apropo : cit din teorema de agregare a indicatorilor este invenție și cit descoperire? Mă refer la acel rezultat științific pe care l-ai obținut în 1980 și care, cum spunea profesorul Solomon Marcus, marchează „o cîntă în studiul matematic al indicatorilor social-economici”.

— Textul este descoperire. Pentru matematician indicatorii există deja, pe de o parte în ipostaza „reală”, cea propusă (decu inventată) de economiști, sociologi, politici, pe de altă parte în cea „matematizată”, ca funcții asociind anumitor parametri anumite valori — de regulă numerice — care au atase anume interpretări de genul bine, rău, mai bine, mai rău etc. Tot ca existînd deja trebuie interpretate cele trei condiții pe care ar fi bine dacă un indicator agregat le-ar satisface: **sensibilitate** la modificările indicatorilor inițiali, **anticatastrofism**, adică stabilitate în raport cu variațiile mici ale indicatorilor inițiali și non-

compensare, adică neechivalarea a unor situații descrise prin valori excesiv de diferite ale indicatorilor inițiali.

Condiții formulate — nu neapărat în acești termeni — de economiști, sociologi, politici, care au și criticat o serie de Indicatori agragați pentru că încalcă una sau alta dintre aceste condiții. Dar nici nu se poate altfel. Exact atîta face teorema, să demonstreze matematic acest adevăr. O descoperire deci, a unei legi „sintactice”. Confirmarea, în fond, a unei intuiții comune: prin agregare se pierde informație.

— Dați-ne referințe. Poate că cineva este interesat de teorema.

— „Viitorul social”, nr. 4 pe anul 1980 și volumul colectiv, coordonat de prof. Solomon Marcus, „Metode matematice în problematica dezvoltării”, Ed. Academiei R.S.R., 1982, volum ce cuprinde, de altfel, multe alte lucrări interesante obținute majoritatea în contextul unui proiect internațional al Universității Națiunilor Unite. Și teorema privind agregarea indicatorilor a fost „lansată” tot în cadrul acestui proiect.

— Ce proiect?

— „Scopuri, procese și Indicatori ai dezvoltării”. S-a desfășurat între anii 1977-1982. Un proiect foarte ambițios, cu vreo 30 de echipe de cercetare, din cam tot atîtea țări. România a participat printr-o echipă a Universității din București formată din Colectivul de Studii Sistemelor și colaboratori ai acestuia. Am fost singura echipă constituită preponderent din matematicieni.

— Este greu să fii matematician într-o echipă din care face parte nematematicienii?

— Da și nu. Depinde de echipă, depinde de matematicienii și de nematematicienii din ea. Trebuie multă răbdare și multă dorință de a înțelege ce vrea și ce poate celălalt. Fiecare știință se interesează de o felie a realității. Matematica poate fi utilă tuturor. Cu condiția să nu i se ceară imposibilul. Și să fie pusă la lucru cu seriozitate, „la meserie” ca să spun așa, nu în grabă, din snobism, imprumutînd aspectele exterioare, recuzita. Matematica este în mare măsură un limbaj, un mod de a formaliza gîndirea, de a o exprima. Acesta este avantajul și handicapul său. Avantaj — pentru că în acest fel poate intra în dialog cu oricare altă știință, handicap pentru că în vederea dialogului trebuie totuși un limbaj comun. Eventual — cazul ideal — chiar matematica. Fizicienii și inginerii au învățat ei matematică și iată că lucrurile merg bine. Biologii abia acum învață, sociologii de asemenea. Istoricii și literarii n-o vor învăța probabil niciodată cu adevărat. Poate că nici nu e nevoie, poate că nici nu e de dorit aceasta.

M-am cam îndepărtat însă de întrebare...

— Nu. Oricum doream s-o amplifie: există un mod de a gândi matematic, deosebindu-l deci pe matematicienii de ceilalți oameni?

— Nu există neapărat un mod de a gîndi matematic, ci un mod de a gîndi corect, riguros. Anume de a pleca de la premise sigure, acceptate ca sigure, considerate deci „adevărurate” și de a proceda în pași succesivi, silogistici, controlat și cu conștiința faptului că adevărul concluziilor depinde de adevărul premiselor și, desigur, de corectitudinea inferenței. În orice știință, în principiu, se gîndește astfel. Matematica este însă un mod obligatoriu de a nu putea gîndi altfel.

— Cum devine cineva matematician?

— Avînd un învățător bun în clasele I-IV și un profesor de matematică foarte bun în clasele V-VIII. Dacă acești doi oameni o predau din inimă, atunci elevii vor învăța la matematică cu aceeași plăcere ca la istorie și geografie, de exemplu. Cu același interes pentru nou, pentru exotic, pentru ciudat, pentru anecdotoc. Matematica este obiectul școlar cu care ne putem juca cel mai mult. Jocuri cu numere și figuri există cit doriți, jocuri istorice mai puțin. Dar nici profesorilor nu le place să se joace cu matematica, nici programa și celelalte restricții școlare nu le îngăduie să o facă. Mă rog, e ușor de dat sfaturi. Cred însă, fără nici o rețineră, în posibilitatea de a învăța matematică de plăcere, ajutîndu-ne de jocuri.

Revenînd însă la întrebare, cred că dacă un elev de clasa a IX-a este deja „intoxicat” de matematică, atunci el nu se va mai lăsa. Chiar dacă nu va ajunge neapărat matematician.

— Nu vi se pare că prea mulți elevi considerați superdotați pentru matematică nu ajung matematicieni? De ce?

— Există, cred, aici o explicație ținînd de sociologia matematicii. Ce înseamnă elev superdotaat pentru matematică? Înseamnă, de obicei, un tînar care a cîștigat una sau mai multe olimpiade naționale, ocupînd apoi un loc fruntaș la olimpiada internațională sau la balcaniadă. O performanță de tip sportiv deci, la concurență cu alți elevi superdotați. Omologată ca atare în presă. Nu vreau să umbresc cu nimic meritele acolor elevi. E un lucru minunat, greu și obositor să cîștigi locul întii la olimpiada internațională, așa cum ne-au obișnuit elevii noștri. Asta arată că au și talent și profesori buni (iar în cantonamentul dinaintea olimpiadelor sînt pregătiți cum trebuie — nu se prea vorbește despre asta și e păcat). Dar în matematică nu mai există nici o competiție. Locul întii nu se mai dispută. Deci nici nu se acordă. „Jocul” se desfășoară împotriva naturii, împotriva necunoscutului. Aici îți trebuie un alt gen de talent și

un alt gen de pregătire. La olimpiade — se rezolvă probleme, în cercetare, în primul rînd — se formulează probleme. E și o chestiune numerică aici: ocupanții unui loc întii sînt cel mult cîțiva, deci pot fi nominalizați, arătați cu degetul, lăudați. Matematicienii sînt însă mai mulți. Fiecare cu rezultatele sale, cu articolele și cărțile sale. Pe care să-l scoți în evidență și de ce?

Pe de altă parte, nu toți elevii care dovedesc talent pentru matematică doresc să ajungă matematicieni. Ei ajung ingineri, medici sau arhitecți fără ca aceasta să însemne că „s-au pierdut”. Cu condiția să fie ingineri buni, medici buni și arhitecți buni.

— Nu credeți că există, totuși, o anumită „ofensivă” a ingineriei, a tehnologiei în general, asupra matematicii și matematicienilor?

— Ba da. Este vizibilă această ofensivă. Dar nu asupra matematicii, nu numai asupra ei. Asupra tuturor disciplinelor zise umaniste, inclusiv a artelor. Ba chiar și a sporturilor. Simplu fapt că s-a ajuns să se pună întrebări de genul: „Ce este mai important, televizorul sau programul de televizor?”, „hirtia unei cărți sau poeziile scrise pe ea?” dovedește acest lucru. Ca și cînd unele ar avea vreun rost fără celelalte. Să fim realişti, chiar dacă poezie se poate scrie și pe papyrus, tot nu putem renunța la hirtie. Dar cu atît mai fără sens este ideea de hirtie fără poezie...

— Revenînd la tinerii matematicieni: credeți că există o vîrstă a creației în matematică?

— Da, cred că da. În orice caz, istoria matematicii cuprinde o mulțime de nume de mari matematicieni considerați „mari” pentru ceea ce au făcut la tînetre. În general, cred că „străpungerile”, ideile „trăznete” sînt apanajul tinerilor. Creație nu înseamnă însă numai asta. Operele matematice se rotunjesc la vîrste de mijloc, mature. Probabil că este relevantă aici regula de organizare a grupului Bourbaki, faimosul grup de matematicieni francezi porniți să rescrie unitar toată matematica. În grup erau admiși numai matematicieni pînă la 50 de ani. Nu pentru că după această vîrstă matematicienii n-ar mai fi productivi, spunea undeva unul dintre liderii grupului, ci pentru că nu mai sînt atunci la fel de permeabili la nou ca în tînetre.

Extinzînd puțin întrebarea, creație în matematică ar putea însemna însă și „creare de matematicieni”. Nu mă gîndesc numai la ipostaza profesorală, ci mai ales la cea de îndrumător, de șef de școală eventual...

— Care este rolul magistrului în formarea unui matematician?

— Un rol imens, similar celui al profesorului de matematică din clasele V-VIII. Învățătorul te învață cifrele și ăsta e începutul, dar apoi trebuie să-ți spună cineva „pe unde să o iei”, să te mobilizeze în diverse moduri, să te pună în relație cu domeniul de cercetare ales și cu oamenii lui. În cadrul unei școli lucrurile merg mult mai bine decît izolat. Fie și pentru că-ți poți prezenta și valida imediat rezultatele.

— Se mai pot face azi descoperiri epocale în matematică?

— Matematica a atins o dezvoltare și o sofisticare mult prea mari pentru a ne mai putea aștepta la descoperiri epocale. Oricum, nu de genul celor din istoria matematicii.

Teoreme „cu nume” se produc însă în mod curent. Internaționalizarea cercetării matematice le face parcă mai frecvente ca în trecut. Atribuirea unui nume nu mai este însă un simplu semn de celebritate, ci un mod de a ușura referirea la acea teoremă.

— Cum se naște prestigiul unui matematician?

— Sînt două aspecte aici. Recunoașterea în interiorul comunității științifice și recunoașterea socială propriu-zisă. Cea de a doua depinde de prea mulți factori externi, accidentali, pentru a mă referi la ea. În interiorul breslei, lucrurile sînt ceva mai simple și mai stabile, prestigiul putînd fi evaluat cu indicatori de genul: „numărul lucrărilor publicate în reviste internaționale”, „numărul problemelor deschise de alți matematicieni și rezolvate în lucrările proprii”, și, mai pregnant decît toate, „numărul citărilor, numărul autorilor și lucrărilor care continuă cercetările proprii”.

— Cite citări aveți pînă acum, Gheorghe Păun?

— Vreo sută. Jumătate peste hotare.

— E mult? E puțin?

— E mult dacă privim dinspre 3-4, e puțin dacă privim dinspre 300-400...

— Cum vă mențineți în actualitate? Cum vă documentați?

— Apar tot mai multe reviste și la prețuri tot mai mari. O alternativă o reprezintă revistele internaționale de referate, *Mathematical Reviews* și *Zentralblatt für Mathematik* în primul rînd. Se poate afla de aici cam pe unde este „frontul”. Iar cînd un articol te interesează în mod special și mai ai și șansa să cunoști adresa autorului, i te poți adresa personal. Este un fel de precept ținînd de codul manierelor elegante în matematică să răspunzi unor asemenea cereri.

— Matematicienii nu prea vorbesc despre meseria lor. Par a se autoizola...

— Ba da, între ei vorbesc foarte mult despre ceea ce fac. Vorbesc matematică și nu despre matematică totuși. Într-adevăr, nu prea „popularizează”. Autorii români de cărți de cultură matematică pot fi numărați pe degete. Nu mă refer la compilări, caleidoscoape, culegeri de anecdote. Mi-e greu să spun de ce. Comoditate? Lipsa de interes pentru o asemenea întreprindere? Lipsa unei motivații suficiente? Dificultatea cea mare este transpunerea în rolul cititorului de tip „cultură generală”, „om de pe stradă” cum se spune, pentru a-î vorbi pe înțeles și a nu comite o carte de matematică propriu-zisă; dar e o dificultate surmontabilă. Fapt e că matematicienii nu prea ajung să scrie. Ceea ce e în dauna matematicii, pentru că despre ea trebuie vorbit — și cel care ar trebui s-o facă sînt în primul rînd matematicienii.

— Sînteți un contraexemplu la cele spuse mai sus. Ați publicat și o carte SF. Ce reprezintă SF-ul pentru dv.?

— O formă de literatură, cu posibilități și restricții specifice. Un mod al literaturii de a se adapta la progresele în cunoaștere, în știință în primul rînd. Mă mir și eu retoric — iar ideea nu-mi aparține — cum se face că literatura „generală”, obișnuită vorbește atît de puțin despre știință, despre frământările, oamenii și implicațiile ei, în condițiile în care frământările și implicațiile științei ne privesc atît de mult, formează o parte atît de importantă a civilizației moderne. Literatura ar rămîne în urmă, în orice caz ar pierde o mare parte din realitate dacă nu ar cuprinde și ceea ce se numește SF. Ar fi ca și cînd literatura ar ignora trecutul, neînglobînd și o literatură istorică.

— Și GO-ul vă preocupă desu de mult...

— Aici e vorba de altceva. Am început să mă ocup de GO ca de orice alt joc, fără nici un fel de intenții deosebite. Obiectivul inițial a fost o serie de articole în revista *Știință și tehnică*. Succesul a depășit însă și așteptările mele și, cred, și pe cele ale revistei. Lipsa mea de modestie în această direcție este evidentă. Compensată însă de mărturisirea că nu am atîns o putere de joc prea mare, iar mulți dintre cei care au învățat GO din revista *Știință și tehnică* sînt deja mai tari ca mine.

— Matematică — cercetare, dar și popularizare — literatură, GO — de fapt jocuri logice în general. Nu e prea mult pentru un singur om?

— Nicidecum. Pe de o parte, aceste trei activități se asociază foarte bine, nu sînt nici prea departate, dar nici nu se supraun în mod plictisitor. Pot, deci, trece de la una la alta cu sentimentul că mă odihnesc. Pe de altă parte, preluînd o formulare dintr-un roman de Dinu Săraru, „copiii mei sînt fii de țărani”. Și am fost obișnuit dintotdeauna să lucrez continuu, zi-lumină, ca la munte, și chiar mai mult.

— O întrebare de necheier: ce cărți aveți în pregătire?

— Una de matematică (în engleză, în colaborare cu un matematician din R.D.G.), una de popularizare, una de literatură (mai degrabă fantastică și absurdă decît SF) și, în fine, cea mai apropiată, o carte despre jocuri. Titlurile sînt încă provizorii, așa că nu le dezvălui. Și să nu uit: ediția a două a cărții de GO. Ce va urma, nu știu. Oricum, următorii 3-4 ani sînt ocupați...

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

Ca răspuns la scrisoarea tovarășului Victor Ciuchi din Filipești, județul Bacău, **Miliția județului Timiș** ne informează că în stația Buzias și pe trenurile care circulă pe ruta Timișoara — Buzias s-au executat sistematic acțiuni și controale în scopul combaterii speculei cu produse de proveniență dubioasă și a altor fapte de natură penală sau contravențională. Astfel, în cursul acestui an, pe această rută s-au confiscat bunuri în valoare de peste 70.000 lei, s-au depistat câteva elemente parazitare și s-au aplicat mai multe sancțiuni contravenționale. Aceasta, paralel cu desfășurarea unei intense munci de prevenire și educare, ceea ce denotă că situația sesizată este în atenția organelor de miliție care iau toate măsurile pentru a o lichida, contribuind astfel la ridicarea gradului de civilizație și siguranță a transportului feroviar din zonă.

„...Bolnavul face o mișcare bruscă a capului și acul pătrunde în tegumentele provocând un emfizem al feței și al pleoapei inferioare. Se face tratamentul adecvat cu antibiotice, dar evoluția fiind nefavorabilă, se decide internarea... (..) La data de 27.X.1984, bolnavul se reîntrează în secția O.R.L. a Spitalului municipal Arad cu diagnosticul de „rinosinuzită maxilară dreaptă de formă polipoasă și osteită, abces nazogenian drept”. (...) Bolnavul a fost pensionat, deoarece a epuizat cele 180 de zile de concediu medical (...). Din examinarea întregului plan terapeutic a reieșit că acesta a fost corect aplicat... nu se constată greșeli medicale”. (Din răspunsul Direcției asistenței medicale din cadrul Ministerului Sănătății, dat la scrisoarea lui Șandru Blagu din Almaș, județul Arad, și înregistrată la noi sub nr. 4200/1985).

O singură nedumerire care șochează și pune sub semnul întrebării seriozitatea întregului răspuns: Cum este posibil ca un medic specialist să nu ia măsuri de siguranță și să... scoape acul cel distrugător?! ..

Într-unul din ultimele numere ale revistei dv. un cetățean întreba cum să facă o crescătorie de dihori. Mai în glumă, mai în serios, l-aș spune și eu ceva. Anume, să nu ia exemplu de la I.E.L.I.F. din comuna noastră care, sub niște fascine de răchită și paie vechi, și-a... amenajat o „crescătorie” cu un număr destul de mare de dihori, o adevărată vizuină cu

15 ieșiri... Voracele animale își procură singure hrana de prin împrejurimi. Mie, într-o singură noapte, mi-au înhățat 12 pui de găină, fapt pentru care eu, personal, n-aș prea fi de acord cu asemenea crescătorii. Dar, sigur, nici dihorii, cit is ei de dihori, nu trebuie masacrați, ci propun de aceea să fie menținuți într-un număr optim, pentru a nu zdruncina echilibrul ecologic. (Mircea Păun, comuna Uivar, județul Timiș).

Consiliul popular al județului Caraș-Severin, Secția arhitectură, sistematizare, tehnică, investiții, ca răspuns la scrisoarea medicului Andrei Szabo din Reșița, ne informează că amplasamentul unui dispensar medical în microraioul IV din Reșița a fost prevăzută în detaliu de sistematizare întocmit pentru acest microraiou. Construindu-se aici ultimele blocuri de locuințe, se poate justifica acum necesitatea și oportunitatea acestui obiectiv. Pentru a putea construi dispensarul respectiv, s-au făcut demersurile introducerii obiectivului în plan, s-a întocmit nota de comandă și s-a înaintat spre avizare. Prin plan se prevede că execuția să înceapă în trimestrul II al anului 1986.

Iată cazul relatat de **Marius Vasilev din Hunedoara**, str. Batiz nr. 9, bl. D 2, sc. A, ap. 7: După ce am obținut transferul de la I.P.E.G.H. la Ocolul silvic Hunedoara, m-am prezentat la I.P.G.H., secția Teiuc, să-mi ridic carnetul de muncă, dar am aflat cu stupeoare că tovarășa Andrei Stela, inspector P.I.R., mi-a pierdut acest indispensabil document. După nenumărate intervenții și reveniri, dumneaei a catadicsit să-mi facă o nouă carte de muncă. Alt timp pierdut, alte rugăminți și promisiuni, și iată că, până a mi se elibera alt document, s-a expirat și termenul de transfer, am pierdut și noul loc de muncă. Din cauza funcționării neglijente, am stat trei luni de zile fără lucru, mi-am pierdut o serie întreagă de drepturi și, până la urmă, am fost nevoit, cu chiu cu vai, să mă încadrează din nou la aceeași întreprindere de unde plecasem.

Întreprinderea de vagoane Arad: Urmare articolului publicat în nr. 32 din 9 august a.c., prin care au fost sesizate unele aspecte negative din activitatea întreprinderii noastre

In ce privește recuperarea deșeurilor metalice de span, vă informăm că s-au luat măsuri operative pentru eliminarea deficiențelor constatate. Conducerea întreprinderii a nominalizat un colectiv de cadre de specialitate care a pus în funcțiune mașina de brichetat, realizând astfel primele brichete de span. În prezent se amenajează platforma betonată și se montează benziile transportoare care vor asigura alimentarea mecanizată a sfărâmătorului de span și funcționarea în regim normal de lucru a întregii instalații în jurul datei de 23 septembrie a.c.

Avem o nepoțică și, la vârsta de 6 luni, ne-am pomennit cu ea că nu se simte deloc bine și scade repede în greutate. Consultând mai mulți medici, n-am reușit să aflăm un diagnostic precis: unii spuneau că fetița ar suferi de o boală congenitală, de cardiopatie ischemică, alții că ar avea stenoză pulmonară. Desperați, ne-am adresat atunci dr. Reveica Butnar, de la Spitalul din Cimpina, care, după un minutios consult, a dispus intervenție urgentă în spital și, după două săptămâni de tratament intens, efectuat cu deosebită competență și probitate profesională, nepoțica a fost pusă în afara oricărui pericol. A luat peste 2 kg în greutate și acum răsflăm ușurați: a împlinit 1 an și 4 luni și avem temei să spunem că e perfect sănătoasă, fapt pentru care vă rugăm din suflet să transmiteți întregului colectiv medico-sanitar al spitalului din Cimpina, și îndeosebi doctorilor Reveica Butnar, Mitrache și Popescu, cele mai călduroase și sincere mulțumiri pentru că ne-au readus în casă liniștea și bucuria. (Ion Anghelahe, Cimpina, aleea Rozelor nr. 3).

Ing. Miron Zeno, directorul Institutului de cercetări științifice și inginerie tehnologică de mașini și instalații pentru industria alimentară și frigorifică (I.P.I.A.F.), aduce câteva comentarii utile și oportune la articolul „Prima linie de imbuteliere a apelor plate”, publicat în **Flacăra** din 2 august 1985: „...Este perfect adevărat că imbutelierea decurge în condiții sterile, dar s-a omis să se amintească măcar faptul că instalația de sterilizare cu raze ultraviolete a fost concepută și realizată în faza de prototip de către institutul nostru. Putem aminti în continuare că mașinile de închis butelii, de etichetat, introdus butelii în cutii de carton, de lipit și sigilat cutii, precum și transportoarele de butelii și navete tot de noi au fost proiectate și executate, iar montajul și reglajul tuturor acestora la Fabrica de bere Constanta (beneficiara primei linii tehnologice de acest fel din țară — nn.) s-au efectuat de un grup de muncitori de înaltă calificare din institutul și de la Întreprinderea „Technofrig”, condus de ing. Trifan Grigore Teodor”. Să dăm deci Cezarului ce-i al Cezarului!..

Ca răspuns la nota critică apărută în numărul din 19 iulie/1985 al revistei, **Oficiul județean de turism Brăila** ne comunică: În atenția O.J.T. Brăila stă modernizarea în continuare a stațiunii Lacu Sărat, astfel că recent s-au dat în folosință două noi solarii moderne construite și dotate cu utilaje necesare, s-a mărit spațiul destinat plajei de pe malul lacului. În acest trimestru sînt prevăzute să înceapă lucrările de ridicare a gradului de confort al casei de odihnă „Lilia-cul”, care va deveni hotel de categoria I-a, cu 152 locuri, s-au reparat deja toate vilele care nu corespundeau solicitărilor, se construiesc încă 3 vile ce vor intra în funcțiune în luna mai 1986, s-a dat în folosință, complet renovat, clubul din stațiune. În viitor se va acționa, în baza studiului com-

plex realizat de către Institutul pentru Economia Comerțului Interior, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și Institutul de Balneologie București, pentru dezvoltarea stațiunii, în special pentru tratamente, urmînd ca agrementul să fie mutat pe lacul sărat nr. 2, care are aceleași recunoscuțe și incontestabile proprietăți curativo-terapeutice.

Ne scrie Constantina Costache de la Combinatul de prelucrare lemnului București: Poposind de curind în Țara Hațegului, în comuna Barumare, am avut fericitul prilej să vizitez casa Mariei Hord-Garba, neobosită colecționară de obiecte de artă populară. I-am trecut cu emoție pragul și am rămas surprinsă și emoționată de multitudinea, autenticitatea și frumusețea fără seamăn a exponatelor domniei sale. În afara unor costume străvechi, reprezentînd portul dac de prin partea locului — adevărate unicate în materie —, sînt expuse aici, după o concepție riguroasă și cu mult bun gust, costume de mire și mireasă, li, ștergare, oprege, opinci și numeroase obiecte vechi de uz gospodăresc etc., strînce cu dragoste și sîrg într-o viață de om, spre a le păstra și lăsa moștenire generațiilor viitoare. La cei peste 80 de ani ai dumisale, Maria Hord-Garba declară cu mîndrie că nu trebuie să uităm niciodată că sîntem și dăinuim din vremuri imemorabile pe aceste minunate meleaguri, că avem datoria să le apărăm ca pe lumina ochilor și să le păstrăm intacte. Pentru dragostea ei statornică față de minunatul nostru port popular și față de tradițiile înaintate de muncă și viață ale populației din această străveche vatră românească, pentru pilduitorul său gest de adevărat patriotism, octogenara din Barumare merită cu prisosință stima și prețuirea noastră.

Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Brașov, ca răspuns la scrisoarea petentei Maria Constantin: Potrivit Hotărîrii nr. 20/17.07.1984 a comitetului executiv al consiliului de conducere al Ministerului Petrolului, cînd prin contorul comun se măsoară consumul pentru mașini de gătit cu gaze pentru uz casnic, cunoscute și sub denumirea de mașini tip aragaz și mașini de gătit cu plită (metalice obișnuite, tip cismă, Vesta sau similare), în calculele de departajare a consumurilor mașina de gătit cu plită va fi considerată echivalentă cu patru mașini de gătit cu gaze (aragaze). Aceste dispoziții de mai larg interes cetățenesc au fost prelucrate cu asociațiile de locatari din municipiul Brașov, pentru conformare.

Mă numesc Maria Neda din Craiova, cartierul Brazda lui Novac, bl. D 31, sc. 2, ap. 4 și aș vrea să vă spun că, în ziua de 3 septembrie, după-amiază, am plecat din Craiova spre Tulcea cu fiicele mele, cu ginerele și cu nepotul, cu autoturismul meu personal. După ce am ieșit din Slobozia, mi s-a blocat roata din față a mașinii și, în miez de noapte, am rămas în pană. Treceau mașini după mașini și le făceam semn cu mîna să-mi dea un pic de ajutor, dar toți erau grăbiți. Spre crăpatul zorilor, cînd nu mai aveam nici o speranță, iată că, fără să-i fac semn, oprește un bărbat în jur de 35-40 de ani. I-am explicat ce s-a întimplat, s-a dus de și-a luat trusa cu scule din propria lui mașină și, după aproape o jumătate de oră de trudă, mi-a deblocat roata, ne-a însoțit apoi pînă la „Autoservice” Slobozia, unde am făcut reparația de rigoare, și n-a plecat pînă ce am terminat. Am încercat să-l răsplătesc pentru tot ce făcuse pentru noi, dar ne-a refuzat categoric, zicînd că este foarte bucuros că a putut să ne dea o mînă de ajutor tovarășesc. Grăbit, a urcat la volanul mașinii și a pornit spre Constanța, noi ne-

avînd nici măcar timp să-i mulțumim sau să reținem numărul mașinii. Încerc s-o fac acum, rugîndu-vă să publicați rîndurile mele de prețuire pentru acel om de aleasă omenie căruia, eu și întreaga mea familie, îi mulțumim din adîncul inimilor.

Publicăm, da, pentru frumusețea și omenescul gestului...

Primum de la pensionara Maria Elena Balcă, domiciliată în București, sectorul 1, str. Plaiul Muntelui nr. 7: Pe 24 iulie a.c. am plătit la Depozitul nr. 105 cantitatea de 2.200 kg lemne de foc și 1.000 kg cărbuni și mi s-a spus că le voi primi acasă peste cel mult o lună de zile, dar iată că ne apropiem de sfîrșitul lunii septembrie și n-am primit nimic. M-am dus la depozit de mai multe ori ca să urgentez treaba, că sînt femeie bătrînă și bolnavă și trebuie să merg la un tratament medical la Timișoara, dar șeful depozitului, tovarășul Ciorchiță, mi-a reproșat că, dacă-l ambiționez, nu-mi va da lemnele nici în decembrie. Rugămîntea mea n-a fost luată în seamă și eu trebuie să plec dar imi e teamă că în lipsa mea camionagii vor face cum au mai făcut și anul trecut cînd, în loc de 2.200 kg lemne plătite, mi-au adus cu 450 kilograme mai puțin, iar diferența nu mi-au mai restituit-o nici pînă azi. Așa că sînt într-o situație disperată și vă rog să mă ajutați, să faceți ceva pentru mine.

Pagină realizată de MIHAI STĂNESCU

Poșta redacției

Andrei Dumitru — Timișoara: De permise gratuite pe C.F.R. beneficiază și personalul încadrat cu contract de muncă pe durată nedeterminată în unități de căi ferate, transferat în interesul serviciului la alte unități, de unde a fost pensionat, dacă are vechime în unități de căi ferate de minimum 20 de ani femeile și 25 de ani bărbații **■ Nicolae Cumber — București**: Fiind pensionat cu invaliditate gradul III și lucrînd cu 1/2 normă, plata pensiei se face prin unitatea unde lucrezi **■ Grup învățători — Buzău**: Pentru anul școlar 1985-1986 nu s-a organizat concurs de transferare **■ Constantin Iosiv — Lapoș (Prahova)**: La reîncadrare nu beneficiați de vechime neînteruptă în aceeași unitate **■ Ioana Dăscălescu — Piatra-Neamț**: Dacă soțul dv. îndeplinește condițiile legale — fiind încadrat în muncă cu contract pe durată nedeterminată — alocația se va plăti numai lui, chiar dacă nu este tatăl copilului dv. **■ Gheorghe Walesch — Bunești (Brașov)**: Cu pensie I.O.V.R. gradul III nu aveți dreptul și la a doua pensie **■ Ilina Lăzărescu — Slatina**: Puteți beneficia de pensie de urmaș de pe urma soțului decedat dacă aveți cel puțin 10 ani de conviețuire cu soțul decedat **■ Ion Negreanu — București**: Numai invalizi și accidentații de război încadrați în gradul unii de invaliditate sau mari mutilați au dreptul să călătorească gratuit cu mijloacele de transport în comun, urban în localitățile în care domiciliază. Pentru cei din Capitală aceste aprobări se dau de către Oficiul de Asistență socială a municipiului București **■ Constantin Popescu și Nicolae Mărculescu — Horezu-Alunu (Vâlcea)**: Trimiterile oamenilor muncii la tratament balnear și odihnă în stațiuni balneoclimaterice, prin sindicate se fac în timpul concediilor de odihnă sau al vacanțelor. Perioadele respective nu pot fi considerate concedii medicale **■ Costică Mihai — Tulcea**: Pe timpul cit ați prestat activitate cu program normal de muncă nu aveți dreptul să primiți pensia de invaliditate de gradul III.

MARGA NEDELEA

Dincolo de aparențe
Ziua mielusei, noaptea zmei

Ipotezele despre autorii spargerilor nocturne de locuințe, care începuseră să se țină lanț spre finele anului trecut în municipiul Bacău, se epuizaseră pe rînd fără niciun rezultat. Nu era vorba de infractori locali cunoscuți. Nici de indivizi fără ocupație, pretabili la asemenea fapte. Nu se confirmase nici presupunerea că hoții ar fi putut să vină de prin alte părți. Care era, totuși, misterul?

Căpitanul Constantin Iftode, șeful miliției municipale, ajunge la concluzia că nu se mai poate rezuma la „analize și îndrumări”. Frecvența ca și gravitatea „cazurilor” impunea intensificarea măsurilor specifice, concentrarea de forțe, căutarea de noi piste care să asigure succesul. Faptul că numai în câteva luni numărul spargerilor se apropia de cinci-sprezece, iar la unele dintre acestea pagubele depășeau sute de mii de lei, puneau serios pe gânduri pe cei care au datoria să apere avuții și liniștea cetățenilor. Șeful miliției locale hotărăște să prela nemijlocit coordonarea eforturilor pentru descoperirea spărgătorilor de locuințe.

„Trebuie să extindem aria preocupărilor noastre de identificare a elementelor care se pot deda la săvîrșirea de spargerii, chiar dacă, la prima vedere, nu lasă o asemenea impresie — este de părere, la un moment dat, ofiterul Iftode. Unii, pentru a ne deruta, își pot masca activitatea tenebroasă, încadrîndu-se formal în cîmpul muncii” — a mai adăugat șeful miliției locale.

În baza acestei supoziții, ofiterii și subofiterii angrenați în acțiunea pentru dezlegarea enigmatelor spargerilor de locuințe, încep să aibă în vedere și indivizi care, deși la locul de muncă se comportau normal, atrăgeau totuși atenția prin cheltuielile ce depășeau posibilitățile legale de câștig. Astfel de semne de întrebare s-au ridicat în legătură cu patru tineri de la Cooperativa „Constructorul” din Bacău: Lambert Stoian, 18 ani; Renato Stoian, 18 ani; Marinică Ciubotaru, 24 ani și Doru Marcel, 25 ani.

Într-adevăr, comportarea acestora la locul de muncă putea fi considerată ca ireproșabilă. Și în privința cazierului, cu excepția lui M.C. care executase o pedeapsă pentru furt din buzunare, băieții erau „curați”. Numai că, pe lângă cheltuielile exagerate pe care le făceau, stîrneau suspiciuni și prin modul în care își petreceau nopțile, plecînd de acasă ore în șir și colindînd străzile, mai ales în grup, dar cu discreție...

Comportarea aceasta, pe lângă alte indicii care dădeau de bănuț, a completat motivele care impuneau efectuarea unei descinderi simultane la domiciliile suspectilor, prilej cu care s-au descoperit o mare parte din obiectele reclamate de păgubași, dovădindu-se în cele din urmă că grupul respectiv, condus de Renato Stoian săvîrșise nu mai puțin de 15 spargerii cu prejudiciu total de 394.731 lei.

MIHAI GROZAVU

„Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11 — 14.

RECUPERAREA

Am încercat, în urma raidului întreprins împreună cu una dintre echipele de control ale oamenilor muncii prin centrele de achiziții — sticle și borcane, să descălcăm firul, destul de încurcat, al problemei recuperării acestor tipuri de ambalaje. La invitația făcută de tovarășul director coordonator Nicolae Simion, m-am prezentat la I.L.F.-Militari. În birou era și unul dintre cei ce cunosc bine tema discuției, inginerul Sorin Rădulescu, șeful biroului aprovizionare tehnico-materială și transporturi.

De la bun început, directorul Nicolae Simion declară că de cinci ani se străduiesc să aplice Decretul 146 — „să umblu plin pe plin” — cu alte cuvinte, mașinile să plece încărcate cu marfă pentru aprovizionarea pieței și să se întorcă cu ambalaje. I.L.F.-ul are tot interesul să ridice borcanele, acum când fabricile de conserve îi presează și apoi recuperarea este un indicator al retribuției. Deci, nu se pune problema lipsei de bunăvoință. Atunci, care sînt cauzele situației actuale, în care sticle și borcane zac de luni de zile nedizdate, blocînd unele depozite? Ar fi mai multe, mi se explică la I.L.F. Militari.

— În primul rînd indisciplina conducătorilor auto. Se lucrează cu mașini închiriate de la I.T.A. și I.T.A.C. București. Controlul din partea dispecerelor acestora este insuficient și asta generează indisciplina. Aș putea să scriu, în legătură cu treaba asta, o „trilogie a transporturilor” — glumește cu amărăciune directorul. Să vă dau un exemplu „cald”. Azi dimineață am trimis la ora 7 două mașini încărcate cu marfă. La ora 12 sunau toate telefoanele: n-au ajuns în piețe. Apoi, șoferul îmi cere delegat pe mașină. Dar, de unde să iau sute și sute de delegați, cînd n-am nevoie de atîția, decît 3-4 luni pe an? Sînt interesat să ridic ambalajele, dar nu pot să trimit mașini speciale, pentru că trebuie să merg, „plin pe plin”. Și, chiar cînd șoferii sînt serioși, disciplinați, puși pe treabă, intervin situații ca cea din 8 august, deci luna trecută.

Mi se arată un bon de transport. Conducătorul auto Ma-

rin Tudorache de la I.T.A.C.-Autobaza 2 a plecat în cursă la ora 8,30 cu o mașină încărcată de marfă, pe care trebuia s-o predea la mai multe magazine, după care urma să ridice ambalajele goale. O singură unitate, unitatea 37 de la I.C.L. Alimentara 3 a primit marfa. Restul unităților au refuzat-o, fără nici o justificare scrisă undeva. Mașina s-a întors la ora 19 cu marfa nepredată, motiv pentru care, sigur, că n-a putut prelua ambalajele. De ce? pentru că se fac

În problema sticlelor, scuze și acuze

comenzi la nivel de sector și nu pe unități, fără o prospecție prealabilă a pieței. Iar gestionarii, dacă nu au nevoie de marfa respectivă, dacă o au în depozit, o refuză.

— Care sînt tipurile de ambalaje pe care aveți obligația să le ridicați?
— Sticlele de sirop, de suc de roșii și borcanele de toate felurile, adică ambalajul specific activității I.L.F.-ului. În rest, I.C.R.A. este cea care trebuie să recupereze, pentru că este principalul furnizor al alimentelor.

La I.C.R.A. părerile sînt, însă, altele. Mi le expun Mircea Belu, director coordonator, și Niculina Plumb, director adjunct.

— Sticlele și borcanele sînt trimise pe piață nu doar de I.C.R.A. Vînd și I.L.F.-urile și AGROCOOP-ul și magazinele „Gostat”. Nu doar suc de roșii sau sirop ci și vin, apă minerală, otet etc., milioane de

sticle date pe piață pe care nu le mai recuperează și cad în sarcina celor de la I.C.R.A.

— Față de ceea ce introducem noi în magazine — declară tovarășul director Belu, colectăm anual 15-20 de milioane de sticle în plus. Zilnic recuperăm cam 6000 sticle. Aglomerarea se datorează faptului că ceilalți nu-și adună ambalajele și atunci, cade totul în spinarea noastră. Corecți ar fi ca și la unitățile I.L.F. sau la Gostat să se primească sticle și borcane contra marfă sau contra cost, așa cum se întâmplă la Alimentara. Poate nu toți știu, dar legea spune că cine dă pe piață produsul cu ambalaj, trebuie să și recupereze acest ambalaj, în întregime. Lumea s-a obișnuit să vină cu sticlele goale doar la Alimentara. Și, uite așa, „lanțul slăbiciunilor” se încheie la I.C.R.A., care trebuie să preia 156 tipuri de sticle, deși n-a vîndut atîtea. Insistăm ca I.L.F.-urile să-și recunoască și să-și preia toate sticlele, pentru a fi și noi degrevați. Mai e și chestiune de conștiință. Mulți își bat gura și aruncă scuze. Să știți că sînt multe centre care merg foarte bine: Hala Obor, Berceni Sud-1, Dobroanți. Avem și noi greutăți cu transportul. Camionul specializat, prevăzut cu macara pentru ridicarea box-paleților azi vine, mâine nu vine. Ar fi necesare creșterea numărului de box-paleți și a parcului de mașini dotate cu macarale. Luptăm cu recuperarea pentru că este o necesitate. Să știți că n-o primim ca pe-o fatalitate și nu sîntem dezarmați.

Cam astea ar fi scuzele și mai ales acuzele. Îmi amintesc primele vorbe care mi le-a spus încă de la telefon tovarășul director Nicolae Simion. „Din păcate, există obișnuința de a se arăta cu degetul către alții”. Nu-mi vine să-l contrazic. I.L.F. arată spre I.T.A., I.T.A.C. spre I.C.R.A., iar I.C.R.A. spre I.L.F. și I.T.A.C. Cel mai bine ar fi — este părerea tovarășului director Mircea Belu, care a încheiat discuția noastră — să se facă „așa cum zice cîntecul — Hai să dăm mină cu mină!”

Am avea de cîștigat cu toții.

LIANA MOLNAR

Pentru cei care au mașini, este inutil să precizăm că instituția service-ului a devenit mai importantă decît cea a policlinicii, să zicem, intrucît dacă, de pildă, rezolvarea unei dureri de mîsea o mai poți amîna pînă te apucă din nou, nu la fel se petrec lucrurile și cu permanentele mici probleme mari ale autoturismului. În virtutea acestui adevăr recunoscut tacit, în modesta comună Daia a fost înființat acum trei ani un service al I.J.P.S.P. Giurgiu, în care lucrează 6 oameni calificați, 9 ucenici, plus responsabilul Tudor Dumitru. Mică în dimensiuni și pretenții, această unitate își face conștiincios datoria, intrînd rapid în folclorul automobiliștilor, care au simțit că aici se face treabă de bună calitate, drept pentru care service-ul din Daia este căutat nu numai de giurgiuveni (deși în reședința de județ există trei unități similare), ci și de bucurăsteni și chiar de automobiliști din alte județe, mai îndepărtate. Magnetul care-i atrage aici este faimoasa instalație numită cuptor pentru vopsit, în care mașinile vopsite proaspăt se „coc” la raze infraroșii, rezultînd o calitate a lucrării de multe ori superioară celei din fabrică. Pe lîngă instalație, realizată cu mijloace proprii contează și priceperea meșterului Brutaru Mihai, unul din cei mai buni zece vopsitori din țară, după aprecierea șefului unității. Alături de el, tînichigii Chiriță Ion și Dumitru Marcel, care sînt căutați în mod special de clienții din multe județe, fac faima acestei noi venituri în familia service-urilor din țară.

Pînă nu demult, lucrurile decurgeau normal la Daia, în sensul că planul se depășea luna de lună cu mai mult de jumătate, ponderea cea mai mare deținînd-o operațiunile de tînichigerie și vopsitorie în care acest service, cum spuneam, și-a făcut un bun renume. Prin august, însă, a venit sorocul aplicării unei instrucțiuni a fo-

rului tutelar al întreprinderii republicane „Dacia-Service”, instrucțiune sau ordin, cum vrei să-i spunei, conform căruia nici-o unitate service din țară, indiferent de cine ar aparține, nu mai poate să execute vreo operațiune de întreținere și reparație de mașinile marca „Dacia” dacă nu are autorizație eliberată în acest scop de amintita întreprindere. Această decizie vizează, într-o ultimă instanță — laudabilă, ce-i drept — calitatea reparațiilor ce n-ar putea fi asigurate, chipurile decît dacă există

Un service ca un pește mic

acele condiții care justifică eliberarea autorizației de funcționare. De reținut că aceste condiții se referă în primul rînd la sculele și dispozitivele necesare asigurării, în principiu, unei înalte calități operațiilor efectuate — scule și dispozitive a căror procurare nu se află la îndemîna tuturor, cum este cazul și celor de la Daia. Aici, de pildă, din cauza absenței dispozitivului de echilibrat roți, sînt amenințate cu interzicerea și operațiunile forte ale service-ului — tînichigeria și vopsitoria, care se mai pot efectua, e drept, dar la alte mașini decît „Dacia”!

Această măsură este protecționistă mai degrabă pentru filialele „Dacia-Service”, care au toate dotările necesare dar care, în cazul județului Giurgiu (și nu numai aici) nu-și prea fac planul, decît pentru autoturismele cetățenilor, pen-

tru care o reparație de calitate, știm cu toții, nu depinde întotdeauna de nivelul tehnic al sculelor aflate în dotare. Ca să nu mai vorbim de faptul că o asemenea măsură handicapează evident inițiativele consilierilor populare în direcția autofinanțării și autogospodăririi, din moment ce astfel de unități service, foarte potrivite în noile condiții de întărire economică în profil teritorial, sînt reduse la tăcere sau înghițate, ca să zicem așa, de... pește cel mare numit „Dacia-Service”.

Inspectoratul județean Giurgiu pentru controlul calității produselor, după cum ne asigură tovarășul Dumitru Udrescu, inspectorul șef al acestei instituții chemate să aplice măsurile amintite, nu poate face rabat de la obligațiile care-i revin. O soluție normală ar fi ca service-ul din Daia să-și scoată autorizație doar pentru operațiunile pe care le execută foarte bine, dar nu se știe dacă „Dacia-Service” va fi de acord cu aceasta, ca să nu mai punem la socoteală timpul necesar pentru ca cei îndrituiți să elibereze o astfel de autorizație să vină să constate și să procedeze în consecință (inclusiv pe rețeaua „Dacia-Service” există unități specializate numai în anumite operațiuni).

Cum dotarea service-urilor, care tîn de cooperatie sau de consiliile populare, cu mijloace perfecționate de tipul celor de la „Dacia-Service” nu se poate face peste noapte, și cum ponderea covârșitoare a mașinilor care au nevoie de aceste instituții aparține mărcii „Dacia”, este de dorit, în interesul cetățenilor, în primul rînd, ca aceste service-uri să nu fie private de posibilitatea de a efectua lucrări pentru „Dacia”, în operațiunile pentru care pot asigura, bineînțeles, nivelul calitativ de care pe bună dreptate se îngrijește firma „Dacia-Service”.

OCTAVIAN DUMITRU

Ce m-a surprins, în primul rînd, la Livia Fleșeriu cînd i-am văzut mica expoziție de broderii și confecții imaginare și realizate de ea, într-o sală a Casei de cultură din Borșa, au fost, în mod sigur, curajul și spiritul ei de inițiativă. Fără măcar să-și dea seama, Livia Fleșeriu săvîrșea o mică cîitorie în istoria celui mai nou oraș al țării.

Cele patru expoziții anuale de confecții ale ei erau primele expoziții de acest gen ale istoriei localității, Reținiei, vărog: în fiecare an Livia Fleșeriu deschide cite o expoziție de modă nouă la nici 15 minute de pădurile negre ale Munților Rodnei, într-o zonă de turism intens, căutată mai ales pentru sălbăciția ei de multi alpinisti și schiori ai Europei. Ideea unei expoziții de modă ultra-modernă, la concurență cu Neckermannurile occidentului, cu exponate inventate în întregime de imaginația acestei femei, în plină zonă etnografică în care portul popular maramureșean e mai la el acasă decît blugii în Arizona, nu poate fi compensată decît cu ideea într-adevăr odihuitoare că marele concern Lévy-Strauss se interesează la modul cel mai acut de croiul cioarecilor maramureșeni publicînd chiar în miezul celei mai fierbinți și inebunitoare Americi un almanah de modă pe a cărui copertă strălucea o țărancă din Maramureș fotografiată de artistul fotograf Iuliu Pop. Iată ce minunat se compensează lucrurile în natură, în cultură și în confecții. Fiindcă eu cred cu toată convingerea că îndrăzneala Liviei Fleșeriu de a deschide o bresă prin imaginația ei febrilă în milenara tradiție maramureșeană a portului popular inventînd tocmai aici cele mai imaginabile modele de baine feminine trebuie să se lege pe

singur exemplar. Ce fel de sacose? Golf impregnate. Fiș. Pînă în luna martie a contractat încă 20 de mii pe o jumătate de an. Cifre, nu glumă! Iar între aceste cifre cu multe zerouri — o gospodină inteligentă care și-a transformat casa în atelier. Dar ce atelier! În unele luni își face planul în proporție de 300%. În februarie a trebuit să facă 35 de mii de sacose. A făcut mult mai multe.

Dar aceasta e numai o față a lucrurilor. Livia Fleșeriu face orice îi miroase ei că s-ar vînde. Acum nici nu i se mai merită să coase. Ea numai croieste. Creează. Inventează. Naste forme. „Cum un poet se gîndește să creeze ceva nou, așa mă gîndesc și eu zi și noapte ce model nou să mai inventez: rochiile, bluze, fuste, taloare, jachete, lenjerie de corp de dame, fete de masă, de pat, perdele, garnituri de cameră. Scriu direct cu foarfece pe orice alt material decît hirtia. Cît vor dura? Nu mă privește. Pe mine mă interesează ca nevoia de nou a omului să dureze, nu vechiturile pe care le inventez eu mereu. Căci pentru mine ele sînt deja niste vechituri din clipa cînd le-am inventat. Chiar dacă nu fac decît unicate: vine cineva la mine și-mi cere ceva deosebit pentru o împrejurare deosebită. Vedeți, mai nou, toți oamenii vor să fie mai deosebiți și tocmai prin asta se aseamănă atît de mult! Sînt exact unii ca și alții. Îi creez un model nou, îl cos pe loc, îl dau și abia după ce-a plecat îmi dau seama că nici nu mai știu ce formă nouă am inventat. E ca și cum ai improviza o strofă pe loc într-un album de familie. Albumul familiei în care eu improvizez mereu cite ceva se numește Borșa.

Am avea furnizori destul. Dar toți furnizorii nu fac contracte mici, ci de serie mare, indus-

Cioareci de Borșa căutați de Levi Strauss & Co

dedesubt cu continua stare de mișcare a tradiției populare. Altfel de unde atîta bun-gust și rafinament superstar?

Tocmai aici, imaginația Liviei Fleșeriu îndrăznește și mai mult. Ea vrea să organizeze chiar o paradă a modei la poalele Munților Rodnei. Nimic mai sublim decît fragilitatea clipei atîngînd eternul, evanescența modei aureolînd singonia milionară a florilor de mină din zăcămintele foștilor vulcani.

Căsătoria și cîitoria

Dar acum să mărim pasul călcîiului mașinii de cusut și să facem din pedala ei un velociped zburător: Livia Fleșeriu a învățat să brodeze singură. A deschis într-o seară televizorul. A auzit la o emisiune dedicată familiei că există forma aceasta de muncă la domiciliu. A pregătît imediat zece modele de broderie și le-a arătat celor de la Cooperativa „Pietrosul” din Borșa. A aflat cu acest prilej că de fapt cooperativele mesteșugărești au chiar sarcină să deschidă cit mai multe secții de prestări de servicii la domiciliu pentru a face economie de spațiu, mașini, energie. Cooperativa își dă materialul, își plătește chiria și curentul dar Liviei Fleșeriu nu i-a trebuit nici măcar atît din partea cooperativei. Ea a lucrat zece ani la S.P.L. Borșa unde șeful ei e contabil și și-a dat seama că pentru un consum de 10-15 kW, pentru 15 lei curentul și 70 lei chiria nu merită să-și piardă vremea atîția oameni să contabilizeze aceste cifre modeste.

Presedintele Cooperativei „Pietrosul”, Ioan Coman, a încadrat-o imediat. A lucrat doi ani singură. Din 1983 mai lucrează cu încă șapte femei, tot la domiciliu. A ajuns să fie acum printre secțiile cele mai rentabile ale cooperativei. Anul trecut, de un bun exemplu, a realizat planul în proporție de 199%. A ieșit a III-a pe cooperativă confecționînd 19 mii de sacose dintre care nu i s-a refuzat nici un

trială. Noi ne procurăm materialele de unde putem: de la Botoșani — integrată de in și binepă, de la Pașcani — perdelele, de la Năsăud — bum-bacul și tercotul, mătăsurile grele de la Timisoara și depozitul U.J.C.M. Baia Mare. Toate în cantități mici. Merg personal cu „Dacia” mea. Ce iau eu încap în portbagajul mașinii. Numai șoful strigă mereu la mine că-i mîncînd benzina. Dar și eu îi răspund lînd uneori 7000 lei pe lună, pe stat de plată”.

Livia Fleșeriu e o femeie cu idei. Energică și plină de imprevizibile inițiative. Ea are o filozofie a ei, o adîncă filozofie țărănească adaptată produselor pe care le economicește. „N-am nici un interes să ciupească materialul și la pref, ci să am cit mai multă clientelă, cit mai mult timp cu putîntă. Pun prețuri normale. Credeți că omul care cumpără n-are spirit de echivalare. Prețul meu merge gînd în gînd cu al cumpărătorului. Mă orientez să lucrez cu materiale cit mai ieftine. Interesul meu e să vînd! Chiar dacă am tarife extrem de mici, fac multe produse și îmi scot banii. Dacă fac produse puține și pun prețuri mari, nu se vînd și fac stocuri. Am fost zece ani tehnician de normare. Eu știu exact care sînt prețurile normale. Păcîlînd pe celălalt, te păcălești pe tine însuți. A doua oră nimeni nu mai cumpără de la tine. Există o inteligență a prețului, un bun comerciant trebuie să știe asta”.

Așa se explică faptul că exponatele celor patru expoziții de pînă acum ale Liviei Fleșeriu n-au putut rămîne mai mult de o zi în sala Casei de cultură. Ele au fost pur și simplu răpite încă de pe drumul spre expoziție.

A știut poporul român ce spune cînd a inventat genialele versuri pe care le-a scris pe pereții celor mai diverse magazine alături de obișnuitele reclame comerciale: „Uritului n-ai ce-i spune / Cu frumosul du-te-n lume”.

ION ZUBAȘCU

Cind s-au mutat in imobilul din strada Naum Rimniceanu nr. 24 — asta s-a intimplat cu vreme in urma — cei doi locatari principali de la parter și etaj, împreună cu familiile lor, se înțelegeau de minune; își dădeau binețe, se ajutau și se respectau. Oameni onorabili, cu o corectă înțelegere a grijii față de bunul obștesc, s-au bucurat la început nu numai de confortul apartamentelor oferite de stat, ci și de suprafața de teren din jur, chiar dacă în vremea aceea era doar un fel de groapă mare de gunoie în care se zbcuiau în voie pisicile și ciinii de pripas ai cartierului.

Cel mai incântat s-a dovedit a fi locatarul apartamentului de la parter, unul dintre cei care a înțeles bine imperativul politicii partidului nostru privind valorificarea cit mai chibzuită a fiecărui petec de pământ. În puținul său timp liber, îndosebi duminica, trebaluța de zor, împreună cu soția și feciorul, fie la astupatul gropii și nivelatul terenului, fie la răsăditul legumelor și al florilor. În locul pietrișului și nisipului arid au adus pământ negru, roditor, pe care îl procuraseră cu trudă și cheltuială tocmai de undeva, de la marginea Bucureștiului. Au sădit apoi, cu aceeași dragoste și grija, cițiva puiței de pomi fructiferi și vreo două duzini de butuci de vie nobila. Au săpat iar și iar, au plivit, au udut.

Si iată cum fostul maidan sau groapa de altădată s-a transformat ca în poveste, devenind de fiecare dată, primăvara, un adevărat paradis vegetal, cu legume, cu flori multicolore, cu multa, foarte multa verdeață. Vița-de-vie, așezată frumos pe sirmă și pe spalieri metalice, începuse să intre pe rod și își răsfața în rouă strugurii mari, cu boabe strălucind ca lacrima de chihlimbar, iar toamna umplea sufletele oamenilor numai cu soare și bucurii. Către început de octombrie, strinși roată în jurul unei buburugi de dud tăiat, toți locatarii, și virșnici și copii, beau must cu ulcele de pământ și se înfruptau pe săturate cu strugurii cei mai gustoși din lume, proveniți din munca lor, culeși din propria grădină. Bucuria cea mai tonică o furnizau nu atât mustul cel dulceag și înțepător, strugurii sau fructele mari și gustoase procurate în acest fel, cit mai ales florile. Da, florile... Pentru că peste grădina din Naum Rimniceanu 24 domnea însăși Regina nopții. Seară de seară, din iunie și pină-n octombrie, la căderea brumei, ea își deschidea larg petalele de culoarea laptei și îmbălsăma văzduhul cu parfumul său discret și cu adiere de zefir... De departe se simțea că pe aici, pe undeva, se află grădina lui Mihai.

Asta a fost pină în primăvara. Ca din senin, fără un motiv anume, familia inginerului horticoltor Laurentiu Obrejeanu, locatarul apartamentului 2 de la etaj, a început să... facă opi-

nie separată. Adică, să nu mai privească cu ochi buni lucrarea și zelul gospodăresc al omului de la parter, devenit și el între timp mai sobru și mai facturn. Între cele două familii au apărut disensiunile. Se iscau din te miri ce. „Sigur că nimeni nu pretinde o deplină armonie între colocatari — ni se plînge locatarul de la parter —, dar inginerul Obrejeanu a depășit măsura. Lăsînd la o parte bună-cuviința, el și-a permis să mă insulte și să mă jignească, deși eu nu-l provocasem cu nimic, nu-i făcusem nici un rău. Pur-tîndu-se sfidător, a strigat într-o zi că nu-l mai interesează grădina. Că refuză categoric să participe la întreținerea curții și a instalațiilor comune aferente apartamentelor. De ce? Nu a binevoit să-mi dea vreo explicație, a spus doar că așa vrea el. Dintr-o neînțeleasă răutate, a blocat intenționat cu vreascuri canalul de scurgere a apelor menajere, ceea ce a dus

la rădăcină. Cele mai edificatoare sint cuvintele ing. Mădălina Grumezea: „Intr-o zi eram alături și croșetam, și l-am văzut pe vecinul nostru de la etaj aruncînd într-o lădiță, din loc in loc, un fel de praf fin, alburiu. Intuindu-i intenția, i-am și zis că-i murdar ceea ce face, el atunci mi-a răspuns că... aruncă nisipul de la pisici, dar mă roagă să nu spun nimănu, că nu-i nimic rău. Dacă era nisip, el rămînea și după udare, nu dispărea. În sfîrșit, Valeria Zidăroiu, laborantă, nepoata locatarului de la parter: „Venisem pe la unchiul și rămăsesem acasă și am văzut-o pe vecina de la etaj în grădină, aruncînd într-o lădiță o pulbere de culoare albă. Credeam că, cine știe, poate dă cu ceva îngrășămînte, nici prin cap nu mi-a trecut mie că dînsa ar putea otrăvi grădina. Pe urmă am aflat că și soțul dumneael făcuse într-o altă zi același lucru“.

Evident că unele deosebiri și mici incertitudini există în spusele vecinilor. Ei sint unanimi însă în a aprecia că individul nu trebuie căutat prea departe, că el se află undeva foarte aproape. Ingerul Obrejeanu, cu care de asemenea am discutat, spune, rosîndu-se la față, că e nevinovat: „Că nu dumnea-lui a ucis Regina nopții... Bănuiala rămîne doar simplă bănuială și atît. E posibil ca cel bănuït să nu fie vinovat. Adevărul îl poate releva doar o investigație de specialitate.

Cine să fie comis nesăbuita? Cine să fie autorul acestui act greu de calificat? Dacă, să presupunem, un copil nevinovat lua și el întimplător să mî-nince o roșie sau o fructă? Sau, și mai rău, dacă otrava intră în apa de băut? Te cutremuri doar și gîndindu-te la asta!...

Expertiza chimică asupra probelor indică prezenta în sol a unor cantități de zece ori mai mari (între 2,61 și 42,14 mg/kg) de propaclor, folosit în combaterea buruienilor de orice fel. Cel puțin un an solul astfel înfestat nu mai poate oferi legume și fructe bune de consum! Teribilul erbicid e componentă activă a unor produse foarte toxice ce poartă denumiri ca Satecid, Ramrod, Niticid etc., care nu se găsesc în comerțul nostru și pot proveni numai de la o firmă specializată. Întimplător, inginerul horticoltor L.O. e angajatul unei firme care are în nomenclatură tocmai astfel de erbicide.

Identificarea precisă a făptușului s-o lăsăm, deci, pe seama celor în drept, adică a organelor de justiție. Indiferent cine va fi pină la urmă vinovatul, fapta rămîne una dintre cele mai reprobabile. Prin gravitatea consecințelor pe care le implică astfel de nepermise răfuiele, gestul însuși trece dincolo de perimetrul relațiilor firești dintre doi vecini. Am relatat totuși fapta spre a vă da seama cit de dăunătoare și nefastă poate deveni uneori neînțelegeră, încălcarea regulilor elementare de bună convietuire dintre oameni. Un motiv în plus de a trage învățămînte și de profundă reflecție.

Atentie, deci, nu numai florile pot fi otravite!...

MIHAI STĂNESCU ■

Izvorul curge, problemele rămîn

Petru Lungu și Didoff Swoboda — ingineri ai laboratorului de studii hidrogeologice de la Institutul de medicină fizică, balneoclimatologie și recuperare medicală — punctează cîteva dintre problemele legate de necesitatea imperioasă a unei cit mai raționale exploatare a rezervelor de ape minerale — și îndeosebi a celor cu efecte terapeutice pregnante —, a unei mai severe protecții a sîndelor de unde se obțin aceste ape și a unei utilizări a apelor medicinale în conformitate cu ceea ce ele și sint, adică niște excoelente medicamente naturale.

Cercetătorii nu teoretizează excesiv, ci vin cu exemple cit se poate de edificatoare, exemple ce pun în lumină, cu pregnanță, dezinteresul cu care sint privite și tratate asemenea ape, oferite cu generozitate de subsoiul nostru, dar care, neglijate continuu, pot fi degradate și chiar pierdute. Am reținut — atît ca temă de meditație, cit și ca puncte de pornire ale unei atente investigații a aspectelor ce ne-au fost prezentate — exemplul Ivandei (despre care revista noastră a mai avut prilejul să scrie), considerat drept cazul tipic de abdicare de la cea mai elementară protecție a perimetrului destinat exploatareii unei ape unice în țară, apă sulfurată, purgativă, care este, în acest moment, grav amenințată bacteriologic, fără însă a i se fi degradat în vreau fel calitățile curative.

Datorită acestui mod de a privi lucrurile, s-a ajuns la starea actuală în care se găsesc apele minerale (atît cele de masă, cit și cele medicinale), așa s-a ajuns la nesăritatea unor măsuri grabnice impuse de redresarea unor zăcămînte sau lacuri cu proprietăți terapeutice recunoscute.

În concluzie, cei doi pasionați ingineri socotesc de importantă capitală renunțarea la modul curent de a gîndi (chiar de unii specialiști) că izvorul curge de cînd lumea și va mai curge, de ce trebuie să-l alintăm și să-l îngrijim atît? Dacă vom raționa așa și pe mai departe, izvorul va curge, e drept, dar problemele ridicate de superficialitatea sau neglijența celor care trebuie să-i gospodărească apa rămîn. Deseori e nevoie de multe decenii pentru a repara ce s-a stricat în cițiva ani. Se cuvine grabnic eradicată prejudecata după care apa minerală nu are nevoie de studiu prea mult și de prea atentă intervenție.

D. M. ALEXANDRU ■

Cine a ucis regina nopții?

la inundarea beciului meu, a dat libertate deplină copiilor să ia în răspăr grădina“.

Pe inginer el deranja pare-se cite ceva din grădina casei. Ce anume, greu de aflat. „Vezi, dumnea-ta, vița asta?! — i s-a adresat el, tam-nesam, unui vecin, care-și îngrijea, vizavi, florile de lingă gard. Să știi că eu o pot distruge în cițiva clipe pite!...“. Cel interplat, vecinul Radu, n-a luat atunci în seamă spusa lui și nu i-a dat importanță. Sigur este că într-altă zi inginerul de la etaj i-a impus vecinului de la parter să-i elibereze grabnic terenul, că el vrea să însămînteze toată grădina cu gazon englezesc; să aibă unde i se juca fetitele. Omul de la parter i-a satisfăcut dorința, dovedînd calm și înțelegere. El a eliberat de culturi jumătate din grădină, punînd-o la dispoziția inginerului horticoltor. Povestea nu avea însă să se sfîrșească aici.

Vara asta, prin iunie, întorcîndu-se acasă după o absență de trei săptămîni, locatarul de la parter a avut o mare și neplăcută surpriză: întreaga grădină lăsată de el ca un colț de paradis era acum arsă. Un fenomen ciudat de carbonizare generală continua cu repeziciune, o dată cu scurgerea fiecărei zile, deși vecinul Constantin Radu, căruia i se încredințase udatul, își făcuse conștiințios datoria.

Ce se intimplase?! Cineva se strecurase în grădină și otră-

„Răspuns ferm nu e prea ușor de dat. Cu toate că locatarul de la parter este convins — și are destule motive să creadă! — că pricina se află în relațiile cu locatarul de la etaj, vecinul cu care am discutat îndelung au, pe lingă unele rezerve, și indicii mai certe care ar putea duce, împreună, spre identificarea făptașului. Vasile Petcu, bunăoară, om de peste 80 de ani, declară: „Mana asta n-a căzuit din cer peste grădina vecinului Mihai și, sigur, ea e cauzată de ceva, de o substanță toxică, pusă de un om de meserie, nu de oricine. Florile noastre, ale celorlalți, n-au fost afectate. Ce mai, eu cred că treaba asta urîtă n-a putut-o face decît un om din împrejurimi. Deși e drept că nu l-am văzut efectiv, logic nu poate fi altcineva“. Constantin Radu, pensionar, strada Naum Rimniceanu 28: „...vecinul Mihai fiind plecat la Bacău, pe teren, într-o dimineață, conform înțelegerii dintre noi, în calitate de vecini și prieteni, m-am apucat să-i ud eu grădina. Mare mi-a fost însă mirarea cînd, imediat după ce terminasem de udat, inginerul Obrejeanu mi-a cerut furtunul ca să mai ude și el o dată. Degeaba am încercat eu să-i spun că dădusem destulă apă și nu-și mai avea rostul. A mai udat și dumnealui, nu s-a lăsat. De ce oare? m-am întreat. Abia acu’ după dezastru, am înțeles: cred că, prin udare, vroia să fie sigur că toxicul pătrunde adînc,

această clipă nu mai pot trăi fără tine. Cum ajungem la București, facem actele. O fată atît de fină, frumoasă și mai ales de caracter, n-am întîlnit“. „Vai, dar sint atîtea cu mult mai frumoase ca mine, exage-rezi!“ „Or fi, dar nu numai frumoșetea contează“. „Asta, ce-i drept, e adevărat!“ A doua zi dimineată, Paulică, după o noapte în care, printre altele, i-a povestit adoratei sale întreaga-i viață, uimînd-o cu franchețea și farmecul lui, o roagă să mai doarmă, intrucît el pleacă la poștă și telefo-neze părinților că a terminat cu burlăcia. Dana adoarme obosită, fericită, copleșită de marele noroc care i-a picat din cer, toc-mai cînd, la 30 de ani, pierduse orice speranță. Frumos, fin, tandru, cu o specialitate atît de deosebită — „inginer în energie nucleară“. Cinci la număr au fost asemenea „norocoase“ care, curios, cînd s-au trezit, au constatat că viitorul soț le lăsase numai bikini și șlapii.

Paulică adunase vreo 10 000 de lei, suficiente inele, brățări, lăntișoare și două valize cu îmbrăcămînte „selecționată“. „Băieți, nu mai ține, trebuie să schimb decorul mării cu unul de munte. Astea mai mult ca sigur or să începă să reclame“. „Da și tu, figură, să nu le lași nici măcar costumul de baie!“ „Nu fiindcă sint hrapăreț am făcut asta, ci ca să intirzîm reclamația. Dați-vă seama, pină se dezmeticește, pină face rost de un minimum de îmbrăcămînte, pină termină cu plînsul, trece ceva timp!“

Ultima noapte la mare, Amedeo și-a petrecut-o la unul din

prieteni, în fața videocasetofonului. Cînd s-a uitat la ceas, era 5,30. „E timpul de plecare. Hai, luați-vă rămas bun de la neveste și copii și pe cai“. Cei doi amici, pe care Paulică s-a angajat să-i transporte la București, și-au sărutat soțiile și copiii (care adormiseră de mult), și cu valize pregătite de cu seară, s-au îndreptat spre mașină. Unul dintre tineri, care îl ajutase de cițeva ori pe Amedeo să-și repare mașina, s-a oprit înainte de a se urea în autoturism, uitîndu-se întrebător la șofer: „Un lucru nu pricep: după o noapte cu economista care se și credea soția ta, o zi de plajă și altă noapte albă, vizionînd filme, tu te crezi în stare să ne duci la București?“ „Nu mă cunoști. Sorine, se vede, o să te convingi imediat!“

Cred că ai greșit drumul, Paulică, trebuia să o iei la dreapta“. „Nici o grijă, Sorine, nu o pot lăsa pe Anca să meargă cu trenul. Aglomerație, zăpuseală și, mai ales, e păcat să las o gîscuță plină de bani și bijuterii, nejumulită!“

Instalată lingă șofer, Ancuța isi manifesta satisfacția pentru voiajul care abia începuse. „Răcoare, mașina luxoasă, confortabilă, șofer plăcut, mai mare dragul să călătorești“, remarcă ea. Pe la jumătatea drumului, Anca era convinsă că la București vor descinde direct la Oficiul stării civile. Cei doi tineri îi susțineau „atacul“ lui Amedeo. „Nici n-aveți idee ce băiat de aur e Paulică. Inger, inginer, apartament, apartament, căsuța la Sinaia și, în

plus, uități-vă la el, ce frumoșete de băiat! N-a avut noroc săracu cu prima soție. O usuratică care nu l-a meritat“. Anca era mută de emoție. „Ce bucurie o să le fac părinților mei, doamne, ce noroc pe mine“. În spate, călătorii, care își dădeau coate, se abțineau cu greu să nu puñează în ris.

„Omul cum trăiește, așa conduce“. Neglijenț, ușuratic, șleampăt, aventurier în viață, Paulică se manifesta la fel și la volan. Cu 90—100 în comună, depășind pe mucchie de cușit, luînd virajele pe două roți, Paulică se îndreptă spre deznădămintul fatal, accidentul, care s-a produs imediat după replica unuia dintre prietenii lui Paulică, adresată fetei: „Între-adevăr, va fi prilej de bucurie pentru părintii dv.“

Mașina a pătruns pe sensul opus și s-a izbit cu violență de un camion. Șoferul autoturismului atîpise la volan.

Nu de puține ori zenite rele au noroc. Amedeo a scăpat doar cu o fractură de picior. Prietenii au murit pe loc. Ancuța a fost rănită ceva mai grav, dar acum e în afară de pericol.

„Ce ghinion, la București trebuia să ne căsătorim și uite acum, cine știe cit timp încă vom mai zace în spitai“. „Știi cum îl cheamă pe viitorul dv. soț?“ „O întrebă doctorul. „Nu, dar de ce, are vreo importanță?“ „Măcar prenumele, îl știi?“ „Nu, doar că prietenii îl numeau Amedeo, pentru asemănarea lui izbitoră cu făimosul artist italian“.

VICTOR BEDA ■

Cronica șoselei

Amedeo

Paulică reușise în decurs de zece ani niște performante înțilinite nu chiar așa de des, și anume: să fie condamnat de cinci ori, să se căsătorească și să divorțeze tot de atîtea ori și să comită opt accidente, ce-i drept soldate numai cu tablă îndoită și faruri, semnalizatoare, geamuri sparte. De două ori s-au petrecut însă veritabile minuni. Din mașinile fabricate pară în baloturi gata de dat la topit, a ieșit viu, avînd pe față și pe miini doar cițeva zgîrneturi nensemnate, cine? Paulică... Cînd nu se afla la „universitate“ tînărul lucra, mai bine-zis se făcea că lucrează. Îi plăceau, vorba lui Topirceanu, schimbările de decor. Nu rezista mai mult de o lună în același loc. A fost, pe rînd, fochist, pompier, frigotehnist, ba chiar și colector de bani din cutiile telefoanelor publice. Niște șefi foarte amabili, învo-cînd nevoie acută de personal, i-au încredințat lui Paulică, în ciuda cazierului său atît de bogat, o sarcină la care el nici nu visase vreodată, adică să colecteze bani, mînușuli, adevărat dar dacă pui unul lingă altul banalii lei, ei se transformă în sute, în mii, din care brunetul nostru, semănînd leit cu Amedeo Nazzari, n-a rezistat să nu se înfrupte. Cînd a început călătoria la care mă voi referi în continuare povestirii mele, Paulică tocmai ieșise de la zdup. Fînd în plină vară, și-a

Echipele noastre trebuie să facă totul pentru calificare!

Bilanțul echipelor noastre în primele partide din turul I al cupelor europene intercluburi, o victorie (Dinamo), o egalitate (Steaua) și două eșecuri (Universitatea Craiova și Sportul studențesc), n-a avut darul să satisfacă, chiar dacă 3 din cele 4 reprezentanțe ale fotbalului românesc au evoluat în deplasare. Atât de la Dinamo care a câștigat acasă la limită (2-1 cu Vardar) cit și, mai ales, de la Craiova (0-2 la Monaco) și Sportul (0-3 la Neuchâtel) ne-am așteptat la mai mult, lor revenindu-le acum, în perspectiva întîlnirilor retur, sarcini foarte dificile.

În Ștefan cel Mare, Dinamo n-a strălucit, dar a izbutit să întoarcă rezultatul și să ia o opțiune care, deși minimă, poate fi, și sperăm să fie, decisivă. Cînd scriem asta, avem în vedere că în atîtea și atîtea rînduri Dinamo, a cărei „firmă” internațională e luminată și de o semifinală în C.C.E., s-a arătat în măsură să apere fragilul avantaj al unui gol. În plus, evoluînd remarcabil în amicalul de sîmbătă, de la Lisabona, dinamoviștii ne dau nădejdi că au depășit fluctuațiile din campionat, diminuînd circumspecția cu care comentăm meciul de la Skoplje. Chiar dacă au pierdut în fața Benficăi (e drept, fără 4 titulari, convocați la lot), 1-2, buclăreții au marcat, după afirmațiile antrenorului secund Florin Cheran, o puternică revenire și multă poftă de joc. Numai cîteva ocazii ratate cu ușurință și un arbitraj „de casă” i-a împiedicat pe alb-roșii (cărora nu li s-a alăturat și Cămătaru, invitat special de Benfica, dar blocat de o grevă pe aeroportul din Madrid) să obțină egalitatea meritată. Din păcate, Dinamo se confruntă și cu unele probleme de efectiv: Orac e în continuare suspendat, iar Dragnea (entorsă) și Suci (disjunctie) se găsesc în refacere, încerci pentru Skoplje. Cu toate

astea, Dinamo păstrează o șansă considerabilă de calificare, întreaga echipă fiind conștientă că miercuri o așteaptă marel examen al acestei toamne, ea fiind hotărîtă să demonstreze că și-a intrat „în mină” și că poate spera, ca în anii trecuți, la o cit mai frumoasă carieră europeană. O credem în stare și-i ținem pumnii strînși!

Asupra meciurilor Universității și Sportului (care va juca joi), nu vom insista, relatările alăturate, semnate de trimișii noștri la întîlnirile tur, oferindu-vă toate amănuntele. Vom spune însă că, fie și prin prisma handicapului ce trebuie recuperat, misiunea Craiovei e mai ușoară. Plusul de experiență al craiovenilor, în rîndul cărora va reintra și Negriță (care si-a ispășit etapa de suspendare), poate deveni un element important, mai ales că, la Monte Carlo, Universitatea a primit golurile datorită unor greșeli elementare! Care greșeli au ajutat o formație fără cine știe ce anvergură („cavalerie ușoară”, scria Mircea Canțar în „Înainte”), A.S. Monaco beneficiind și de serviciile unui arbitru îngăduitor, care i-a permis „să confunde jocul bărbătesc cu cel agresiv” (Victor Sinet în „L'Equipe”). Craiova fotbalistică e convinsă că steaua Universității, cea dintîi echipă românească pătrunsă într-o semifinală continentală, nu s-a stins și că formația de azi, chiar dacă mult întinerită față de cea care a eliminat pe Fiorentina sau Bordeaux, e capabilă, și ea, de performanțe răsunătoare. Nici c-ar fi posibil un mai nimerit prilej de afirmare ca cel de miercuri, cînd se anticipează că minunatul public oltean va ști să-și poarte favoriții nu doar spre succes, ci și spre calificare. Două vorbe despre Sportul, care a cedat, din cîte am înțeles, la un scor exagerat la Neuchâtel. Șansa Sportului e de-acum, să fim lucizi, șansa a doua, dar de cîte ori ea nu s-a

transformat în prima? În fotbal, repetăm, orice e posibil, uneori chiar și imposibilul!

Am lăsat intenționat în finalul acestei avuncronice meciul dintre Steaua și Vejle din Cupa campionilor. Steaua pare să ne dea cele mai mari asigurări, chiar și un 0-0 (dar se vor mulțumi militarii cu atît?!?) fiindu-i suficient pentru asigurarea calificării. Deopotrivă rezultatul înregistrat în Danemarca, 1-1, cit și, lărgind cadrul, evoluția excelentă din campionat ne determină să o socotim pe Steaua cea mai aproape de turul II dintre toate echipele românești. N-avem la îndemînă nici o statistică, dar nu știm ca vreo formație să fi început la noi, în ultimii ani, atît de furtunos un sezon, cîștigînd tot ce se putea cîștiga. 7 meciuri din 7! Formula Stelei, tot mai stabilă, posedă echilibru și eficiență, iar senzația pe care o degajă, partidă de partidă, este aceea de forță. Steaua 1985 e, cum se zice în fotbal, o echipă care vine permanent peste adversar, stăpînînd toate mijloacele, sîfîrșește prin a-l coplesi, prin a-l ingenunchea. Optimismul nostru, justificat prin valoarea și forma campioanei, formația numărul 1 din fotbalul românesc la această oră, ar putea fi temperat de antecedente, căci trebuie să ne amintim, fără plăcere, că Steaua a risipit altădată calificări pe care le avea în buzunar! Dar nu e: echipa antrenorilor Jenei și Iordănescu nu mai e sintem siguri, cea oscilantă din urmă cu 2-3 ani. Ea a căpătat clasă și maturitate. Nu ne îndoiim că Stoica și ceilalți vor depune, uniți, harnici, ambițioși, toate eforturile spre a trece, ca prim obstacol, de Vejle și a urca tot mai sus în ierarhia europeană. Titlul de campioană onorează, dar și obligă, iar prestigiul se ține cu izbinzi. Cu cit mai multe izbinzi.

Tuturor echipelor noastre, mult succes miercuri!
OVIDIU IOANIȚOIA

● Canotorii noștri au dominat copios întrecerile balcanice, desfășurate în Grecia, cucerind 8 titluri ● Lider în seria a II-a a diviziei B de fotbal e Flacăra Moreni, promovată nu demult și, anul trecut, abia scăpată de retrogradare! Traian Ivănescu face treabă bună ● „Sportul” ne anunță că hocheiștii sint pe punctul de a începe un „bogat sezon intern și internațional”. Calendar încărcat al hocheiștii, rezultate n-au! ● Campioana țării la handbal, Steaua, ținută în șah, în turneul de la Constanța, de Politehnica Timișoara: 25-25 ● Jucînd în R.D.G. și U.R.S.S., selecționata U.E.F.A. '87, „pregătită” de P.F.T. Gavrilă și Teodor Anghelini, a realizat un meci nul (1-1) și a pierdut de 3 ori (0-5, 0-4, 0-4)! Un gol marcat și 14 permise, se putea și mai rău? ● Nicolae Talpoș (pană) și Dănuț Lugigan (mijlocie mică) au devenit, la Sofia, campioni balcanici de box ● S-a refăcut, la F.C. Olt, cuplul de tehnicieni care a dus Craiova pînă în

De la un sport la altul

semifinalele Cupei U.E.F.A.: Constantin Oțet — Nicolae Ivan. Fostul antrenor principal al divizionarei A, Ion Oblemenco, a preluat funcția de vicepreședinte al clubului ● Doina Melinte și Fița Lovin (ca rezervă) au plecat ieri către Australia, spre a reprezenta echipa Europei în cadrul Cupei mondiale ● 0-150 (!) cu Farul (în deplasare) și, imediat, 9-7 cu Dinamo (acasă), iată de ce-a fost în stare echipa de rugby Universitatea Timișoara, cea care în urmă cu ani a cucerit primul titlu pentru provincie! Cum o altă partidă, Gloria Arad — Farul, s-a intrerupt în minutul 20, urmînd să fie omologată la „masă verde”, s-ar părea că lucrurile nu merg chiar pe roate în campionatul de rugby. Ce părere are federația? ● Divizia A de judo a debutat sub semnul unei mari surprize: Steaua, multiplă campioană a țării, a pierdut în fața Sintezei Oradea! ● Primul meci internațional al proaspetei promovate (fotbal) Victoria București a coincis cu o izbîndă, 4-1 cu Dunav Ruse ● F.I.F.A. a comunicat numele arbitrilor care vor conduce ultimele meciuri ale fotbalistilor tricolori în preliminariile Mondialului 1986: Sorensen (Danemarca) la România — Irlanda de Nord, în 16 octombrie, și Roth (R.F.G.) la Turcia — România în 14 noiembrie ● Duminică, în seria a III-a a diviziei C, s-au înregistrat, din 8 întîlniri, 4 victorii ale oaspeților și o egalitate. Se poate deci juca fotbal și în C!

La Craiova, spiritul de învingător va decide calificarea

Potrivit expresiei unui gazetar francez, A.S. Monaco n-a întreținut niciodată relații precordiale cu Europa, fiind mai tot timpul eliminată încă din primul tur al cupelor europene, în ciuda faptului că nu i-a lipsit numele mari, nume consacrate de naționala franceză. În aceste condiții, jucătorii lui Lucient Muller și-au propus să iasă din anonim și să spargă ghița în întîlnirea cu studenții craioveni, făcînd din acest meci unul de orgoliu. La acest nivel, al orgoliului, al ambiției s-a cîștigat și s-a pierdut jocul pentru că dincolo de slăbiciunile echipei noastre și a aplombului celei din Monaco, spiritul de competiție a fost de fiecare parte altul.

Este adevărat, craiovenii nu mai beneficiază azi de o linie de mijloc cu Balaci și Donose, dar patru din oamenii săi au jucat în urmă cu două săptămîni pe Wembley. E foarte adevărat că A. S. Monaco i-a avut pe Ettori, Amoros, Genghini, Bellone, Anziani și Fofana, dar dintre aceștia doar Bellone a jucat la nivelul care l-a consacrat. Și, ca să continuăm, vom mai adăuga că deși francezii au dominat în cea mai mare parte a jocului, golurile au fost întîmplătoare și din greșeli flagrante. La ora cînd transmitem cronica meciului de pe Stadionul Louis II din Monte Carlo, nici unul dintre gazetarii români aflați acolo nu știam că înaintea golului primit, Liègeon l-a lovit pe Lung cu crampoanele în gură, portarul nostru apărînd în continuare handicapat (de altfel, imediat după meci a fost transportat la spital unde i s-a cusut buza superioară, durerile continuînd a doua zi și noaptea, la întoarcere, cu toate eforturile doctorului Frinculescu de a l le liniști), așa încît în rîndurile transmise miercuri noaptea am afirmat că Lung era unul din „coautorii” golului lui Bellone. Sigur că da, portarul nostru s-a aruncat prea tîrziu după minge, dar el a văzut-o tîrziu din cauza zidului alcătuit defectuos (înaintasul monegasc s-a grăbit cu executarea loviturii, nemaiașteptînd ca zidul să fie dirijat, așa cum

menționau și cronicarii francezi). În continuare, însă, Lung a apărut admirabil, la golul din minutul 72 neavînd absolut nici o vină. Și pentru că tot amintim de lucrurile noastre frumoase, să mai spunem că Ungureanu a fost adeseori senzațional, iar Ștefănescu foarte bun.

Așadar, două greșeli au stabilit scorul, dar n-ar fi corect să nu recunoaștem că echipa monegască a atacat în permanență, în viteză, în forță, confundînd însă de cele mai multe ori, fapt recunoscut și de presa franceză, jocul bărbătesc cu jocul dur, ba bune perioade de vreme cu jocul la intimidare. Craiova s-a apărut bine dar n-a reușit să inchege nimic periculos, n-a reușit nici un moment să stăpînească mijlocul terenului pe de o parte deoarece lipsa lui Negriță și Irimescu a creat mari probleme în alcătuirea echipei, iar pe de alta, evidențiindu-se ceea ce spuneam mai înainte, faptul că studenții nu și-au propus mai mult de un egal. Jucătorii noștri, așa cum recunoștea și Mircea Rădulescu, le-a lipsit spiritul de învingători, le-a lipsit ambiția, uitîndu-și cu totul firma de echipă europeană, neglijînd realitatea că adversarii abordau meciul privindu-i astfel și țînînd cont de cartea lor de viză. Dacă în repriza întîi a fost șutul lui Cătoi, care ar fi putut întoarce rezultatul, sau încercările lui Cămătaru și Badea de a străpunge apărarea adversă, în repriza a doua n-a mai fost nimic, ideea că merge și 1-0 țînîndu-ne și mai mult în propria jumătate de teren. Rămînem la părerea că tinerii Gh. Popescu, Mănăilă, Adrian Popescu, Badea și Bicu pot crește la înălțimea „bătrînilor” numai într-un climat care să le înlăture complexele, care să-i facă să înțeleagă că au de apărut un prestigiu. Una este să joci tactic pentru a scoate 0-0 și alta să joci cu mentalitatea că nu poți mai mult. Acestea sint considerentele care ne fac să credem că la Craiova, în spiritul unui joc curat, Universitatea își poate atrage calificarea. Piști Covaci, aflat și el la Monte Carlo, spunea că să vrei să cîștigi, chiar cu trei la zero, înseamnă deja foarte mult. Mai rămîne să cauți mijloacele și Universitatea Craiova le arc cu siguranță.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Mai sint șanse împotriva ceasornicelor

În fața unui public civilizat, pe un stadion de 18 000 de locuri, în ale cărui difuzoare se auză mereu, vă rugăm să vă înghesușiți pentru că afară se află însă multă lume care dorește să vadă acest meci, Sportul a debutat modest. Cu o zi înainte și în dimineața meciului, zărele erau extrem de circumspecțe. Un titlu suna cam așa: „Amenințare românească asupra lui Xamax”. Portretele lui Hagi și Iorgulescu erau la loc de cinste. Un coleg de breaslă de la un ziar cantonal spunea cu teamă că trebuie să recunoască faptul că, în procent (în Elveția totul se apreciază în cifre și procente), șansele sint 40 la sută pentru Xamax și 60 la sută pentru Sportul studențesc. Deci interesul a fost enorm, entuziasmul temperat iar jucătorii Sportului studențesc hotărîți să scoată capul în elita europeană a echipelor de club. Și cu toate acestea, meciul a început fără să anunțe jocul modest al studenților bucureșteni. Dar ceea ce reprezenta cu o seară înainte principala temeră a antrenorului Constantin Ardeleanu, faptul că jucătorii săi vor întirzia în repleri după diversele acțiuni încheiate sau eșuate, a început să se vadă din ce în ce mai pregnant în jocul alb-negrilor. Mijlocul terenului era mereu liber, Heinz Herman, dispecerul s-a mișcat în voce, nestîngerit, iar vulpoiul Stille a împins toate acțiunile pe partea dreaptă, observînd randamentul mai modest al nerefăcutului Mihai Marian. Xamax a pompat mereu pe această parte și a obținut ce și-a dorit, deschideri periculoase, centrări scurte și lungi, faze de gol, și a înscris de două ori în prima repriză prin Jacobacci și Ryl. E drept, aceste isprăvi au venit pe fondul unui randament redus din partea apărării și mijlocului în care Sportul a introdus jucători aflați la prima partidă după multă vreme. Nici Iorgulescu nu era complet refăcut și toate acestea au ușurat intruciva misia atacanților elvețieni. Cu pretenția de a fi obiectivi, am putea spune că, în

prima repriză, 10 din cei 11 studenți prezenți pe teren au jucat sub posibilitățile lor, timorați, fără dezinvoltură, cu multe pase greșite, lăsînd impresia că nu interpretează nici o partitură tactică. Singura excepție pe parcursul întregului meci s-a numit Hagi. A alergat enorm, a pasat perfect (tot meciul a pierdut o singură minge), a centrat, a executat cornere, a șutat periculos. A fost pentru prima oară cînd acest jucător excepțional n-a dispărut nici un minut din focul partidei. Din păcate a ratat mingea revenită din bară la șutul lui Bozeșan (nu Pană, cum a apărut din greșeală în transmisia telefonică) iar lovitura liberă executată devenibil în repriza a doua n-a devenit gol numai și numai din cauza portarului elvețian, inspirat în a pleca înainte pe direcția șutului. În repriza a doua Sportul a avut o perioadă mai bună (după introducerea lui Cazan și a lui Burchel), dar a avut și ghinion, rațînd în ultimul sfert de oră ocazii rarissime. Ba chiar într-un singur minut ar fi putut înscris două goluri din trei ocazii ratate de Hagi, Coraș (bară) și Iorgulescu. E drept că ar fi putut să mai primească încă un gol sau două. Poate că 4-2 ar fi fost un scor mai rezonabil un mai fidel raport al situațiilor clare de gol. Oricum, 0-3 a fost și este un prilej de amărăciune, dar nu de dezolare, de renunțare. La București, Sportul are o sarcină dificilă, dar nu imposibilă. Judecînd după cele 15-20 de minute din repriza a doua, în care elvețienii, deși îl aveau pe Stille trecut în poziția de libero, jucau confuz, derutați, de parcă ar fi fost la un pas de înfrîngere, în ciuda scorului care le era favorabil cu 3-0, Sportul poate reface handicapul. Ba așa fi înclinat să cred că, în formă bună, cu o mobilizare exemplară, studenții ar putea înscris la București chiar 4 goluri pînă în minutul 90. Dar în fața unei echipe care are prin Luhti, Elsener, Heinz Herman și prin Stille o forță de pătrundere deosebită problema cea mai mare vine nu cîte goluri înscris acestei echipe ci din cîte poți primi de la ea. Or, după părerea noastră, asta este o treabă a apărării, a fiecărui jucător, dar mai ales a antrenorului Constantin Ardeleanu.

CORNEL NISTORESCU

Pe marginea unui meci

În primul tur al Cupei campionilor europeni, campioana României la masculin, I.T. București, căzuse — conform tragerii la sorți — să joace cu formația campioană a Olandei, Volmac Rotterdam, al cărui palmares în C.C.E. e bogat, dat-

rită unui lot de jucători de mare valoare, V. Korcinol, J. Timman, J. Van der Wiel, G. Ligterink ș.a. Regulamentul de desfășurare a competiției, stabilit de F.I.D.E., precum și condițiile de participare au suferit însă, se știe, modificări, ce nu au fost pe placul reprezentanților clubului Volmac. Ca urmare ei au renunțat să participe în C.C.E.! F.I.D.E. a făcut înlocuirea cu următoarea formație clasată în campionatul olandez și așa a ajuns I.T. București să infrunte pe S.V. Eindhoven. Întîlnirea s-a disputat la șase mese în două runde fierbinți. Încă din primul tur, oaspeții s-au arătat puternici, neamărcînd jocul „în deplasare” (reacuzăm

condițiile excelente de joc) și au preluat conducerea. Ne așteptam să-i întrecem măcar la un punct, lotul I.T.B.-ului fiind mai valoros în... titluri internaționale. Dar s-a pierdut la limită, 2,5 : 3,5, după intreruperi și, ceea ce a fost mai neplăcut, datorită pierderii a două partide cu piesele albe!

Dacă s-ar fi ajuns la un egal s-ar fi calificat echipa I.T.B., conform regulamentului (conțează numărul superior al mesei la care s-a obținut prima victorie), de aceea, de ambele părți s-au operat schimbări în formație și au apărut, la mese diferite, rezervele Grooten și Reichel. Lupta a continuat sub semnul inițiativei sahiștilor români. Fl. Gheorghiu și M.

Pavlov au creat poziții sănătoase, de perspectivă. Alegînd un plan de joc neinspirat, D. Bărbulescu a cedat la Cuijpers, iar Em. Reichel a intrat în dezavantaj pozițional, cu tot pionul avut în plus în deschidere. M. Pavlov a comis inexactități într-o poziție superioară și partida s-a încheiat repede remiză. I. Armas a descoperit o nouă linie de joc într-o structură de „siciliană”, dar a cedat inițiativa negrului, iar apoi, încet, încet s-a simțit sufocat. La intrerupere, oaspeții au analizat mai exact posibilitățile și astfel turul al doilea s-a încheiat cu scor identic celui din prima rundă.

MARGARETA MUREȘAN

Fundamentul încrederii

Toate chestiunile care preocupă omenirea în momentul de față sînt într-un fel sau altul subordonate problemei de bază — menținerea păcii în lume. Dar asigurarea păcii și securității, ca premisă pentru o largă colaborare și concurență între națiuni în toate domeniile de activitate, se poate realiza numai dacă există încredere între state. E vorba aici de încrederea între cele două mari puteri, de acțiunile cărora depinde în foarte mare măsură situația pe glob, cit și — mai ales — de încrederea între țările puternice din punct de vedere economic, politic și militar, pe de o parte, și restul țărilor, pe de alta. Însă această încredere, deocamdată, nu există, sau nu există în măsură suficientă.

Neîncrederea are la bază fapte concrete. Prea deasă încălcarea de către cei puternici a tratatelor, a normelor internaționale, scrise sau nescrise, pronunțata discrepanță dintre vorbă și faptă, spiritul și practica acaparatoare ale celor ce dispun de forță, amestecul și intervenția acestora în treburile altor țări, unde, cu forța armelor sau a banilor, impun și susțin rînduile și guverne nedre de popoare — iată ce a dus treptat la deteriorarea și apoi la dispariția încrederii. Iar fără încredere nu se poate realiza nici o înțelegere valabilă.

Tocmai de aceea unul din scopurile esențiale ale Conferinței de la Stockholm îl constituie luarea de măsuri pentru restabilirea și întărirea încrederii. Numărîndu-se printre inițiatorii conferinței, țara noastră a participat activ, așa cum se știe, la lucrările acesteia, a depus și depune eforturi susținute pentru ca ea să se desfășoare în mod constructiv și eficient, să se înscrie ca o contribuție efectivă la reducerea tensiunii din viața internațională, la reluarea politicii de pace, dezarmare, destindere și colaborare în Europa și pe întregul glob. Încă de la deschiderea lucrărilor conferinței a fost prezentat documentul „POZIȚIA ROMÂNIEI, CONCEPTIA ȘI CONSIDERENȚELE PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU PRIVIND MĂSURI DE ÎNCREDERE ȘI SECURITATE ȘI PENTRU DEZARMARE ÎN EUROPA”, care s-a bucurat de un larg interes și de ample aprecieri pozitive, datorită caracterului său realist și constructiv. Propunerile țării noastre au fost cuprinse, ulterior, într-un document oficial de lucru, acesta constituind unul din cele cinci documente în baza cărora se poartă negocierile din cadrul conferinței. Alte documente au fost prezentate de Uniunea Sovietică, de statele occidentale, de țările neutre și nealiate, precum și de Malta.

Însă în cei aproape doi ani de cînd a fost instituită, Conferința de la Stockholm n-a realizat mai nimic. Dificultățile în a lua hotărîri de fond, concrete, vin din nesocotirea unui adevăr axiomatic: o adevărată încredere, punct de plecare pentru înfăptuirea securității și cooperării, nu se poate realiza atîta vreme cît continuă să se desfășoare și să se intensifice pe zi ce trece cursa înarmărilor, atîta timp cît continuă amplasarea de arme nucleare pe pămîntul Europei. Fiindcă încrederea nu se capătă prin discursuri rostite la Stockholm sau în alte părți, ci prin acțiuni eficiente, cu rezultate vizibile. În fapt, Conferința de la Stockholm, ca orice acțiune de acest fel, oricît ar fi de bine organizată și de oricît de multă bunăvoință ai da dovadă participanții, nu poate ea singură să rezolve problema încrederii dacă nu s-a pus și nu se pune, prin fapte concrete, un fundament pentru această încredere. Care ar fi aceste acțiuni concrete? „În primul rînd — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la recentul Congres al consiliilor populare —, este necesar să se oprească amplasarea de noi arme nucleare în Europa, să se treacă la retragerea celor existente pînă la eliminarea completă a oricăror arme nucleare, să se oprească experiențele nucleare și să se renunțe la orice acțiuni de militarizare a Cosmosului”. În perspectivă, sînt și alte măsuri care pot stimula încrederea, printre care retragerea tuturor trupelor și a armamentelor de pe teritoriul străine, trecerea la reducerea efectivelor „militare”, la dezarmare. Asemenea fapte și nu declarații de bună intenție ar constitui temelia trinitică pentru întărirea încrederii pe plan european și mondial și, implicit, pentru succesul Conferinței de la Stockholm.

ION D. GOIA ■

Cutremurul din Mexic

„A fost ceva ca în infernul lui Dante. N-am văzut așa ceva în întreaga viață”, declara corespondentului agenției Associated Press, Aracelia Hernandez, în vîrstă de 70 de ani, după teribilul cutremur din Mexic, care a afectat în primul rînd capitala, avînd o populație de aproximativ 18 milioane locuitori.

„El Grande”, în traducere „cel mare”, a lovit Mexicul, joi, cu cîteva secunde înainte de ora 7,19 dimineată. Magnitudinea sa: 7,3 grade pe scara Richter. A lovit la o oră de vîrf, transformînd mari zone din Ciudad de Mexico în ruine. În decurs de circa un minut mii de oameni au fost îngropați sub dărîmături. Așteptam să murim, afirmă Solia Ramirez, care a petrecut noaptea de joi spre vineri într-un adăpost provizoriu, împreună cu cei doi copii mici și mama ei. Eram înspăimîntată. Cînd pămîntul a încetat să se mai zguduie, coloanele de praf și fum, numeroase incendii, făceau ca orașul să pară a fi fost bombardat.

Au urmat apoi zile de eforturi desperade de a-i salva pe cei aflați în capcana de beton sau de cărămidă a clădirilor prăbușite. Natividad Urbina, 27 de ani, a fost interviuată de un reporter la o tabără de salvare. În brațele sale ocrotitoare, fetița sa în vîrstă de numai 10 zile. Sotul ei a înlocuit-o la slujbă, în ziua fatală, și clădirea instituției unde era femeie de serviciu s-a prăbușit. De atunci nici un semn de viață de la tatăl familiei. Natividad așteaptă resemnată în fața mormanului de moloz de care se leagă speranțele ei că sotul mai este în viață. „Nimeni nu a venit încă să dea la o parte dărîmăturile”, spune ea cu disperare. Dar numărul ruinelor este atît de mare, încît salvatorii nu mai știu cum să-și împartă forțele.

În plus, după „El Grande”, un alt cutremur, de 7,3 grade pe scara Richter, s-a abătut vîncea trecută asupra capitalei mexicane, provocînd noi pagube și panică în rîndul populației, care a preferat să-și petreacă noaptea pe stradă. „După cutremur — scria corespondentul agenției Associated Press — pe străzi puteau fi văzuți copii plîngînd și strigîndu-și părinții. Părinți căuțindu-și disperați copiii”. Agenția France Presse arăta, la rîndul ei, că „seismul a avut o acțiune stranie: cartiere întregi rămase întregi și, brusc, un imobil făcut praf. Mexicul nu prezenta simptome trecuți aspectul unui oraș afectat de cutremur, ci al unei capitale victimă a unui bombardament cu ținte precise, în anumite cartiere” și aceeași agenție adăuga: „Pe cei 90 de kilometri ai orașului se disting cu precizie două Ciudad de Mexico: cel afectat, ce pare de departe mai puțin important, și celălalt — care se întinde pe cea mai mare parte — ce oferă un peisaj unde pare că nimic nu s-a întimplat”. În cartierul „Roma”, situat în sud, ca și în centru se întîlneau imagini tipice ale unui cutremur: construcții de beton din anii '60, prăbușite ca sub presiunea unui călcii urias, imobile cu mari fisuri, carosabilul ondulat cu mii de salvatori, care, înarmați cu unelte, scormonesc în dărîmături, cu fețele protejate de măști. Supraviețuitorii lipsiți de adăpost trăiesc în condiții deosebit de grele, noaptea suferind de frig (orașul este situat la 2.400 metri altitudine) și ziua de căldură. Numărul victimelor crește pe zi ce trece.

Potriviți datelor oficiale de care dispunem la închiderea ediției revistei noastre, cutremurul s-a soldat cu aproximativ 3.000 de morți la Ciudad de Mexico, la care se

adaugă alte 100 de victime în împrejurimi. Ministerul mexican al sănătății a informat că numărul răniților este de 11.000. Alte 4.180 de persoane sînt date dispărute. Circa 300.000 de oameni au rămas fără adăpost. Estimările oficiale relevă că au fost grav avariate peste 800 de clădiri, dintre care 450 s-au prăbușit complet. Dintre dispăruții, o mare parte, aproximativ 1.300, se găsesc îngropați sub dărîmăturile a două mari spitale, unde se concentrează lucrările de salvare. Personalul medical al întregii capitale mexicane acționează fără odihnă pentru vaccinare populației împotriva tifosului și tetanosului. În zonele în care alimentarea cu apă potabilă este întreruptă, se aduce apa cu cisternele. O știre de ultim moment ne informează că folosind cîini polițisti echipele de intervenție au reușit să mai salveze doi sugari și o femeie în vîrstă de 72 de ani de sub ruinele unei clinici.

A.F.P. arată într-un reportaj că „copiii din Ciudad de Mexico, printre cei mai afectați de cutremurul de pămînt, sînt, fără îndoială, și cei mai devotați acțiunilor de salvare”. Așa-numiții „chavos”, de obicei sub 15 ani, pot fi văzuți pretutindeni căuțind să aline suferințele tîncilor de citiva ani, ajutînd la înlăturarea ruinelor, dirijînd traficul automobilelor de salvare etc. Si acest efort al tinerilor mexicani capătă în aceste tragice împrejurări valoare de simbol: reprezentanții viitorului orașului acționează cu fermitate pentru ca urmele tragice ale prezentului să fie șterse cît mai rapid, conștienți că de ei depinde ea acest viitor să fie mai luminos.

ROMEO NADAȘAN ■

Accente în lume

Cărți din Iemni

În peisajul pitoresc al munților Myohyang (R.P.D. Coreeană) se încadrează armonios două clădiri — una veche parcă de cînd lumea și alta o construcție recentă — care adăpostesc o comoară. Este vorba de o colecție de cărți budiste imprimate în perioada Koryo, adică între anii 918 — 1392. În această epocă statul feudal Koryo a proclamat budismul ca religie de stat și pentru a stimula ex-

tinderea acestei religii s-a început editarea scrierilor budiste. Ineditul acestei biblioteci constă și în materialul utilizat la întocmirea volumelor — lemn xilografat. Toate aceste scrieri sînt cuprinse sub titlul „Marele Soutra budist”. Primele 6.000 de volume datează din 1011. O a doua ediție a acestei cărți a apărut în a doua jumătate a secolului XII. Din nefericire, toate cărțile au ars în 1232, din cauza vandalismului agresorilor străini. O a treia ediție a apărut în anii 1236—1251, avînd 6.793 de volume formate din 86.600 scinduri xilografiate. Această ultimă ediție s-a transmis sub numele de „Marele Soutra budist din 80.000 de scinduri”.

Satisfacție deplină

OLIVIA NEWTON JOHN — cîntăreața cu succese în serie — consideră că acum, la 37 de ani, a ajuns la momentul deplin al împlinirii prin copilul pe care îl așteaptă la sfîrșitul lunii februarie. Filme, discuri, Oscaruri, toate la un loc mai aveau nevoie de o completare și întregul s-a produs în urma hotărîrii Oliviei de-a avea un copil. Sotul cîntăreței, actor la început de carieră, Matt Lattanzi (27 de ani), este de acord cu hotărîrea soției deși „supunerea” nu se numără printre calitățile tînrului sot. Cei doi s-au cunoscut cu ocazia turnării unui film: ea deținînd rolul principal, el dublura rolului masculin. Dublură în film și rol principal în viață, deoarece a tratat-o pe viitoarea soție nu ca pe ceva inaccesibil, ci ca pe orice femeie și acest lucru a cucerit-o.

ELENA GRECESCU ■

Gardcroba murtă

Într-un articol publicat recent în revista noastră, ne refeream la irlandezul Roley Mc Intyre, 33 de ani, din Kesh, care a reușit o performanță de invidiat: să slăbească 176,4 kilograme, ajungînd la greutatea de numai 85,6 kilograme. La rugămintea unor cititori, am căutat prin presa internațională o fotografie a autorului acestei performanțe. Și căutările noastre s-au soldat cu succes. Iată în fotografia de mai sus, pe Roley și soția sa, Josephine, făcînd haz de o situație de mult depășită: fiecare a reușit să încapă în cîte un singur crac al fostilor pantaloni ai lui Roley, de pe vremea cînd el cîntărea 262 de kilograme! (N. Romeo)

Nici măcar cele trei caravele, Santa Maria, Niña și Pinta, cu care Cristofor Columb a făcut istorica sa călătorie la capătul căreia a descoperit America, nu s-au bucurat de o popularitate așa de mare ca vaporul „Titanic”. Se știe că faimosul transatlantic s-a scufundat în prima sa cursă, în urma ciocnirii cu un aisberg, la 14 aprilie 1912. Au murit atunci 1.513 persoane și doar ceva, mai mult de 700 au putut fi salvate. Ecolul în lume al catastrofei a fost imens, despre naufragiul „Titanicului” s-au scris cărți, au fost compuse cîntece, s-au turnat filme. Este deși de înțeles și interesul foarte mare pe care l-a stîrnit, în deceniile următoare, localizarea navei pe fundul oceanului. Cîte încercări nu s-au făcut pentru găsirea epavei (eforturi stimulate și de prezumția că pe vapor s-ar

afla valori foarte mari, inclusiv aur și diamante aparținînd celor cîțiva milionari care s-au aflat pe „Titanic” în momentul naufragiului), dar fără rezultat.

Cu cîteva ani în urmă s-a anunțat că, în sfîrșit, transatlanticul a fost descoperit. Am ținut atunci la curent pe cititorii „Flacării” cu cercetările ce se făceau; s-a dovedit însă că bucuria fusese prematură. „Titanicul” trebuia să mai aștepte. Din fericire, așteptatul n-a fost prea lung. De curînd epava „Titanicului” a fost descoperită, de astă dată cu certitudine, la circa 800 de kilometri de Terra Nova și la o adîncime de 4.000 de metri (poziția exactă a navei n-a fost făcută public, pentru a o feri de vizitatori nedorii). De la bordul submersibilului „Argo”, o echipă franco-americano-britanică a

realizat circa 12.000 de fotografii în culori ale epavei.

Ce se va întimpla acum? Fi-
rește, mai întîi se vor face
explorări. Astfel, prof. Robert
Ballard, de la „Woods Hole

„Titanic” redivivus

Oceanographie Institution”, care s-a aflat pe „Argo” în momentul repăririi epavei „Titanicului”, a precizat că intenționează să exploreze vasul în vara viitoare, cu un mic submarin experimental. El a mai făcut cunoscut că francezii au un proiect de a reveni pentru a

examina „Titanicul” cu un nou submersibil, operație la care a fost invitat să participe; e posibil să fie organizată și o expediție americană.

Întrebarea de căpetenie și, la drept vorbind, cea mai cantitativă este dacă după cercetările de rigoare „Titanicul” va fi sau nu readus la suprafață. Există o serioasă opoziție din partea unor rude ale celor ce au pierit în timpul catastrofei; ele consideră că „Titanicul” trebuie lăsat în pace, să rămînă ce-a fost pînă acum, un uriaș mormînt. Sînt însă o mulțime de argumente care pledează pentru scoaterea la lumina zilei a tot ceea ce a mai rezistat — inclusiv vasul însuși — uzurii timpului, obiecte care au căpatat deja o enormă valoare muzeistică. Pentru că, dispărînd cronicarii și obiceiul de a lăsa urmele trecerii în marmură sau

în piatră, știm uneori mai multe despre antichitate sau despre evul mediu decît despre felul în care trăiau înaintașii noștri cu numai un secol în urmă. După „Mary Rose”, „Titanicul” poate oferi imaginea unei lumi aproape necunoscută.

Hotărîtoare vor fi însă, fără îndoială, nu considerențele de ordin sentimental, ci cele privind latura materială a problemei. Cu alte cuvinte, epava transatlanticului va fi scoasă la suprafață în cazul în care se vor găsi banii necesari pentru o astfel de operație. Fierste ar fi de dorit ca fondurile să fie găsite, astfel încît „Titanicul” după o existență atît de scurtă în funcția lui primordială, să-și poată trăi a doua viață, mult mai lungă, transformat în muzeu.

ION D. GOIA ■

Merii au înflorit a doua oară

Din județul Harghita ni se semnaleză un fapt insolit. La Sincraeni, Sintimbru și în alte localități, aflate, cum se știe, la „polul frigului” din țara noastră, merii au înflorit, acum în septembrie, a doua oară. Pomi încălecați de mere ajunse la maturitate sînt încălecați și de flori ca primăvara. Se pare că fenomenul se întîmplă extrem de rar, cel puțin în Harghita, iar „Informația Harghitei”, consemnîndu-l, adaugă că, după spusele bătrînilor, el vestește o toamnă lungă. Un salcîm din Sincraeni a înflorit și el a doua oară, numai că florile lui nu mai sînt de data aceasta albe, ci roze. Zilele cu lumină aurie și calde din acest frumos septembrie par să confirme spusele bătrînilor. Să vedem în continuare ce teme se poate pune pe „instinctul meteorologic” al merilor care-și salută fructele coapte cu o nouă și suavă salvă de flori.

● Au trecut 110 ani de la nașterea lui Ștefan Burileanu, general, profesor, inginer și doctor, născut în comuna Burila Mică din județul Mehedinți. A studiat la liceul Saint Louis din Paris, a fost licențiat și doctor la Sorbona în matematică, inginer la Politehnica pariziană, profesor la Școala de război din București și Cavalier al Legiunii de Onoare, membru al Academiei de științe. Acest om, aproape uitat a inventat tunurile cu care am cîștigat bătălia de la Mărășești, a brevetat afete și tunuri cu tragere rapidă, fiind cel care a inventat și arma decisivă în bătălia de la Verdun. A scris o bibliotecă de cărți (de la balistică pînă la metalurgia fontei) și s-a bucurat de premiul Academiei. Un nume care nu trebuie uitat. (Cornel Nistorescu).

● Probabil cei care au montat coșurile de gunoi în parcul din fața Spitalului Municipal București au dorit să sprijine dezvoltarea baschetului. Numai așa ne explicăm de ce coșurile respective nu au fund. Consecințele sînt, însă, deplorabile pentru igiena și estetica parcului.

„Geografia României”, la al treilea volum

Institutul de geografie a predat Editurii Academiei, pentru tipar, cel de al treilea volum din „Geografia României”, lucrare proiectată să apară în șase volume și care constituie, după părerea specialiștilor, prima viziune complexă și completă, din punct de vedere geografic, a teritoriului țării noastre. Rod al unei largi colaborări, acest tratat înglobează experiența mai multor decenii de cercetare. El se situează atît prin amploare cît și prin structură cu mult deasupra lucrărilor apărute pînă acum. Dovadă și premiul „Gheorghe Murgoci” al Academiei, acordat volumului unu. Primelor două volume, apărute în 1983 și 1984, și care aveau ca teme „Geografia fizică” și „Geografia umană și economică” (privind, deci, teritoriul țării noastre în ansamblu) li se vor alătura trei volume de geografie regională. Cel dintîi dintre acestea — cel la care ne referim — este dedicat Carpaților și depresiei Transilvaniei, analizînd complex și detaliat interacțiunea dintre factorii fizico-și economico-geografici, cu toate formele lor de dezvoltare actuală și de perspectivă.

Un desen de Van Gogh apărut de lumină!

La Muzeul colecțiilor ne-am convins încă o dată cît de delicată e grija pentru păstrarea operelor de artă, căci pînă și lumina poate ucide, lent, un desen fragil. O grijă specială e astfel acordată singurei lucrări de Van Gogh aflată în patrimoniul colecțiilor românești (colecția Alexandra și Barbu Sătișeanu) un desen în carbune, intitulat „Culegătoarea de morcovi”. Pentru a apăra această prețioasă și vulnerabilă operă — se știe că desenele în carbune se degradează în contact cu lumina — specialiștii muzeului au luat hotărîrea de a o expune o singură lună pe an, cînd afluența publicului e mai mare. În restul timpului, ea stă închisă într-o casetă specială, ai cărei pereți sînt captușiți cu o hîrtie anume aleasă, lipsită de acidi-

tate. Vizitatorii muzeului au avut prilejul să vadă și în această vară desenul celebrului olandez care — ne amintim murmură sub soarele violent din Provența „Soarele m-a ucis!”, pentru ca tot soarele să-l amenințe, cum se vede, în posteritate. Din fericire, grija evlavioasă a specialiștilor prolejează această posteritate și-i asigură durată.

● La Muzeul de artă al R.S.R. s-a definitivat programul a trei cicluri de conferințe gîndite ca manifestări cu rol de educație plastică. Este vorba despre:

- „Maestrii artei românești”.
- „Stiluri și capodopere în arta universală” (Ciclu care debutază chiar astăzi la ora 17).
- „Arta pe înțelesul tuturor”, un ciclu destinat cu precădere tineretului, avînd teme interesante ca „Știi să privești un tablou?”, „Portretul”, „Pisajul”, „Pictura de gen”, etc.

Specialiștii muzeului doresc să organizeze acest ultim ciclu

plină cu valurile?! Greu de precizat!... (Horia Pătrașcu).

● Ziarul „Delta” anunță că în cadrul preocupării pentru economisirea energiei, în județul Tulcea a fost realizată și pusă în funcțiune la campingul Independența o instalație solară cu o suprafață totală de 200 mp. Instalația poate încălzi, pe timp de vară, 8.000 litri de apă, în 24 de ore, la o temperatură de 51°C, asigurînd astfel necesarul de apă menajeră al campingului. Tot în punctul turistic Independența și la sectorul zootehnic Ghiolul Petrii au fost montate 11 instalații eoliene care sînt în prezent în faza de testare.

Un iubitor al nucilor propune...

Un vechi și statornic cititor al revistei noastre — Aurel Pădurariu din Sibiu — dorește să atragem atenția, în cadrul ace-

socotim că rîndurile de mai sus pot stîrni interesul specialiștilor în a reduce în actualitate o practică de mult verificată, dar, iată, din cine știe ce motive ieșită din uz. (Horia Pătrașcu).

Toamna 1985 și moda

E o modă, se pare, ca... modă să fie ironizată. Stendhal zicea de pildă, că prostul gust constă în a confunda moda, care nu trăiește decît din schimbări, cu frumosul durabil. Molière face unul din personajele sale să exclame că toate vicile cînd sînt la modă trec drept virtuți. Dar în ciuda ironiilor care au însoțit-o și care i-au acuzat efemeritatea, moda a continuat, imperturbabilă, să existe, să intereseze, să influențeze gusturile, să determine aspectul străzii și, uneori, chiar să facă ravagii. Ea s-a dovedit schimbătoare, capricioasă, nestatornică, dar cu neputință de ignorat. Cum recunoștea spiritual un moralist, cei slabi de inger urmează moda,

● Luna aceasta s-au sărbătorit 50 de ani de la crearea Parlamentului Național Retezat, unul din cele mai frumoase monumente ale naturii din țara noastră, prilej cu care a avut loc, la Deva, o reuniune științifică organizată de Academia R.S.R. și Consiliul popular al județului Hunedoara, la care au luat parte academicieni, oameni de știință, cadre didactice universitare, biologi și invitați de peste hotare, specialiști în domeniu. Din cite sîntem informați, a început de asemenea executarea unor lucrări menite să pună și mai mult în valoare frumusețea fără egal a acestei comori a plaiurilor românești.

„Apa — viață și tradiție”

Recent la Muzeul satului și de artă populară s-a deschis o interesantă expoziție avînd ca temă „Apa — viață și tradiție”. Am solicitat muzeologul Maria Socol o scurtă prezentare a acestei expoziții. Iată ce ne-a spus:

„Ideea de organizare a unei expoziții temporare privind rolul și importanța apei în comunitatea rurală tradițională a fost generată de campaniile de cercetări etnografice desfășurate în urmă cu un deceniu, asupra unei zone întinse din sudul țării, cu scopul depistării și achiziționării unui obiectiv menit să întregască patrimoniul muzeal. Fîntina „cu cai” — pentru că despre ea este vorba — adusă din comuna Lădești, județul Vilcea și introdusă în circuitul de vizitare al muzeului, ilustrează o dată în plus ingeniozitatea și spiritul creator al omului în efortul său de modelare a naturii, în scopul satisfacerii nevoilor sale vitale. Diversitatea mijloacelor tehnice de captare și reținere a apei, recipientele pentru transportat și băut apă, folosirea forței motrice a apei sau a surselor de hrană și materii prime furnizate de ea, precum și obiceiurile, credințele și basmele populare ce implică apa ca sursă a vieții, constituie valori incontestabile de cultură materială și spirituală creată de un popor a cărui viață a fost stabilă, continuă. Iată de ce organizarea expoziției „Apa — viață și tradiție” constituie un omagiu adus muncii și ingeniozității generațiilor trecute, aspirațiilor spre bine și frumos ale oamenilor, temelia vremurilor noi de azi. Amploarea temei ne-a obligat la structurarea ei pe următoarele coordonate: „Folosirea apei în gospodărie din punct de vedere utilitar”, „Folosirea apei în gospodărie din punct de vedere ritual” (invocarea ploii și rolul apei în obiceiurile din ciclul vieții umane), „Folosirea surselor oferite de apă” (cum ar fi pescuitul, topitul cînepii, albirea pînzei, măcinatul grînelor) și „Tipuri de exploatare a resurselor de apă”.

ULTIMA ORĂ

chiar în școli, existînd deja cereri din partea unora din marile licee ale Capitalei.

● Recentă premieră a circuitului bucureștean, intitulată „Tom și Jerry la circ” se bucură, se pare, de mare succes. Jucată cu săli pline, ea oferă spectatorilor atractive numere, dintre care menționăm: acrobațiile pe sîrmă înaltă ale trupei Cristea, Kopfbalansul la trapezul zburător al Mariei Lazăr Augustin, acrobațiile la înălțime pe scară liberă ale trupei Buduruși, evoluția spectaculoasă a trupei de zburători Ciobanu. Spectacolul se bucură și de aporțul a doi renumiți artiști ai Circuitului Mare din Moscova superacrobatai aerian Nikolai Kazulski și dressoarea de paviani și giboni, Tamara Shatrova.

● La triajul de cale ferată de la Videle, cea mai tinăra localitate urbană a județului Teleorman, operațiunile, altădată executate de acari și manevranți, au fost preluate de calculator. În 24 de ore se triază și se formează aici peste 190 de trenuri de marfă cu cite 60 de vagoane.

● I.M.A.I.A. Năvodari a livrat în această lună unităților agricole din județul Constanța și din țară aproape 300 de mașini de recoltat cartofi, utilaj proiectat — practic nou. Tot aici va fi realizat și livrat un lot de 500 de echipamente de fertilizat pentru semănătoarea SUP-29, utilaje construite și ele în premieră.

Pescăruși, departe de mare

O mare fără pescăruși pare ceva de neconceput! La fel cum un pescăruș fără mare — ar fi putut părea pînă nu de mult, o imagine absurdă. Iată însă că Natura nu prea ține cont de formulările sau imaginile noastre convenționale: dunărenii de pe întreg traseul fluviului s-au obișnuit cu zborul pescărușilor în zonă, ba, de cîtiva ani încoace, pînă și bucureștenii sînt impresionați de zborul grupat sau singular al grațioaselor păsări „marine”. Pescărușii au apărut, de curînd, deasupra zonelor bătute ale Oltului. Pescarii amatori din comuna Cîlieni — comună alături de care se află masiva construcție a hidrocentralei Rusănești — se află cu pescărușii la concurență... O știre recentă ne anunță că, iată, pescărușii și-au făcut apariția și în județul Alba, urmînd cursul Mureșului și nu numai ca să se afle în vizită, plonjînd din înălțimi după pește, dar și spre a se stabili aici, făcîndu-și cuibul prin sălcii sau în nisipuri! Oare ce i-a determinat să parcurgă atîta drum?! Ce factori au determinat această stranie migrație?! Ce întime resorturi, numai de ei știute, i-au făcut să-și părăsească vatra marină pentru a se aventura tocmai aici?! Poate numai spre a bucura ochii copiilor care nu au ajuns, încă, să vadă marea — să le aducă în zonă de deal și munte, un strop din superba ei frumusețe, pînă la întîlnirea de-

teii paginii, asupra unui obicei, asupra unei metode păstrată din bătrîni, astăzi, însă, din păcate, lăsată pare-se în uitare: este vorba de „creșterea nucului”, acest pom deosebit de valoros și cu nenumărate modalități de folosință. Toamna, după ce au căzut nucile și frunzele s-au uscat, coaja trunchiului — în funcție de dimensiunile acestuia — trebuie crestată la 3-4 ani odată, operație grea, intrucît nucul are o coajă groasă și foarte tare, și care operație, mai ales, nu se poate executa de către oricine. Coaja trebuie crestată pînă la partea lemnoasă, prin cite tăieturi în linie verticală sau zig-zag astfel încît să permită urcarea mai lejeră a sevel spre crengi și frunze, o mai bună aerisire a copacului în genere. Primăvara, coaja se îndepărtează mult în dreptul creștăturilor, semn că trunchiul și-a mărit diametrul — că omul l-a ajutat astfel — iar recolta de nuci crește substanțial, nucile avînd chiar o coajă mai subțire, fiind mai mari și mai ușore de spart. Este bine de știut că nucul face parte din grupul acelor nu prea numeroși pomi ce nu-și pot plezni singuri coaja spre a se dezvolta în voie, și iată cum alei întregi de nuci, și rîurile aflate, de pildă, pe marginile soselei Constanța — Mangalia, tînd să crească strimbe, să se sucească uneori. Fiind o problemă de „ultimă oră”, acum cînd recoltarea nobilului și măjestuosului nuc abia s-a sfîrșit,

celi pretențioși o exagerează, cei de bun gust pactizează cu ea. Nimic mai normal, deci, decît să ne întrebăm: ce ne propune ca pact, moda toamnei 1985? O vestimentație mai puțin înclinată spre extravagante, mai practică, mai funcțională — susțin specialiștii Centrului de producție și creație al UCCECOM. Se poartă lung sau scurt, strîm sau larg într-o mare varietate de modele, pentru ca fiecare să poată să aleagă ceea ce îi vine bine. Sînt la ordinea zilei amplitorile controlate, asimetriile, suprapunerile, tăieturile subliniate, nasturii și buzunarele mari, garnituri din piele sau inlocuitori, panglicii și franjuri. În centrul atenției se află ansamblurile și compleurile care se poartă oriunde și oriunde, cu linii confortabile, fără exagerarea proporțiilor. Rochiile pentru toată ziua, realizate din stoffe ușoare și călduroase, au tăieturi practice, fără detalii inutile. Impermeabilele și pardesiurile au croieli ample, cu minci chimono, raglan sau clasice. Ideea de contrast în linii, materiale și culoare se menține și în acest sezon, dar adoptă variante mai ponderate și mai bine echilibrate. Dar pentru o „documentare” mai exactă și la „obiect”, Centrul de producție și creație al UCCECOM ne invită la parada modei pe care o organizează astăzi, la orele 19, în Sala rotundă a hotelului Intercontinental.

Raliul „Delta” VI

În zilele de 13 și 14 septembrie s-a desfășurat, în județul Tulcea, Raliul „Deltei” care se organizează în cadrul Campionatului național de ralieri de șase ediții. La start s-au aliniat 16 automobile, la categoria începători, 39 în grupa A și 24 în grupa C, la categoria avansați, și 5 autocamioane. Traseul, străbătînd zone pitorești ale județului, a fost foarte accidentat, dificultatea, etapele strîmte acordînd raliului coeficientul 2. S-au înregistrat și multe abandonări dar, în general, mediile orare ale automobilelor „Dacia” și „Oltcit” au fost foarte bune, verificîndu-se încă odată trîncia automobilelor românești. La raliu au participat și 5 autocamioane DAC de 300 CP, construite la „Steagul Roșu”, Brașov care, cu acest prilej, și-au verificat anumite soluții tehnice și îmbunătățiri de ultimă oră. Coloșii de fier au alergat bine pe traseul greu de 185 km ajunghînd, uneori, la medii orare asemănătoare Daciei, primul fiind camionul condus de Constantin Stînghe și Cornel Nedelcu. La începători, pe locul I s-a clasat echipajul format din Ioan Victor Silași și Emilia Talaș de la C.J.A.K. Tulcea. Pe primul loc în grupa A — avansați au sosit Alexandru Botezan — Septimiu Popa de la IPA Sibiu, cîștigătorii grupei C — avansați și pe primul loc în clasamentul general fiind Ștefan Vasile —

Ovidiu Scobai de la I.A.P. Dacia. Pe primul loc al podiumului a urcat „Unirea Tricolor” București, care activează pe lîngă TRANSCOM. Președintele clubului, Petre Pircălăboiu, a primit cupa pentru echipajele Florentin Mateescu — Dorin Florea, Florin Nuță — Radu Dumitriu, Nicolae Dide — Mircea Militaru, Eugen Ionescu — Radu Costache, Sorin Lazăr — Mihai Adrian. Asistența tehnică a echipei, ce s-a dovedit

și ea la înălțime, a fost asigurată de Cornel Căpriță. Și de data aceasta participanții la Raliul „Deltei” au beneficiat de excelentele condiții create de organizatori. Etapa următoare a fost încredințată spre organizare Clubului județean Buzău (președinte Cristian Teodorescu), înfrecările desfășurîndu-se în 20 septembrie (coastă la Măgura) și 21 septembrie (circuit în municipiul Buzău). (Victor Radulescu).

Pagină realizată de ALEXANDRU ȘERBAN